

A V E M A R I A

JAN. 1936

Januarska in koledarska izdaja

XXVIII.

AVE MARIA

published monthly by

The Slovene

Franciscan Fathers,

P. O. Box 608,

Lemont, Illinois.

in the interest of the
Slovene Franciscan Com-
missariat of the Holy
Cross.

Subscription Price:

\$2.50 per annum.

Naročnina:

\$2.50 letno.

Izven U. S. A. \$3.00.

Management - Upravništvo

P. O. Box 608,

Lemont, Illinois

Editor - Urednik

P. Alexander Urankar,

1852 W. 22nd Place,

Chicago, Ill.

Entered as second-class
matter August 20, 1925, at
the post office at Lemont,
Illinois, under the Act of
March 3, 1879. Acceptance
of mailing at the special
rate of postage provided
for in Section 1103, Act of
October 3, 1917, authorized
on August 29, 1925.

NAROČITE SE NA

“Ave Maria”

zi je glasnik katoliškega življenja sloven-
skim izseljencem v Ameriki in porok
zvestobe katoliški Cerkvi.

Vsak naročnik

NAŠEGA LISTA JE PODPOR-
NIK VELIKE MISLI MISIJON-
STVA JEZUSOVEGA. ZAKAJ?
DOLARJI, KI SI JIH NAMENIL
ZA NAROČNINO NAŠEGA LI-
STA NISO VRŽENI V KOT. KA-
MENČKI SO ZA ZGRADBO KRI-
STUSOVEGA DUHOVNIŠTVA.
ZATO JE BILA AVE MARIJA
USTANOVLJENA, DA BI V
GMOTNEM OZIRU PODPIRALA
DIJAKE, KANDIDATE ZA DU-
HOVNIŠKI STAN. TVOJA NA-
ROČNINA JE SEME, KI NAJ
NEKOČ OBRODI SAD V VINO-
GRADU GOSPODOVEM. KOLI-
KO JE DIJAKOV, KI BI RADI
ŠTUDIRALI, PA NIMAJO
GMOTNIH SREDSTEV. SAMO-
STAN V LEMONTU JE BIL
USTANOVLJEN, DA BI BIL TU-
DI ŠOLA IN VZGOJEVALIŠČE
IDEJALNIM FANTOM, KI SO SI
ZAŽELELI SLUŽBE ALTARJA.
SEDAJ RAZUMES. NAŠ LIST
UTIRA POT TEM ŠTUDENTOM.

AVE MARIA

Januarska in koledarska izdaja.

IZDALI

Slovenski frančiškani Severne Amerike

Natisnila

EDINOST PUBLISHING CO.

1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

JANUAR

- 1 S Novo leto
 2 Č Makarij
 3 P Genovefa
 4 S Tit
 5 N Ime Jezusovo
 6 P Sv. Trije Kralji
 7 T Valentin
 8 S Severin
 9 Č Julij. in Bazil.
 10 P Pavel
 11 S Božidar
 12 N 1. po razgl. G.
 13 P Veronika
 14 T Feliks
 15 S Pavel
 16 Č Bernard
 17 P Anton
 18 S Petra stol v R.
 19 N 2. po razgl. G.
 20 P Fab. in Seb.
 21 T Neža
 22 S Anastazij
 23 Č Rajko
 24 P Timotej
 25 S Spreobr. Pavla
 26 N 3. po razgl. G.
 27 P Janez Zlatoust
 28 T Marjeta
 29 S Frančišek Sal.
 30 Č Martina
 31 P Peter

SPREMEMBE LUNE

1. Prvi krajec 16. Zadnji krajec
 8. Ščip 24. Mlaj
 30. Prvi krajec

FEBRUAR

- 1 S Ignacij
 2 N Svečnica
 3 P Blaž
 4 T Andrej K.
 5 S Agata
 6 Č Doroteja
 7 P Romuald
 8 S Janez od Mata
 9 N 1. predpostna
 10 P Školastika
 11 T Lurška M. B.
 12 S Evlalija
 13 Č Katarina R.
 14 P Valentin
 15 S Favstin
 16 N 2. predpostna
 17 P Donat
 18 T Simeon
 19 S Konrad
 20 Č Elevterij
 21 P Srečko
 22 S Petra stol
 23 N 3. predpostna
 24 P Prestopni dan
 25 T Pust
 26 S Pepelnica
 27 Č Vladko
 28 P Gabrijel
 29 S Roman

SPREMEMBE LUNE

7. Ščip 22. Mlaj
 15. Zadnji krajec 29. Prvi krajec

MAREC

- 1 N **1. postna**
2 P Henrik
3 T Kunigunda
4 S Kazimir (Kv.)
5 Č Evzebij
6 P Felicita (Kv.)
7 S Tomaž Akv. (Kv.)
8 N **2. postna**
9 P Franciška Rim.
10 T 40 mučencev
11 S Heraklij
12 Č Gregor
13 P Teodora
14 S Matilda
15 N **3. postna**
16 P Hilarij
17 T Jedert
18 S Ciril Jeruzal.
19 Č Jožef
20 P Janez P.
21 S Benedikt
22 N **4. postna**
23 P Oton
24 T Gabrijel
25 S Oznanj. M. D.
26 Č Emanuel
27 P Rupert
28 S Janez Kap.
29 N **5. postna (tiha)**
30 P Janez Klimak
31 T Benjamin

SPREMEMBE LUNE

8. Ščip 22. Mlaj
16. Zadnji krajec 29. Prvi krajec

APRIL

- 1 S Hugon
2 Č Francišek Pavl.
3 P Rihard
4 S Izidor
5 N **6. postna**
6 P Krescencija
7 T Herman Jož.
8 S Albert
9 Č Veliki četrtek
10 P Veliki petek
11 S Velika sobota
12 N **Velika noč**
13 P Vel. pondeljek
14 T Justin
15 S Teodor
16 Č Benedikt
17 P Rudolf
18 S Apolonij
19 N **1. povel. (bela)**
20 P Neža Montep.
21 T Anzelm
22 S Soter in Gaj
23 Č Vojteh
24 P Feliks
25 S Marko
26 N **2. povelik.**
27 P Cita
28 T Pavel od K.
29 S Peter
30 Č Katarina S.

SPREMEMBE LUNE

6. Ščip 21. Mlaj
14. Zadnji krajec 28. Prvi krajec

MAJ

- 1 P Filip in Jakob
2 S Atanazij
3 N **3. povelik.**
4 P Florijan
5 T Pij
6 S Jan. E. pred l. vr.
7 Č Stanislav
8 P Prikaz. Mihaela
9 Š Gregor Nac.
10 N **4. povelik.**
11 P Mamert
12 T Pankracij
13 S Servacij
14 Č Bonifacij
15 P Zofija
16 S Janez Nep.
17 N **5. povelik.**
18 P Erik
19 T Celestin
20 S Bernardin
21 Č Vnebohod
22 P Jela
23 S Deziderij
24 N **6. povelik.**
25 P Gregorij
26 T Filip
27 S Beda
28 Č Avguštin
29 P Mar. Magdalena
30 S Ferdinand
31 N **Bink. nedelja**

SPREMEMBE LUNE

6. Ščip 20. Mlaj
14. Zadnji krajec 27. Prvi krajec

JUNIJ

- 1 P Bink. pond.
2 T Marcelin
3 S Pavla (Kv.)
4 Č Francišek K.
5 P Bonifacij (Kv.)
6 S Norbert (Kv.)
7 N **1. pobink.**
8 P Medard
9 T Marjeta
10 S Margareta
11 Č Rešnje Telo
12 P Janez Fak.
13 S Anton Pad.
14 N **2. pobink.**
15 P Vid in tov.
16 T Francišek
17 S Adolf
18 Č Efrem Sirski
19 P Julijana
20 S Silverij
21 N **3. pobink.**
22 P Pavlin Nol.
23 T Sidonija
24 S Jan. Krst.
25 Č Viljem
26 P Janez in Pavel
27 S Hema
28 N **4. pobink.**
29 P Peter in Pavel
30 T Sp. sv. Pavla

SPREMEMBE LUNE

5. Ščip 19. Mlaj
12. Zadnji krajec 26. Prvi krajec

JULIJ

- 1 S Presv. R. Kri
2 Č Obiskov. M. D.
3 P Leon II.
4 S Urh
5 N **5. pobink.**
6 P Izaija
7 T Vilibald
8 S Elizabeta
9 Č Nikolaj in tov.
10 P Amalija
11 S Pij I.
12 N **6. pobink.**
13 P Francišek S.
14 T Bonaventura
15 S Henrik
16 Č D. M. Karm.
17 P Aleš
18 S Kamil
19 N **7. pobink.**
20 P Marjeta
21 T Danijel
22 S Marija Magd.
23 Č Apolinarij
24 P Kunigunda
25 S Jakob
26 N **8. pobink.**
27 P Natalija
28 T Viktor
29 S Marta
30 Č Abdon in S.
31 P Ignacij

SPREMENBE LUNE

4. Ščip 18. Mlaj
11. Zadnji krajec 26. Prvi krajec

AVGUST

- 1 S Vezi sv. Petra
2 N **9. pobink.**
3 P Najd. sv. Štefana
4 T Dominik
5 S M. D. Snežna
6 Č Sprem. Gosp.
7 P Kajetan
8 S Cirijak
9 N **10. pobink.**
10 P Lavrencij
11 T Suzana
12 S Klara
13 Č Janez Berkm.
14 P Evzebij
15 S Vnebovz. M. D.
16 N **11. pobink.**
17 P Hiacint
18 T Helena
19 S Ludovik Tolas.
20 Č Bernard
21 P Ivana Fr. Š.
22 S Timotej
23 N **12. pobink.**
24 P Jernej
25 T Ludovik
26 S Cefirin
27 Č Jožef Kalas.
28 P Avguštin
29 S Obgl. Jan. K.
30 N **13. pobink.**
31 P Rajko

SPREMENBE LUNE

2. Ščip 16. Mlaj
9. Zadnji krajec 25. Prvi krajec

SEPTEMBER

- 1 T Egidij
2 S Štefan
3 Č Doroteja
4 P Rozalija
5 S Lavrencij
6 N **14. pobink.**
7 P Marko
8 T Roj. M. D.
9 S Peter Klaver
10 Č Nikolaj Tol.
11 P Prot in Hijacint
12 S Ime M. D.
13 N **15. pobink.**
14 P Poviš. sv. Križa
15 T M. D. 7 žal.
16 S Ljudmila (Kv.)
17 Č Rane sv. Fr.
18 P Jožef K. (Kv.)
19 S Januarij (Kv.)
20 N **16. pobink.**
21 P Matej
22 T Tomaž
23 S Tekla
24 Č Mar. D. reš. uj.
25 P Kamil
26 S Ciprijan
27 N **17. pobink.**
28 P Venceslav
29 T Mihael
30 S Jeronim

SPREMEMBE LUNE

1. Ščip 15. Mlaj
7. Zadnji krajec 23. Prvi krajec
 30. Ščip

OKTOBER

- 1 Č Remigij
2 P Angeli varhi
3 S Terezika D. Jez.
4 N **18. pobink.**
5 P Placid in t.
6 T Brunon
7 S M. od sv. Rož. v.
8 Č Brigita
9 P Dionizij
10 S Francišek B.
11 N **19. pobink.**
12 P Maksimilijan
13 T Edvard
14 S Kalist
15 Č Terezija
16 P Hedviga
17 S Marjeta Al.
18 N **20. pobink.**
19 P Peter Alk.
20 T Janez Kanc.
21 S Uršula
22 Č Kordula
23 P Klotilda
24 S Rafael
25 N **21. pobink.**
26 P Evarist
27 T Sabina
28 S Simon in Juda
29 Č Narcis
30 P Alfonz Rodr.
31 S Volbenk

SPREMEMBE LUNE

7. Zadnji krajec 23. Prvi krajec
15. Mlaj 30. Ščip

NOVEMBER

- 1 N Vsi svetniki
2 P Verne duše
3 T Hubert
4 S Karol Bor.
5 Č Caharija
6 P Lenart
7 S Angelko
8 N **23. pobink.**
9 P Božidar
10 T Andrej Avel.
11 S Martin
12 Č Marta
13 P Stanislav
14 S Jozafat
15 N **24. pobink.**
16 P Otmar
17 T Gregorij
18 S Roman
19 Č Elizabeta
20 P Srečko
21 S Darov. M. D.
22 N **25. pobink.**
23 P Klemen
24 T Janez od Kr.
25 S Katarina
26 Č Janez
27 P Virgilij
28 S Gregor
29 N **1. adventna**
30 P Andrej

SPREMEMBE LUNE

5. Zadnji krajec 21. Prvi krajec
13. Mlaj 28. Ščip

DECEMBER

- 1 T Egidij
2 S Bibijana
3 Č Frančišek
4 P Barbara
5 S Saba
6 N **2. adventna**
7 P Ambrož
8 T Brezm. spoč.
9 S Peter F.
10 Č Lavret. M. B.
11 P Damaz
12 S Aleksander
13 N **3. adventna**
14 P Spiridijon
15 T Kristina
16 S Evzebij (Kv.)
17 Č Lazar
18 P Gracijan (Kv.)
19 S Nemezij (Kv.)
20 N **4. adventna**
21 P Tomaž
22 T Zenon
23 S Viktorija
24 Č Adam in Eva
25 P **Božič**
26 S Štefan
27 N **Pobožična**
28 P Ned. otročiči
29 T Tomaž
30 S David
31 Č Silvester

SPREMEMBE LUNE

5. Zadnji krajec 21. Prvi krajec
13. Mlaj 27. Ščip

ŠE ZADNJI POZDRAV!

V imenu vseh katoliških Slovencev v Ameriki — P. Aleksander.

TE prve dni januarija odhaja iz Amerike nadškof ljubljanski in veliki prijatelj nas izseljencev, Dr. Gregorij Rožman.

Kakor so nam bila srca vesela, ko je prišel med nas in nas obiskaval po vseh naselbinah, nam dajal besedo spodbude in nas navduševal za zvestobo do Cerkve in domovine, za zvestobo do katoliških načel in do tradicije slovenskega naroda, tako nam je srce sedaj težko, ko mu zadnjikrat nazdravljamo:

Zbogom visoki naš Gost, Oče, Budnik slovenstva.

Pozdravljali smo Vas, Prezvzišeni, kot sinovi in hčere svojega rodnega očeta. Tako se te dni poslavljam o kot otroci od ljubega nam očeta.

Kako praznični so bili dnevi Vašega obiska med nami.

Prinesli ste s seboj, Prezvzišeni, pozdrav domovine same, spomine, ki so in nam bodo večno ostali v duši.

Očetovo hišico ste prinesli s seboj, tisti ljubi rodni krov, ki nanj tolikokrat mislimo, rodni krov, ki smo vedno sanjali o njem, da ga še kedaj vidimo. Zdi se nam, kakor da smo bili zopet ob svojem domačem ognjišču, slišali zopet ljubo besedo iz ust očeta našega in naše matere. Kaj nebi bili veseli? Ko je spomin na domovino, očeta in mater edina tolažba v vseh težavah in bridkosti Slovencev v tuji adoptirani domovini Ameriki. Zahvaljeni, Prezvzišeni, za to veselje, ki ste ga nam pripravili. Zahvaljeni za ves trud in naporno delo, ki ste ga vršili s svojim obiskom po vseh oddaljenih naselbinah.

Kaj drugega naj nam pokliče ta visoki obisk v srca kakor zavest velike ljubezni do domačega jezika, domače zemlje in domačih ljudi. Daleč smo od domovine, toda med srca naših očetov in mater ter otrok po tujini ne sme biti nobenega oceana.

Z očetovo hišico ste nam, Prezvzišeni, prinesli tudi ljubo cerkvico sredi domače vasi, s seboj. Drugi najlepših naših spominov. Tam sredi belih hišic je stala in nas klicala po dnevnem delu še k veliki dolžnosti molitve za božji blagoslov in božjo milost vsemu našemu delu in trudu. S tem spominom se nam užiga v srcih živa zavest zvestobe do verske tradicije slovenskega naroda, ki so ga nam naši starši vlili v srce. Če bi nam ne bila ostala ta slovenska svetinja, kam bi se bili v tujini dali? Trikrat zahvaljeni Prezvzišeni, za vsako besedo spodbude k verskemu preporodu naših rojakov. Brali smo poročila vseh naselbin in zvedeli iz njih, da je Vaš korak vsepovsod zbudil novega duha za versko prenovljenje. Rabili smo ga. Saj je svet pol nezvestobe danes, pa tudi pol nevarnosti. Kaj bi ne rabili več gorečnosti? Sam Bog Vas je poslal, Prezvzišeni, da ste zbudili v nas znova duha naših slovenskih prednikov, duha, ki bo prevzel naše misli, besede in dela, da bomo raje živeli tudi smotru, ki ga vsak človek na zemlji ima, Vsemogočnemu Bogu.

Ne moremo Vam obljubiti večne zvestobe do domačega jezika, zakaj višja sila drugače hoče, v velikem tujem morju bodo počasi izginile vse reke narodnosti.

Toda eno Vam, Prezvzišeni, lahko zagotavljamo ob slovesu: zvesti hočemo ostati slovenski svetinji, katoličanstvu naših mater in očetov. Goreči hočemo ostati, kakor je bil goreč naš predhodnik apostol Baraga, s svojo gorečnostjo bomo postavili najlepši spomenik sebi in rodu svojemu.

Naj Vam Bog poplača ves Vaš trud in vse Vaše naporno delo za ameriške svoje rojake. Ti dnevi Vašega obiska bodo za nas dnevi, ki jih je Bog pripravil, dnevi veselja, ki jih zabiti ne bo mogoče.

Naj zaživi Vaša podoba, Vaša beseda in Vaš zgled v nas v postoterjenem sadu duhovnega življenja.

Zbogom, zbogom, zbogom!

SPOMINI NA PREVZV. NADŠKOFA ROŽMANA!

P. Bernard O.F.M.

1.

Govor vladike sem slišal v eni slovenskih cerkva. Prepričan sem, da je bila izmed najlepših pridig, kar jih kedaj slišimo v naših cerkvah. K lepoti in uspehu pridige seveda silno veliko pripomore način govorjenja, in v tem je naš Prevzvišeni še posebni mojster. Očetovska prisrčnost in ljubezniva domačnost, ki odsevata iz njegovega govorjenja, sta kar neprekosljivi. Nobenega dvoma ni, da bodo njegove pridige živele v spominu naših ljudi notri do groba zadnjega njegovih poslušavcev.

Prav je, da letošnji Koledar postavi vsaj malo spomina temu tako blagoslovljenemu obisku prevzvišenega nadpastirja. Te vrstice so gotovo odsev in verna slika njegovih besed po naših naselbinah, zato naj po spominu navedem iz njegovega govora nekaj značilnih mest.

*

Kristus Gospod je prišel na svet, da bi nas poučil, kako moramo služiti Bogu. Prišel je, da nam pove o Bogu vse tisto, kar je nam potrebno vedeti. Ko nam je govoril o Bogu, ga pa ni slikal kot mogočnega gospoda, kot visokega vladarja, ki z vso strogostjo vlada nad svojimi podložniki in jih neprestano v strahu drži. Ne tako. Kristus je slikal Boga kot Očeta našega, ki ima nas zemljane rad kot ima zemljski oče rad svoje

otroke. Kristus je govoril: Če otrok prosi svojega očeta kruha, ali nam bo kamen dal? Če prosi očeta ribe, ali mu bo kačo dal? Če ga prosi jajca, ali mu bo strupeganega škorpionja dal? Celo zemeljski oče ne more kaj takega storiti, kolikor manj nebeški Oče, ki je neskončna dobrota?

Tako je bil končni cilj in namen Kristusov ta, da bi vzbudil v nas kar najbolj globoko zaupanje v Boga. Hotel je, da bi se bližali Bogu in se ga oklepali z vsem srcem kot se otrok z vsem srcem oklepa svojega očeta.

*

Ko je Kristus Gospod nekoč pridigal množici poslušavcev, se je pojavil med ljudmi deček, ki je prodajal vrabce. Imel jih je navezane na vrvi kakor jagode na rožnem vencu in je kričal med ljudmi: Kupite vrabce, kupite vrabce! Dva za en penny!

Vrabci so bili za hrano najbolj ubožnim ljudem in tudi prodajali so jih najubožnejši. Tisti deček jih je bil malo poprej nastrelil s strelom s pračo in jih nesel na prodaj Jezusovim poslušavcem, ker je pač tam našel zbrano množico in je upal, da bo med tolikimi ljudmi našel kupcev.

Dečkovo kričanje je zmotilo Jezusa pri pridiganju, ljudi pri poslušanju. Toda božji Pridigar je

znal hitro obrniti govor tako, da je obdržal poslušavce pazljive. Brž je navezal na prikazen dečka in vrabcev prekrasno priliko in dejal približno tako:

Ali ne slišite, da se prodajata dva vrabca za najmanjši drobiž? Tako po ceni so vrabci. In vendar vrabec ne pade s strehe brez volje nebeškega Očeta. Nobena ga bi ne mogla zadeti dečkova prača, če bi Bog ne pripustil. Zdaj pa pomislite, ljudje božji, koliko več ste vi vredni od vrabcev! Če na ničvredne vrabce Bog tako misli, koliko bolj bo mislil na vas? Pa se delate tako maloverne in tako malo se zaupate Bogu...

*

Strašno hitro drvijo ameriški ekspresni vlaki. Nevajenega potnika bi se skoraj omotica prijemala. Mislil bi, da bodo potniki s strahom stopali v te vlake in s kovčegi v rokah stali ob vratih, češ, ako se kaj zgodi, bomo vsaj mogli v hipu skočiti ven in se rešiti nesreče.

Pa ni tako. Brez vse skrbi se zleknejo po sedežih in se naredijo kar mogoče kamot, še spat gredo v svojih Pullmanih in mnogi spijo v bežečih posteljah slajši kot doma. Kako to? Dobro vedo, da vodi vlak skrbna in vajena roka izkušenega sprevodnika, vlakovodje. Njegovi spretnosti in znanju se brez vse skrbi prepustajo.

In vendar! En sam je! Človek je! Raznim slabostim podvržen. Kaj če se zmoti? Kaj če se ga poloti omotica? Kaj če iz enega ali

drugega vzroka izgubi kontrolo nad vlakom...?

Pa malokdo na to misli, morda nihče. Če se pa človeku tako zaupamo, ko prav za prav naše življenje na niti visi, zakaj ne Bogu, ki zna vendar vse drugače in brez primesi človeških slabosti voditi vlak našega življenja...

*

Premnogi križi, ki jih imamo v življenju, ne pridejo od Boga temveč od nas samih. Zato pridejo, ker se ne prepustimo božji volji, ampak hočemo, da vlada v našem življenju naša volja. To nam je prav lahko spoznati, saj sami vemo, če le hočemo biti odkritosrčni, da si premnoge križe sami naložimo. Največkrat po goli neumnosti.

Zdaj pa vprašam: Ako bi nam Bog dal na izbiro in rekel: Kako hočete? Ali naj za naprej poteka vaše življenje samo po moji volji ali pa samo po vaši? Odločite sedaj in tako bo...

Vprašam: Koliko izmed nas bi se odločilo brez pridržka za božjo voljo? — Bojim se, da bi jih le premnogo reklo: rajši imam, da vse poteka po moji volji...

Kako nespametno!

*

Toda če hočemo, da bo Bog res za nas po očetovsko skrbel, moramo biti njegovi dobri in ubogljivi otroci. Saj tudi zemeljski oče bolj ljubi in rajši poslušata tistega otroka, ki ga uboga in izpolnjuje njegovo voljo.

Pred svetovno vojsko je živela silno delavna gospa, ki je bila

članica ali celo odbornica vseh mogočih društev in klubov. Ne-
prestano je hodila na seje in zbo-
rovanja, vsepovsod je nastopala
kot guvernica, doma je bila red
kokedaj. Zavoljo prevelike za-
poseljenosti je morala zanemarja-
ti vzgojo edinega sina. Še bolj je
morala iz istega vzroka zanemar-
jati verske dolžnosti, čeprav se je
imela za dobro katoličanko. K
sv. maši ni hodila, pri spovedi že
več let ni bila. Časa pač ni bilo..

Zgodi se, da je njen sin pokli-
can na vojsko. Takrat je prišlo
gospej na misel! Kaj pa, če naj
sin pade...?

V teh skrbeh se je spomnila na
Boga. On pač lahko varuje sina
— vojaka pred kroglo. Še več:
mora ga varovati, saj je vendar
njegova mati tako silno delavna
kot čebela in vse to za — dobro
stvar...

Toda, da bo bolj gotovo, pokli-
če gospa svojo deklo in ji reče:
Na, tu imaš drobiž, pojdi in pri-
žgi pri sv. Antonu svečo po mojem
namenu...

Sedaj je bila gospa popolnoma
gotova, da bo sin prišel živ iz voj-
ske. Le pomislite, svečo sv. Anto-
nu! Sicer res ni sama šla sveče
prižgati, nima časa, ampak dekla
tudi zna! Vse v redu...

Pa pride novica: Sin je padel..
Edini sin — mrtev...!

Gospa vsa iz sebe nad župnika:
Zdaj pa vem, da je vse samo pre-
vara, ni Boga, ni vere, ni sv. Anto-
na! Pomislite: svečo...!

* * *

Najprej živimo lepo krščansko,
potem šele se lahko z vsem za-
upanjem prepustimo očetovski
Previdnosti božji!

II.

Obisk našega vladike ni in ne
sme biti pomenljivo za nas samo
v verskem oziru, temveč tudi v
narodnem. Saj ni prišel med nas
le kot cerkveni knez, ampak tudi
kot zastopnik naše domovine Slo-
venije in cele Jugoslavije. Tega
se zaveda on sam, tega se zave-
dajo tudi naši ljudje. Zato se po-
vsod zbirajo naši izseljenci okoli
njega ne samo v cerkvah, temveč
tudi v dvoranah k družabnim se-
stankom. Tam posluša visoki gost.
kaj mu imajo povedati izseljenci
in oni poslušajo, kaj ima on kot
Slovenec in Jugoslovan povedati
njim.

Tako nekako je povedal in go-
voril:

*

Nisem prišel samo proslavljat
naše domovine, tudi nisem prišel
samo tožit, kako smo ubogi in ka-
ko slabo se nam godi.

Da je naša domovina zelo lep
košček božjega sveta, mi ni treba
šele zatrjevati, saj to rad pritrdi
vsak, ki našo domovino pozna.
Veliko naravnih lepot je tam
zbranih na majhnem prostoru.
Ampak lepa je seveda tudi Ame-
rika. Vendar se mi zdi, da so po-
samezne lepote ameriške zemlje
tako raztresene kot bi vzela šopek

roč in jih razmetal na vse strani. Vsak cvet bi ostal seveda sam za se še vedno lep, šopka bi pa le ne bilo. Od ene lepote do druge je treba v Ameriki daleč potovati.

Naša domovina je pa res pravi šopek, da so cvetovi zbrani v lepo harmonijo in človek vidi kar vse pred seboj. Ni treba, da bi daleč potoval in jih trudoma zbiral skupaj. V tem je lepota naša zemlje. Zato je prav rekel nekdo, da je moral biti Bog zelo dobre volje, ko je ustvarjal Slovenijo. Potem takem je naravno, da smo tudi Slovenci radi veseli in dobre volje.

Drugače pa seveda mi doma marsičesa nimamo, kar vi Amerikanci že zdavnaj imate. Vedno se nam je bolj slabo godilo. Slabo že takrat, ko ste vi odhajali v Ameriko. Saj drugače bi bili vi pač doma ostali. In sedaj, ko vi pravite, da imate depresijo in se vam bolj slabo godi, vam jaz povem, da se pač nam še malo slabši godi tam kot vam tu. Je že tako.

Imamo pa mi doma nekaj, kar ste tudi vi nekdanj imeli skupno z nami, pa ste morebiti v teku let v Ameriki že nekoliko izgubili. Imamo to lastnost, da smo precej skromni in z malim zadovoljni. Na primer: pri nas se človek zjutraj napoka žgancev in kislega zelja, pa drži prav dobro notri do opoldne. Pri nas mora pa biti vse kaj drugega in brez "putra" si ne morete misliti zajtrka in tudi drugega obeda ne. Saj sem imel priložnost nekoga videti, ki si je celo na potico putra namazal. Kaj takega nam kar v glavo ne gre. Saj nam se zdi potica sama popolna

slaščica. Tako, vidite, imate vi tu malo bolj "namazano" življenje kot je naše tam.

Eno pa imamo Slovenci doma skupno z vsemi brati in sestrami, ki ste šli po svetu in ste razkropljeni v tujini. Imamo skupno z vami dobro glavo in pridne roke.

Naš človek se loti vsakega dela. Zna vztrajati pri njem. Zato vsepovsod cenijo naše ljudi kot dobre delavce. Zgodi se pa rado seveda, da jim dajo, če le morejo, tako delo, ki vzame mnogo moči, pa malo plače prinese.

Mnogi od vas ste odšli že pred mnogimi leti. Še iz nekdanje Avstrije ste prišli. Takrat ste veljali za Avstrijce in Ameriki se je zdelo, da vas pozna, ker Avstrija je bila precej znana. Med tem je nastala Jugoslavija in Slovenci nismo več Avstrijci. Sedaj je pa težje za nas, kako naj se predstavimo svetu. Jugoslavijo prištevajo balkanskemu ozemlju, in to ime nima posebne veljave v širokem svetu. Zato je prihod cerkvenega dostojanstvenika z Balkana v Ameriko nekakšna senzacija. Vaši mladi me gledajo z vprašujočimi očmi, poročevalci raznih časnikov me ustavljajo in pozvedujejo o balkanskih razmerah, slikajo me in prinašajo moje slike v svojih listih. Ker upam, da bo vse to pripomoglo k boljšemu medsebojnemu poznanju, se ne branim in ne stresam poročevalcev. Skušam dopovedati Amerikancem, ki ž njimi skupaj pridem, da s pripadnostjo Jugoslaviji Slovenci nismo zašli v balkanizem. Ne moremo natančno reči, kako visoka je naša kul-

turna stopnja, ker smo v teh letih Jugoslavije že marsikaj doživeli, gotovo pa je, da nam možnosti za napredek v kulturnem stremljenju niso zmanjšane. Treba je pa imeti pred očmi ves svetovni položaj in tako je lažje razumeti naše lastne razmere.

*

O notranjih razmerah v Jugoslaviji se v Ameriki mnogo piše in v tem pisanju je mnogo čudnega ter napačnega presojanja razmer. Gotovo da ni vse kot bi si želeli in bi lahko bilo. Vzelo bo morda še precej časa, da najdemo zadovoljivo notranjo uredbo. Toda v tem iskanju ni nič takega, da bi bil kdo opravičen sklepati na slabo bodočnost in ne vem, na kaj še. Saj se na ta način samo jasniyo pojmi in pridobivajo nove izkušnje.

Povem vam na primer, da je bilo zadnjih pet let prav hudih in zares težko je bilo za nas. Pa smo vzdržali in trdno upali na boljše čase. Zgodilo se je, da je minil pritisk silne more in če sedaj gledamo nazaj na ta leta, se nam kar dobro zdi, da so bila prav taka kot so bila. Marsičesa smo se naučili, mnogo skušenj smo si pridobili, utrdili smo sami sebe. Tista môra je popustila, pa se utegne še marsikaj nerodnega zgoditi, preden bo v državi kolikor toliko enotno mišljenje. Saj je to le naravni razvoj.

Nekdo mi je rekel nekje v Minnesoti: Zakaj pa vendar v Jugoslaviji ne naredite tako kot imamo mi tu v Ameriki? Ali ni naša konstitucija najboljši vzor tudi za vas?

Seveda, Amerikancem je sedaj lahko nam dajati nauke. Preden so pa sami prišli do sedanje politične uredbe, so si pa tudi provoščili marsikatero nerodnost, celo prav krvavo državljansko vojsko. Če bi bili takrat vprašali za nauke in dobre svete, bi jih bili lahko dobili. Pa niso hoteli naukov, temveč so šli svoja pota.

Tako je pač na svetu, da se narodi malo naučijo drug od drugega in iz zgodovine. In zato naj se nihče ne pohujšuje nad nami, če se tudi mi še kaj skavsamo, preden bomo spoznali, da so vse take praske prav za prav popolnoma nepotrebne. Prišel bo čas, ko bodo priznali, da ne vedo, čemu so se ropkali. Zunanji svet naj torej ne sodi uničujoče, če mu pred nami marsikaj ni všeč. Zase zahteva pravico razvoja, četudi včasih precej vročega razvoja, naj pusti isto pravico tudi nam.

*

Jugoslavija je pač podobna trem bratom, ki so se odločili, da si postavijo skupno hišo. Šli so na delo in postavili temelj, zid, streho. Vse to stoji. Pričeli so pa misliti, kje bo kuhinja, kje spalnica, kje sprejemna soba — in tu se je pokazalo, da imajo različno mnenje. Poprej ni bilo časa za dogovor o teh rečeh. Preveč se je mudilo pod lastno novo streho, ko so prejšnje hiše razpadle.

Tako si je treba razlagati vse različnosti tam pri nas, o katerih slišite in berete včasih marsikaj pretiranega. Utegne vzeti še časa, nihče ne ve, koliko, preden se bomo dobro zmenili.

Ima pa Jugoslavija v marsikaterem pogledu brez vsake dvojbe prav posebno mesto v načrtih božje Previdnosti. Naj omenim samo njen poklic v pogledu vere in Cerkve. Naj bo že kakor hoče ta reč v trenutnem stanju, gotovo je, da imamo ravno Slovenci poleg bratov Hrvatov v tej reči velike naloge. Gre za združenje krščanskih cerkva. Saj vam ni neznano, da je v Jugoslaviji nad polovico kristjanov pravoslavni, ki niso združeni z Rimom in papežem. Nihče ne more prerokovati, keda in po kakšnih potih jih bo mogoče privedi nazaj med pravo čredo Kristusovo. Pozabiti pa katoliški Jugoslovani nikdar ne smemo, da smo poklicani k sodelovanju pri tem velikem delu. Zato je naša

naloga, da imamo to vedno pred očmi in po najboljših močeh gladimo pota do tega velikega cilja.

*

Vi tukaj v Ameriki skušajte ostati v tesnih zvezah z nami doma. Čuvajte tradicije svoje domovine tudi v tujini. Čuvajte svojo vero, čuvajte svojo pridnost, delavnost, čuvajte slovensko pošteno življenje! Dokler je količkaj mogoče, čuvajte tudi svoj materni jezik in v nemajte svojo mladino za našo milo govornico. Naj gre zlasti naša pesem naprej iz roda v rod!

Tako boste doprinesli svoj delež k dograditvi nove bodočnosti svoje stare domovine, pa tudi Amerike, ki jo po pravici s ponosom imenujete svojo novo domovino.

Clevelandski škof Rt. Rev. McFadden in naš nadpastir iz Ljubljane pred Baragovim spomenikom v Kulturnem vrtu v Clevelandu.

NAŠ NAJVEČJI DAN

P. Hugo.

Menda mi ni treba šele praviti, kateri je ta naš največji dan. Vsak je takoj uganil, da mora biti to le 22. sept, dan odkritja Baragovega spomenika v Clevelandu. Da, to je bil doslej največji dan, ne samo v zgodovini naše tukajšnje prestolice, ampak v zgodovini ameriške Slovenije sploh. Ta dan je ameriška Slovenija ovekovečila spomin največjega moža svoje krvi, ki jo je proslavil v tej deželi. Ž njim pa je ovekovečila tudi svoj lastni spomin. Saj bo ta pomnik v krogu svojih tovarišev drugih narodnosti za široke mase ljudstva, ki bodo valovile po clevelandskih "Kulturnih vrtovih" enkrat edina priča, da so bili nekdanj v babilonu narodnosti tega mesta zastopani tudi Slovenci. In še nekaj bo ta pomnik vedel bodočim rodovom povedati. To, da so morali biti Slovenci veren narod, ker so si škofa izbrali za predstavnika v svojem "Kulturnem vrtu.

Jutranjica našega dne.

Misel, da se Baragov spomin na ta način ovekoveči med nami ni nova. Večkrat je bila ob raznih prilikah že sprožena. Njena udeležitev je bila pred kot 25 leti že sklenjena. A zadeva je vedno znova zopet zaspala. Da je končno le prišlo do njenega uresničenja, so dali povod tujerodci. To so bili clevelandski mestni očetje s svojo zamislijo narodnih "Kul-

ku. Zasluga, da so se tudi clevelandski Jugoslovani, ki tvorijo znatni del prebivavstva, potegnili za svoj narodni vrt, gre seveda njim. Da so bili pa med temi Slovenci prvi, ki so idejo narodnih vrtov po zamisli njenih očetov udeležili, je v priznanje naše tamkajšnje najmočnejše in narodno najzavednejše naselbine.

Dejstvo, da v tem vrtu ravno Baraga predstavlja slovensko kulturo je poglavje zase. Narod ga ni enodušno in enoglasno kandidiral za to častno mesto. Kajti tudi naš narod, čeravno še ni zaigral svojega častnega pridevka 'veren,' ima že svoje zajedavce in glodavce, tu in onstran oceana, katerim iz vere izrasla kultura ni več kultura, ampak nazadnjaštvo. Ti so si vse prizadeli, da bi priborili to čast možu, ki je sicer izpilil in pozlatil ključ do naše kulture, to je materin jezik, za kulturo vredno pozlačenega ključa, za versko kulturo mu pa nikoli ni bilo dosti mar. Ta mož je Ivan Cankar. Da bi lažje vspeli ž njim so ga kar kot "trojanskega konja" vtihtapili v mesto, in hoteli ljudstvo postaviti pred dovršeno dejstvo.

A hvala Bogu, da je ogromna večina naroda naše prestolice še ostala zvesta kulturni oporoki svojega velikega, svetniškega apostola Slomška: "Prava vera bodi vam luč, materin jezik bodi vam ključ do zveličavne narodne omi-

ke." Hvaležna je Cankarju za izpiljen, pozlačeni ključ materine besede. Se mu bo za to tudi od dolžila. A prva ji je luč vere, zlate matere prave kulture, potem šele umetniški, pozlačeni ključ do nje. Zato se je kljub "zastojnkarkarju" Cankarju odločila za Barago. Seveda ni šlo brez boja. V svoji dobrodušnosti, ki je često že predobričasta, slabost, ne čednost, bi bila verna večina kmalu klonila pred brezverno, a zato tem bolj kričavo manjšino, ter radi ljube-ga miru v hiši pristala na Cankarja.

Da se to ni zgodilo, je treba dati priznanje mali, a junaški četi Makabejcev, ki so odločili valoveči boj. To so bili kolikor nam je znano: Rev. M. Slaje, Rev. M. Jager, Rev. J. Slapšak, oba Grdina Anton in Jožef in najbrž še kdo. Ti so se na zaupnem sestanku odločno zavzeli za Barago. In ko je kolebajoči narod po toliko brezplodnih debatah slišal jasno in odločno besedo, se je zgrnil okrog njih in končna beseda je padla: Prvo mesto v slovenskem delu "Kulturnega vrta" gre Baragi. S tem je zablestela jutranjica tega našega dne.

Zarja našega dne.

Od sklepa do njegove udejevitve je navadno dolga pot. Kajkrat je dotični, ki jim je to poverjeno, sploh ne prehodijo. Da bi se kaj takega tudi v tem slučaju ne zgodilo je bilo nadaljne vodstvo zadeve izročeno dvojici mož lajnikov, ki sta znana neumorna in neustrašena borca za vsako dobro in plemenito stvar, mož, ki se živo

zavedata, da nista člana trpeče ampak bojujoče se cerkve. To sta Messr. Anton in Jožef Grdina. Prvemu je bilo poverjeno predsedništvo drugemu pa tajništvo odbora za slovenski "Kulturni vrt." Ko se je to zgodilo, smo vedeli, da se najboljši Baragov dan poraja, da njegova zarja že vstaja.

Prva skrb odbora je morala biti Baragov spomenik. Sklenjeno je bilo, da morata pri njem sodelovati domovina mati in njena ameriška hčerka, simbol Barage, apostola dveh svetov. Marmornati podstavek naj izkleše umetniška roka domovine, doprsni kip naj ulije ameriški umetnik. S simboličnega stališča je bilo to sigurno najbolj na mestu. Izrasel je Baraga iz domovine. Udejstvoval se je največ v Ameriki. Z umetniškega stališča bi bilo morda bolje narobe. Umetnik domovine bi nam bil podal njegovo vernejšo sliko, tako, kot jo nosimo v duši in nam jo je ohranil čopič sodobnika Langusa, ki je ameriški umetnik ni zadel. A to samo naše oči nekoliko bode. Amerikanem je vseeno.

Taka reč pa stane. In ko bi bilo samo to. Za priliko odkritja spomenika je bila zamišljena slavnost v takem velikopoteznem slogu, kot je naš tukajšni narod še ni priredil. A se je kmalu pokazalo, da finančno vprašanje ne bo igralo glavne vloge. Ko je narod enkrat izrekel svoj A, se ni obotavljal izreči tudi B. Iz dneva v dan so prispevki rasli. Društva in posamniki so se razveseljivo od-

zivali ž njimi. Ni bilo treba posebno trkati na srca izvencelelandskih rojakov, dasi je bila to zadeva celokupne ameriške Slovenije. Metropola sama s svojimi nebrojnimi organizacijami se je čutila zadosti močno ves aparat financirati, če bi drugod ne našla odziva.

Glavno je bilo podrobno začrtati program in urediti ves aparat za njegovo izvedbo. Ogromno delo. In to delo je moralo biti izvršeno v primeroma kratkem času. Kajti čas proslave se je sam ponudil. Za konec sept. je bil že dolgo prej napovedan narodni evharistični kongres v Clevelandu. Z njim mora biti združena Baragova proslava. Pripravnjega časa zanjo ni. Zato so se morali delovni odseki jadrno obračati. Živahna pobuda je bila zanje, ko je sredi mrzličnih priprav došla od Rev. J. Omana, ki se je mudil na evharističnem kongresu v domovini, radostna vest: Ljubljanski škof Dr. Gregorij Rožman pride na Baragovo proslavo in evharistični kongres.

Ta novica je pripravljavni odbor in njegove odseke kar elektrizirala. S podvojeno vneto so se vrgli na delo, da visokemu zastopniku domovine, ki je bil še ves pod mogočnim vtisom ljubljanskega evharističnega kongresa, pokažejo, kaj zmore ameriška slovenska metropola. Ta vest je pa razplamtela tudi ostale slovenske nasebine, da so se z večjim zanimanjem in navdušenjem začele obračati proti Clevelandu.

Tako je bilo pravočasno vse urejeno za:

Naš najlepši dan

Lepa in topla je bila zadnja tretjina septembra kot običajno. Saj je prispelo toliko molitve nedolžnih src k Bogu v ta namen. Nihče ni imel vzroka na vreme zvrčati svojega: Ne morem priti. Močna zastopstva iz drugih nasebin so se že v soboto 21. sept. zgrinjala v Cleveland. Zakaj že ta dan popoldan se je naše slavlje pričelo. Slovenski Prevzvišeni je pri Rev. Omanu v Newburgu čakal, da ga pozovejo in popeljejo k sv. Vidu na otvoritev našega dne. Ob 2 popoldan je prišla od tam avtomobilska eskorta s častnim policijskim spremstvom, da ga povede tja. Takega triumfalnega pohoda in sprejema je tudi v domovini redko deležen. Le njegova prestolica mu ga more nuditi. Saj s sv. Vidom v Clevelandu se more kosati samo še združena Ljubljana.

Po slovesnem sprejemu pred veličastno novo cerkvijo, ki ne zaostaja dosti za ljubljansko stolnico, se je ljudstvo zgrnilo v cerkev, kjer so bile pete litanije Matere božje z blageslovom. Nato je Prevzvišeni prvič nagovoril nestrpnno čakajočo množico. Malo jih je bilo, ki so ga poznali kot Dr. Jegliča, a si je s smehljajočim obrazom in toplo, očetovsko besedo takoj osvojil njih srca. Zvečer je bila v Narodnem domu slavnostna predstava Finžgarjevega "Divjega lovca" pod vodstvom Rev. M. Jagra. Je škoda, da dram-

ski odsek za to priliko ni imel na razpolago kake drame, ki bi bila bolje otvorila Baragov dan. Do simbolike, da je bil tudi Baraga neke vrste divji lovec za indijanskimi dušami, v pomenu, da njegova gorečnost ni poznala nikakih mej in nikakih ovir, do te simbolike, pravim, se najbrž ni dosti gledavcev povspelo. Kajpada to ni nikak očitek dramskemu odseku. Ko bi bil Baraga kot "divji" lovec za indijanskimi dušami dramtiziran, bi ga bili ta večer sigurno videli na odru clevelandskega Narodnega doma. Finžgarjev "Divji lovec" je dal igravcem priliko visokemu gostu iz domovine pokazati, kako visoko stoji naša dramska umetnost. In o tej se je prav pohvalno izrazil.

Drugi dan, v nedeljo, 22. je bila v cerkvi sv. Vida slovesna pontifikalna sv. maša našega Prezvizišenega, kateri je prisostoval tudi clevelandski pomožni škof Msg. MacFadden. Med sv. mašo je imel Prezvizišeni daljši krasen govor o Baragi, ki je ljudstvo bolj navdušil za njegovo altarsko čast, ko vse naše pisanje. Dejal je, da je prišel pred vsem kot romar na njegov grob in da bi rad enkrat odkril še lepši spomenik kot bo popoldan blagoslovljen, — zaobljubljeno Baragovo kapelo v njegovem bodočem semenišču v Ljubljani.

Višek slavlja, ki je 22 sept. vtisnil pečat našega najlepšega in največjega dne, je bil popoldan. Že opoldan je kraljevi St. Clair, glavna prometna žila mesta

in obenem središče slovenske metropole, za ta dan v poročni obleki, oživel kot za svoje največje praznike. Tisoči ljudstva so valovili po njem in vedno novi tisoči so se vsipali iz stranskih ulic vanj. Policija je bila primorana ustaviti po njem ves drugi promet. Preko sto mož policije je bilo določenih, da vzdržujejo red, poleg 16 mož na motornih kole-

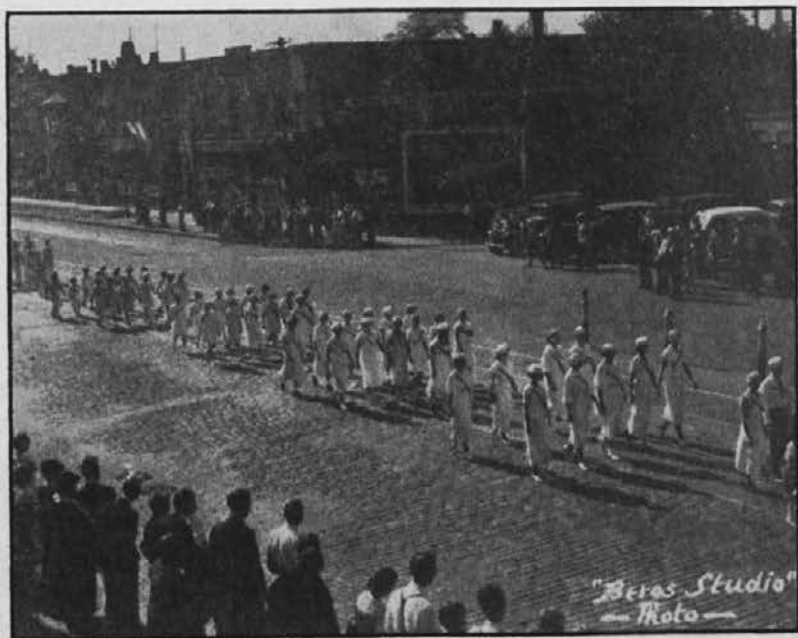
Marketska katedrala nad grobom Barage, kamor je romal nadškof Rožman in našel — pogorišče.

sih in 15 na konjih, ki so obenem tvorili častno stražo našemu metropolitu.

Kmalu po drugi uri je izpred sv. Vida zavila proti St. Clairu povorka avtomobilov s častnimi gosti. Najčastnejša gosta, ljubljanski Prezvizišeni Dr. Rožman in clevelandski pomožni škof msg. McFadden sta se vozila v odprtem, slavnostno okrašenem av-

to, burno pozdravljana od množice, ki je med tem narasla na najmanj 25 tisoč glav. Z njima sta vozila kot častna spremljevalca slovenski Msg. Vit. Hribar in čistokrvni Cipeva-Indijanec, katoliški župnik Rev. Filip Gordon. Ta je poleg našega slovenskega metropolita vzbujal največ pozornosti. Sicer je bil oblečen kot drugi katoliški duhovniki, a na glavi je

voda, ki ga kar ni hotelo biti konic, dasi je v šestorostopih korakal. To vam je bilo mogočna in pestra slika. Pred vsem kajpada slovenska, a tudi slovanska. Sodelovale so namreč vse clevelandске slovanske kolonije v svojih narodnih nošah. St. Clair je kot bujno cvetoč starokrajski travnik v prvih junijskih dneh. Začni šteti njegove raznobarne cvetke.

Povorka Slovencev na Baragovi proslavi v Clevelandu.

imel mogočno perjanico indijskega poglavarja. On je zastopal Indijance. Njegovega starega očeta je Baraga krstil. Sledil je avtomobil s poslušajočim jugoslovanskim poslanikom v Washingtonu Dr. Stojadinovičem. Za tem pa avtomobili z ostalo duhovščino.

Ko so častni gostje zavzeli svojega mesta ob strani St. Claira, se je pričel nastop slavnostnega spre-

Saj ne boš prišel do konca, se ti bo prej štetje zmešalo. Zagledal se boš, za nekaj časa obmolnil in potem vzkliknil: Divno!

Okrog 3:30 se je to morje ljudstva zlilo v "Jugoslovanski vrt," ki je bil pa premajhen, da bi mogel vse objeti. Njegovi sosede, ki jim še manjka krone, so mu morali priti na pomoč in sprejeti goste. Vseh oči so se obrnile pro-

ti tribuni za častne goste, ki je stala pred zakritim Baragovim spomenikom. Ko je bila množica približno skupaj, je predsednik "Jugoslovanskega vrta," Mr. Ant. Grdina v slovenskem in angleškem jeziku otvoril žarišče slavnosti. Nato je izročil vodstvo slavnostnega programa slovenskemu odvetniku Mr. Mihelichu. Priznana godba iz Girarda, O. je najprej zaigrala ameriško narodno himno "The Star Spangled Banner," ki jo je vse stoje navdušeno pelo. In prvi, ki je vstal ob njeni intonaciji, je bil naš prevzv. metropolit Dr. Rožman.

Za tem se je zgrnilo pred tribuno 400 slovenskih malčkov, ki so s srebrnimi glasovi zapeli Prevzvišenemu Mr. Zormanovo prigodnico "Mi mladi Amerikanci." Zelo prisrčen prizor je bil to, ki je vse navzoče, zlasti pa Prevzvišenega globoko ganil. Ko se je smehljajoč poklonil tej mladi cvetoči Ameriški Sloveniji, je vse udarilo v gromovito ploskanje, ki se kar ni hotelo poleči. Po par uvodnih besedah je Prevzvišeni dal znamenje, naj se spomenik odkrije. To je bil najslovesnejši trenutek. Ljudstvo je objelo občutje kot da se ne nahaja v parku, ampak v cerkvi. Spoštljivo se je odkrilo. A ko je zagledalo svojega Barago, ki je debelo a smehljaje pogledal v to belo morje, se mu je nehote utrgalo iz ginjnih src: "Slava našemu Baragi." Nato je pristopil clevelandski škof Msg. McFadden in spomenik blagoslovil. Pri odkritju spomenika apostolu dveh svetov

sta morala sodelovati cerkvena kneza dveh svetov.

Ko je bil spomenik z vencu in cvetjem okrašen, se je začel govorniški in pevski program. Prvi je nastopil kajpada ljubljanski Prevzvišeni, ki je v izklesanih besedah predočil Baragovo podobo ter mrtvemu in mrzlemu kipu vdihnil dušo. Vsebina njegovega govora je bila, da je bil Baraga ves božji, zato je bilo v njegovem srcu prostora za Indijance in Slovence. Obojim je bil blagovestnik. Sledil je govor guvernerja države Ohio, Hon. Davej-a ki je obkrožen od narodne garde in častne policijske straže eno uro čakal ob spomeniku na otvoritev slavnosti. Ni bilo samo par običajnih, uradno hladnih besedi. Bil je oduševljen govor, poln laskavega priznanja za Slovence. Za njim je navdušeno govoril jugoslovanski poslanik — namestnik Dr. Stojadinovič. Nastopili so še bivši župan mesta Clevelanda Mr. Ray T. Miller, slovenski sodnik Laushe, ter poljski, čehoslovaški in romunski konzuli. Med govori je bilo slovensko in angleško petje zbora neutrudnega pevca in pevovodje Mr. Zormana.

Mrak se je že delal, ko je bil program v "Kulturnem vrtu" izčrpan in se je narod v prazniškem razpoloženju začel zlivati nazaj v mesto, ves enega prepričanja: Kaj takega doslej naš narod v Ameriki še ni priredil in najbrž nikoli več ne bo! A celotni program s tem še ni bil završen. Zvečer je bila v Narodnem domu slavnostna akademija z jako pestrim programom. Nastopali so

razni slovenski in drugi slovanski pevski zbori. Vmes so se vrstili mični prizori z narodnim plesom itd. Celu pristne donske kozake smo videli in se prepričali, da njih svetovni sloves junaštva ni prazen. Ko smo pozno v noč zapuščali Narodni dom in še enkrat pustili defilirati pred duševnimi očmi vse, kar smo ta dan videli in slišali, so nam neka mešana čustva polnila duše. Bilo nam je kot turistu, ki z visokogorskega velikana zadnjič strmi v divne prizore, ki se mu nudijo, nato pa se začne zopet spuščati v prašne doline k morečim vsakdanjim skrbem, s težko slutnjo, da je morda topot

zadnjič užival krasoto visokogorskega razgleda.

Da, to je bil naš najlepši dan! Bil je pa tudi naš največji dan, ne samo za našo metropolo ampak za celo slovensko Ameriko. Dvignil je termometer slovenskega ugleda v Clevelandu kot doslej še noben drugi narodni nastop. Dvignil pa je tudi termometer splošno slovenskega navdušenja za Barago višje, kot vse naše dosedanje prizadevanje. In ne samo našega navdušenja, tudi tukajšnje angleške javnosti. Zahvala za to gre onim, ki so prišli na srečno misel povabiti na slavnost slovenskega metropolita iz domovine, zlasti Rev. John Omanu, ki ga je dvignil na daljno pot.

Nadškof Rožman obišče Lemont in svojega starega sodelavca v letih "Orlovske mladosti" Brata Nardžiča p. Bernarda. Ob strani g. Ponikvar iz Ljubljane.

Kot vnet Baragov častivec je pred vsem poromal na njegov grob. Vsepovsod koder je hodil, obhodil pa je vso Ameriško Slovenijo od Atlantika do Pacifika, je s svojo vneto besedo netil navdušenje zanj, tako med ljudstvom kot med višjimi cerkvenimi krogi, s katerimi je prišel v stik. Povsod je bil slovesno sprejet in s tem obrnil nase pozornost angleške javnosti. Njeno časopisje, ki je o teh slovesnostih obširno poročalo, ni pozabilo povedati, da je prišel sem radi Barage, svetniškega apostola Indijancev. S tem nam je utrl pot za propagando njegove beatifikacije med Angleži, kot more to le kak cerkveni knez. Naša naloga je zdaj, da si navdušeno podamo roke za še lepši Baragov spomenik kot smo ga ta dan odkrili, za njegov altar.

Vladika ljubljanski pred mikrofonom v Kulturnem vrtu. Za njim governor države Ohio, Mr. Davey.

STOLETNICA PIRČEVEGA PRIHODA V AMERIKO

P. Hugo

PROŠLEGA 4. sept. je minilo sto let, kar je stopil na ameriška tla Rev. Franc Ksav. Pirc, za Barago naš najslavnejši indijanski misijonar. Amerikanci drugače jako budno zasledujemo razne jubileje, a ta, dasi stoletni, se je neopažen zmuznil mimo nas. Vsaj meni ni znano, da bi se ga bil kdo v javnosti spomnil. Res, da je bil dan Pirčevega prihoda v to deželo do zadnjega časa neznan. A za leto in celo mesec smo že dolgo vedeli. Saj pri stoletnicah ne gre toliko za dan, niti za mesec, ampak za leto.

Pred vsem bi pričakovali, da se bodo te stoletnice spomnili oni, ki Pirca po pravici imenujejo svojega pionirja, ali celo ustanovitelja. In takih župnij in naselbin je zlasti po Minnesoti precej. Pa tudi mi ameriški Slovenci ne smemo molče mimo tega jubileja. Saj nam za štetje naših mož, ki so proslavili slovensko ime v tej deželi za stoletja, ni treba niti vseh prstov ene roke. Baraga in Pirc sta med njimi gotovo naša najčastnejša predstavnika. Baragovo stoletnico prihoda v deželo smo lepo proslavili. Pirčeve vsaj prezreti ne smemo. Saj je prva in zadnja. Ko pride druga, bo našla tu samo še pozabljene slovenske grobove.

Ni moj namen orisati celotnega Pirčevega življenja in dela, s katerim je sebe in svoj narod ovekovečil v ameriški zgodovini. Le tiste spomine, ki so s to stoletnico v ne-

posredni zvezi, naj nekoliko osvežim. Ker sem jih zajel iz deloma novoodkritih virov, mi ne bo treba pogrevati samo starih stvari.

Da je Pirc postal indijanski misijonar, je nedvomno Baragova zasluga. Ob njegovih misijonskih poročilih se mu je ukresal misijonski poklic. Brez njega bi bil on ostal starokrajski župnik in postal morda še kaj več. Dozorel je njegov poklic po vsej priliki preko zime l. 1833-34. Gotovo ne brez daljših notranjih bojov. Saj mu je že rdela zlata zarja življenja. V tej dozoreli moški dobi, po kateri začno moči polagoma pešati, se odločiti za žrtev prepolne misijone med pagani, meji že na drznost in je tedaj vredno vsega premisleka. On se je odločil. Najbrž spomladi l. 1834 se je obrnil na Barago, naj mu izposluje sprejem v detroitsko škofijo z zagotovilom, da bo poslan njemu v pomoč. Obenem ga je zaprosil navodil za potovanje.

Baragov odgovor na to pismo se nam je še ohranil. Datiran je v Grand River 13. jun. 1834. Z veseljem pozdravlja njegov sklep. Opozarja ga na velike žrtve, ki ga čakajo, a tudi na obilno plačilo, če ne bo klonil pred njimi. Obenem mu da zaprosena navodila za pot. Da bi se zadeva preveč ne zavlekla, je kar to pismo poslal škofu Msg. F. Reseju, da pripiše, če ga sprejme ali ne. Lastnoročni pripis škofov se glasi: "Rev. D. Pierz recipiam li-

benter in Dioecesim meam. Č. g. Pirca bom rad sprejel v svojo škofijo.”

Ni znano jeli že prej ali šele s tem sprejemnim pismom šel k ljubljanskemu škofu, Msg. Antonu Alojziju Wolfu, da dobi odpust iz škofije. Sodil bi, da to ni šlo tako gladko. Škofje so navadno previdni in prevdarni možje, ki vse okoliščine pretehtajo, preden se za kaj odločijo. Gotovo tudi ljubljanski škof ni prezrl Pirčeve starosti, ki ga za tak poklic ni priporočala, če že kakih drugih pomislekov ni imel. A se je udal. Da ga pa Pirc ni popolnoma prepričal o svojem poklicu, se vidi iz tega, ker mu je podbrežko župnijo pustil odprto, da jo v slučaju vrnitve brez težav lahko zopet dobi. Določil je zanjo le namestnika v osebi Rev. Matije Resmana.

Da Pirca vleče za Baragom v indijanske misijone, to so njegovi ožji stanovski tovariši že davno vedeli. Da bi se pa v svoji starosti za to tudi odločil, niso pričakovali. Zato so bili nemalo presenečeni, ko jim je razodel, da ima vsa potrebna dovoljenja skupaj in da misli v doglednem času odriniti proti Ameriki. Gotovo je v prijateljskih krogih marsikatera padla na ta račun. Večina mu je ob slovesu klicala: Zbogom in na skorajšnjo svidenje!

Domovino je zapustil 16. jun. 1835. Izbral si je isto pot kot pet let prej Baraga, preko Avstrije in Nemčije v takratni francoski Havre de Grace, odtod pa preko oceana na New York. Kot povzemam iz njegovega pisma kranjskemu dekanu Very Rev. Aug. Slugi, datiranega v Detroitu 29. sept. 1835, je moral še

v prav takih prilikah potovati kot Baraga, po suhem z vozom, po morju z jadernico. Piše, da je med potjo mnogo prestal. Tako kot v Podbrezjah se do Detroita ni mogel več naspati. Po suhem je bil domala noč in dan na vozu. Nekje v Avstriji je hotel voznik neke temne noči v samotnem gozdu vse zaupane potnike zapeljati roparjem v naročje. Na Francoskem bi jih bil neki pijan kočijaž kmalu v prepad zvrnil. Vožnja po morju je trajala od 25. jul. do 4. sept. Radi pomanjkanja vsake udobnosti je bila sila neprijetna. Dvakrat so bili v smrtni nevarnosti. Vendar so imenovanega dne srečno dosegli New York. Od tu do Detroita se je vozil s parnikom. A bi bil kmalu tik pred ciljem prišel ob življenje. Zadnjo noč med 17. in 18. sept. je njih parnik kolidiral z nekim drugim in dobil tak sunek, da se je komaj vzdržal na površju.

Že v New Yorku mu je nekam nervozno utripalo srce ko je stopil na ameriška tla. Še bolj v Detroitu, ko je došel na začasni cilj. A ameriška uslužnost in vljudnost ga je kmalu pomirila. Piše, da je že v New Yorku pri svojih prijaznih gostiteljih, imel dva krsta. V Detroitu je pa v prvi gostilni, kjer se je ustavil, gostilničar pokleknil pred njega in ga prosil blagoslova. Duhovniki v Detroitu so pa sprejeli kot bratje brata, škof pa, ko se je vrnil z misijona, kot oče sina. Takoj je bil domač med domačimi in se lotil dušnopastirskega dela.

A že čez par dni mu škof pove, da Baraga iz Lapointa prosi nujne pomoči. Ne bi li hotel k njemu? Z

Narod posluša v "Kulturnem Vrtu" v Clevelandu nadškofa iz Ljubljane.

veseljem sprejme ponudbo in se takoj pripravi za pot. Saj se je bilo treba hitro obrniti, ker je bila zima na pohodu. Ni mu kazalo čakati na prtljago, ki jo je preko Trsta poslal. Bi je tudi ne bil pričakal. Dospela je v New York, kot je čez dolgo potem zvedel, a je v tamkajšnjem pristanišču zgorela. Brez pasu in torbe, kot dobrodušno piše, letno napravljen in z nekaj dolarji v žepu za tolmače, se 1. okt. odpravi proti svojemu cilju. Do Sault Ste. Marie je 9. oktobra prišel. Tu pa mu je zima zastavila pot. Plovba preko Lake Superior je bila za tisto leto ustavljena. Vsaka možnost priti do Barage v Lapoint mu je bila odrezana. Do spomladi tam čakati mu ni kazalo. Delo zanj bi se bilo v tamkajšnjem misijonu že našlo. A prostora v misijonski baraki je bilo komaj za enega. Po enajstih dneh čakanja se je z ladjo obrnil nazaj. Toda ne proti Detroitu, ampak proti nekdanjemu Baragovem misijonu Arbre Croche, oz. njegovi podružnici Lacroix.

Na tej poti, kjer se je 20. nov. z Abrahamom srečal, ga je čakal njegov misijonski krst. V pismu na svojega namestnika v Podbrezju iz Lacroix 15. jan. 1836 jo je podrobno opisal. Pravi, da je moral v družbi štirih Indijancev prodirati preko samotnih šum, močvirij, rek in jezera. Pet noči je v vihri in dežju v koc zavil preždel v gozdovih pod kako cedro. Eno teh noči mu je duh nehote poromal nazaj k mehki postelji v udobnem podbreškem župnišču. Toda zavest dolžnosti novoizvoljenega stanu je kmalu zagospodovala nad domotožjem.

Dosegli so katoliško vas z desetimi družinami in kapelico Matere božje Sedem žalosti, kjer je bil z velikim veseljem sprejet. Ostal je tam tri dni, zapuščene vernike poučil, jih spovedal, jim maševal in vse srečne obhajal. Vse kar je preстал je bilo pozabljeno. Nato je z novimi spremeljivci odrinil dalje. V indijanskem čolnu so morali prepluti štiri manjša jezera. Ta pot je bila zanj zelo slikovita, polna prizorov, ki jih nudi le narava, kamor se redko zgubi kak človek.

Kmalu so stali pred novo preskušnjo. Treba je bilo preko morju podobnega michiganskega jezera, ki se zna tudi po morsko jeziti in peniti. Prav takrat je bilo silno razlučeno. Oni so mogli kljubovati njegovim jezi le s 15 čevljev dolgim in 4 čevlje širokim čolnom. Dvakrat so poskusili, kako se bo pomeril z njegovimi valovi. Obakrat so ga vrgli na breg. Naš misijonski novinec se je tega ustrašil. Mislil je, da bi Boga skušali, ko bi v tem stanju taki lupini zaupali svoje življenje. Predlagal je, da bi počakali umirjenja jezerske jeze. A ti sinčki narave so mu dejali, da bi bilo preko noči njih življenje bolj na suhem kot na vodi ogroženo. Ponoči da je tam okoli vse polno volkov in celo medvedov na preži. Ko je misijonar na lastne oči opazil sled medveda, jim je rad verjel.

Resno jih še enkrat pogleda in vpraša, če si upajo v takem preko jezera. Reko mu, da se v družbi misijonarja ničesar ne boje. Kajti iz lastne skušnje vedo, da Bog take posebno čuva. Kar osramočen po njih tolikem zaupanju v Boga, se

uda in stopi v čoln. Ko pa vidi s koliko spretnostjo znajo Indijanci s svojimi primitivnimi čolni kljubovati penečim se valovom, ga mine strah. A kmalu je ves premočen od pluskajočih valov in ves premražen od ledenega severnika. Le upanje, da Arbre Croche ni več daleč, ga ogreva. In res so kmalu zaveslali v njegov pristan. Tamkajšnji misijonar ga je ljubeznivo sprejel in pogostil. In zopet je bilo vse dobro.

Ko se je odpočil, ga pridejo njegovi novi župljani iz Lacroix iskat. Sam indijanski poglavar s petimi indijanskimi kozaki na konjih, kot piše misijonar, mu je prišel naproti. Posadili so ga na konja in odbrzeli proti cilju. Nova preskušnja za misijonarja. Še vedno je pihal leden veter. On pa letno oblečen na svojem šimelnu, katerega ni bil vajen. Pa še podkovan ni bil. Od mraza kmalu ni čutil ne rok ne nog. Potem se je še šimel spodtaknil, da je padel, jezdec pa odletel z njega. Strastno je poljubil mačevo zemljo, ne z ustmi, ampak z ramo, ki si jo je že v Podbrezjah nekoč spahnil, ko je z voza padel.

Lep in prisrčni sprejem, ki so mu ga priredili njegovi rdečeokožni župljani v Lacroix, ga je takoj zopet ogrel. Bolečo ramo je homeopatično izlečil. Misijonski krst ga je poživil. Vendar bi človek mislil, da bodo po teh preskušnjah njegovi starokrajski tovariši dobili svoj prav: Ti si prestar za misijonske žrtve med pagani! Toda ne. Troje njegovih pisem iz Lacroixa, ki jih imam pred seboj, pričajo, da vse to ni bil mrzel tuš na njegovo misijonsko navdušenje, ampak olje. Naj-

manjšega sledu ni o kakem domotožju ali razočaranju. Pravi da se čuti telesno bolj zdravega in duševno bolj čilega kot kedaj prej. Ne more dosti zahvaliti Boga, da ga je pripeljal v ta svoj toliko obetajoči vinograd. Prav apostolski apetit po indijanskih dušah veje iz teh pisem.

Ni mogel počakati konca tiste prve zime, čeprav je bila izredno ostra. Saj piše, da je zemlja šest čevljev globoko zmrznila in mu je še na dan sv. Gregorija vino v kelihu zledenelo. Že sredi nje je začel izletavati na misijone. Neko tako misijonsko pot bi bil skoraj z življenjem plačal. Bilo je v začetku februarja, ko se je s svojim spremeljavcem in učiteljem indijanščine spustil več milj daleč ob michiganskem jezeru, za dušami. Na povratku z nekega otoka sta v megli in živahnem razgovoru zgrešila pot. Zamrzla jezerska gladina je izgledala kot Kras. Mraz je prehitel njene valove in jih spremenil v ledene kupe. Preko njih sta morala en dan in eno noč, nevede kam prav za prav gresta, pa brez hrane. Moči so jima že pojemale. A samo četrte ure počitka bi pomenile zanjju večni počitek. Kajti bil je tak mraz, da so jima znojne kaplje, ki so polzele izpod pokrival in padale na obleko, sproti spreminjale v ledene bisere. Morala sta naprej. Pravi, da je vse žepe svoje suknje pretipal, če bi v katerem našel kak vžiten ostanek. In res je staknil v enem dve lesniki, ki mu jih je bila neka Indijanka vtaknila v suknjo. Dišale so mu bolj kot najžlahtnejša jabolka v Podbrezju. Celo nadaljno pot jih je žvečil, da je vsaj nekoliko sline

dobil. Šele v jutru po tej usodni noči 4. sept., o kateri pravi, da je več pretrpel, kot ves čas v domovini, sta se orijentirala, kje sta in našla pravo pot.

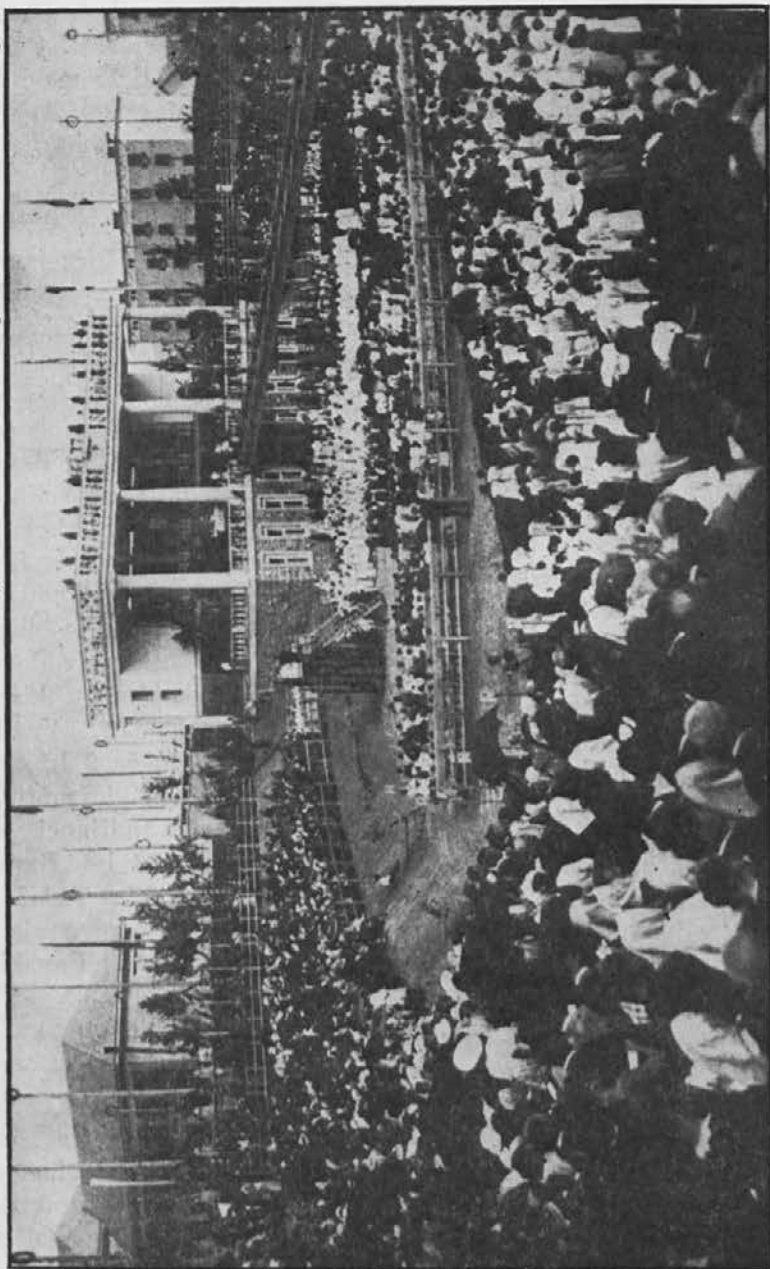
Ko je prišel domov je moral noge, ki so bile kot kosi ledu, vtakniti v mrzlo vodo, da je mogel zmrzle nogavice sezuti. Nato je s toplo koruzno kavo premrlo telo zopet razživel. Zopet je bil prejšnji korenjak, le še bolj utrjen. Sicer so bile pa vse prestane neprilike že takoj ob vstopu v misijonski dom pozabljene. Dve paganski deklici sta ga čakali, da bi jih krstil, ker sta bili v sv. veri že prilično poučeni. Nato je dobil še obisk misijonarja iz Mackinawa, s katerim sta potem tri dni bratovsko kramljala in pretresala misijonske zadeve. To poročilo zaključuje: "Prav nič ne zavidam svojih evropskih stanovskih tovarišev za njih udobno dušno pastirstvo. Iz srca želim sredi moje sedanje svete krščanske občine v Lacroix živeti in umreti, če me božja previdnost po glasu mojega škofa ne bo še kam drugam klicala, iskat zgubljenih ovac."

Uračunali so se pa tudi oni, ki so mislili, da se bodo njegove dozorele sile pri takih misijonskih naporih kmalu skrhale. In med temi so bili tudi njegovi višji. Da bi ga delj ohranili pri moči, so mu po štirih letih izročili v oskrbo Arbre Croche, takrat že lepo organizirano indijansko župnijo. A on je tudi odtod delal dolga misijonska potovanja v indijanske divjine. Večkrat ga kar ni bilo domov spraviti, da so ga morali uradno klicati nazaj. Ta pri-

vezanost na dom mu pa ni bila všeč. Njegov vzor je bila misijonska ledina, in pionirsko delo. Leta 1848 je malo manjkalo, da je ni radi tega v domovino popihal. Baraga ga je potolažil in pridržal. Očetovsko mu je pisal, naj tisto malo dni, ki so mu še usojeni, lepo v Arbre Croche preživi.

Tudi on se je zelo zmotil. Tri leta pozneje 1852 je Pirc izstopil iz detroitske škofije in prestopil v novoustanovljeno šentpavelsko, da tam prevzame skrb za indijanske misijone, za katere nova škofija ni imela misijonarjev. In tam se je tisto malo dni, ki mu jih je Baraga še prisodil, raztegnilo na celih 25 let žrtev polnega pionirskega dela med minnesotskimi Čipevci, da ne govorimo o njegovem trudu za bele naseljence. Ko se je že bližal svojim 80., je še pohitel v domovino, da dobi kaj pomočnikov, ki mu jih škofija ni mogla dati. Vrnil se je ž njimi in potem še 9 let ostal na indijanski misijonski fronti. Vsega skupaj je med Indijanci deloval malo manj kot 38 let, Baraga pa nekaj manj kot 37. Tedaj ga je Pirc še prekosil, čeravno je bil ob 11 uri poklican v indijanski misijonski vinograd.

Že iz povedanega je razvidno, da Pirc poleg Barage in Knobleharja ni le najmarkantnejša osebnost naše misijonske zgodovine, ampak da z njima zasluži častno mesto v galeriji najslavnejših misijonarjev svetovne misijonske zgodovine. Slovenski narod je na to misijonsko trojico lahko ponosen.

Ljubljanski štadijon, kjer se je v l. 1935 vršil sijajno uspeli evharistični kongres za vso kraljevino Jugoslavije.

GENERALNI VIKAR JANEZ EV. MOZETIČ

Napisal dr. J. L. Zaplotnik

MOŽ, s katerim se bavi sledeča črtica, spada med znamenitejše naše misijonarje v Ameriki. Bil je namreč ne le prvi slovenski duhovnik, ki je s Primorskega prišel v Združene države, ampak tudi prvi naš rojak, ki je bil tu postavljen za vodjo bogoslovnega semenišča, ter drugi Slovenec, ki je v Ameriki postal generalni vikar. (Prvi je bil Baraga.) Ustanovil je tu nekaj velikih župnij in zvalil čez morje nekatere duhovnike, ki so postali slavni misijonarji. Že iz teh razlogov je zaslužil vsaj kratek življenjepis. Toda naši zgodovinski zapiski nam niso ohranili o njem skoraj ničesar razen golega imena. Da torej zamujeno vsaj malo popravimo, smo v spomin na bližajočo se devetdesetletnico njegovega prihoda v Ameriko skušali zbrati vse podatke o njegovem življenju in delovanju, ki so nam bili pristopni. Kar se nam je posrečilo izslediti, nudijo pričujoče vrstice.*)

Janez Evangelist Mozetič se je rodil istega leta kakor škof Baraga. Zagledal je luč sveta 13. novembra 1797 v Biljah pri Gorici na Primorskem. Torej ni bil ne Lah ne Nemec, temveč Slovenec. Šolal se je v Gorici, kjer ga je škof Jožef

Wallant (Balant) 22. septembra 1822 posvetil v mašnika.

Nato je bil od 1. novembra 1822 do 1. januarja 1825 kaplan v Gorici v župniji sv. Ignacija ali "pri jezuitih", kakor so ljudje navadno rekli, ker so to cerkev nekdanj očetje jezuiti oskrbovali. Župnija je bila velika; štela je nad 4000 duš. Vodil jo je župnik s tremi kaplani. Župljani so bili raznih narodnosti in njih dušni pastirji so morali znati laški, slovenski, furlanski in nemški. Slovenščino so spoštovali in jo stavili na odlično mesto ne le pri bogoslužju, temveč tudi pri šolskem pouku. V njej so vsako nedeljo in vsak praznik redno pridigovali pri zorni maši in popoldne razlagali krščanski nauk. (Dandanes se tod ne čuje niti besedice več slovenski.)

Mozetič pa ni dolgo ostal kaplan. Ker je bil zelo nadarjen, ga je škof poslal na Dunaj v Augustineum nadaljevat bogoslovne študije. Že leta 1823 dne 17. julija je bil napravil konkurzni izpit za moralko. Na Dunaju je bival od 8. januarja 1825 do 28. marca 1826. A ker so ga doma potrebovali, ni utegnil izpitov za doktorat dovršiti.

Spomladi leta 1826 se je moral vrniti v Gorico, kjer je bil od 10.

*) Večina podatkov za ta spis je vzeta iz *Berichte der Leopoldinen-Stiftung*, XIX—XXIV, in iz *Gedenkbuch des Goldenen Jubilaeums der St. Marien-Kirche in der Stadt Allegheny*, Pa. l. 1898. Važna pojasnila sta mi poslala o. Remigij Burgemeister, O.S.B., župnik in prior v Erie, Pa. in dr. Andrej Pavlica, profesor v centralnem semenišču v Gorici. Nekaj drobtinic sem našel tudi v *Lambingovih Foundation Stones of a Great Diocese*, v *Wahrheitsfreunde* in *Zgodnji Danici*.

aprila i. l. do avgusta leta 1846 profesor sv. pisma stare zaveze v ondotnem centralnem semenišču. Ta zavod je od l. 1819 služil vsemu Primorju in v njem je vsako leto študiralo okrog sto bogoslovcev za goriško, tržaško, poreško in krško škofijo. Večina gojencev se je prištevala k slovenski in hrvatski narodnosti, ostali pa so bili Lahi. Poleg sv. pisma jih je Mozetič učil tudi orientalskih jezikov. Obenem je bil od 10. januarja 1837 do leta 1846 tudi podravnatelj na cesarski akademiji goriške gimnazije.

Medtem ko je poučeval svetopisemske vede in vzhodne jezike v Gorici, se je korenito seznanil s sv. deželo, tako da je po vsej državi zaslul kot izboren poznavalec Palestine. To se je pokazalo zlasti po letu 1844, ko se je na Dunaju ustanovil generalni komsariat za sv. deželo, čigar namen je bil, skrbeti za ohranitev katoliške vere v Jeruzalemu in drugih krajih sv. dežele. Da bi komisariat ta svoj namen dosegel, se je želel najprvo natanko seznaniti s potrebami sv. krajev; zato je sklenil poslati kakega učnega in razsodnega moža kot svojega zastopnika v orient preiskovat razmere na lice mesta. Poveril je torej to častno nalogo našemu Mozetiču kot najbolj primernemu možu. Ta je pozimi leta 1845-6 res prepotoval Sirijo in Palestino, posetil ondotne misijone, svetišča in samostane ter korenito proučil njih stanje in potrebe. O izidu svojih študij je poročal zaščitniku komisariata, dunajskemu nadškofu Mildeju.

Katoliški misijoni so Mozetiča že od nekdaj zanimali. Posebno so ga

mikali misijoni v Severni Ameriki, o katerih je mnogo čital zlasti v izvestjih dunajske Leopoldinske družbe. Še preden je šel v sv. deželo, se mu je vzbudila želja, posvetiti se misijonskemu poklicu. In ko je meseca marca l. 1845 misijonar Henrik Lemke kot pooblaščenec pittsburškega škofa Mihaela O'Connorja prišel na Dunaj, da bi nabral nekaj misijonarjev za zapadno Pennsylvanijo, se je priglasil tudi Mozetič in si izposloval sprejem v pittsburško škofijo. Kmalu po svoji vrnitvi iz sv. dežele se je res odpovedal vsem svojim službam v Gorici, zapustil domovino in se odpravil v Ameriko. Bil je v 49. letu svoje starosti.

O svojem potovanju kakor tudi o svojem prvem delovanju v novem svetu je poročal v listu, ki ga je 1. januarja 1847 pisal Leopoldinski družbi iz Birminghama pri Pittsburghu. Pravi namreč:

“Zapustil sem svoje dosedanje bivališče in stanovsko zvanje v Gorici lani 17. avgusta in odpotoval čez Beljak, Salzburg itd. v Le Havre de Grace, kjer sem se 17. septembra vkrcal na poštno ladjo “Baltimore” ter se odpeljal proti Ameriki. To deželo sem si po zrelem premišljevanju z božjo pomočjo izbral z namenom, da nekaj časa po svojih skromnih močeh pomagam tukajšnjim katoliškim misijonom, katerih potrebe sem spoznal iz tako mnogih popisov in pozivov. Dne 21. oktobra sem po viharji, dolgi in trudapolni morski vožnji, ki je trajala 36 dni, stopil v New Yorku na suho. Po kratkem oddihu, ki sem ga bil zelo potreben, sem čez par dni zopet odrinil skozi Philadelphijo in

Baltimore na svoj novi cilj v Pittsburgh v zapadni Pennsylvaniji, kamor sem že 30. oktobra srečno prišel. Ker je škof O'Connor prav takrat pregledoval svojo škofijo, kakor predpisuje cerkveno pravo, in ga ni bilo doma, sem se začasno nastanil pri oo. redemptoristih v Pittsburghu." Ta kraj se je že tedaj imenoval "The Smoky City" ter je štel s predmestji vred okrog 60.000 prebivalcev.

"Brž ko sem slišal," nadaljuje Mozetič, "da se je škof vrnil s potovanja, sem se mu šel predstavljat. Sprejel me je s pristnim veseljem in z ljubeznivo dobrohotnostjo. Ta-

Prevzvišeni v New Yorku. Sede mu ob strani, Fr. J. Ponikvar in Fr. Oman. Stoje v ozadju, Fr. Jevnik, Fr. Anzelm, Fr. Slapšak.

koj me je povabil, naj se nastanm v njegovi hiši, dokler ne dobim kake službe. Med nadaljnjim pogovorom, v katerem sva se po laško menila, je sprožil važno vprašanje, kakšno službo bi neki rad dobil v škofiji. Odgovoril sem mu seveda, da sem prišel semkaj na njegovo čisto poljubno razpolago. Tedaj me je ljubeznivi nadpastir prijel za roko in mi dejal: 'Ostali boste kar tu pri meni v Pittsburghu, da boste poučevali bogoslovce v mojem šele pred dvema mesecema otvorjenem semenišču, kar bi sicer moral jaz sam delati, če bi vas ne bilo.'

"Tako torej zopet poučujem bogoslovje, in sicer dogmatiko in moraliko štiri ure na dan, povrh pa še razlagam sv. pismo redno štiri ure na teden. Iz Pittsburgha hodim v Birmingham, kjer je semeniško poslopje, štiri milje daleč od stolnice in od tam zopet nazaj štirikrat na dan. Semenišče je v majhni kmečki hiši sredi zemljišča, ki obsega 37 oralov zemlje in je ograjeno z deskami ter posajeno s sadnim drevjem in se razteza ob rebri onstran reke Monongahele. Škof je vse zemljišče kupil na up za 9500 dolarjev in se nadeja, da pozneje dobi potrebnih denarnih sredstev, ki mu bodo omogočila sezidati pošteno, pripravno poslopje na tem prav zdravem kraju, kjer ni pittsburškega dima. Hiša, ki se tiče škofovega stanovališča in ki je bila izprva namenjena za semenišče, se je prepustila v porabo šolskim bratom, ki so lani prišli z Irskega."

"V zgoraj omenjenem malem semeniškem poslopu je nastanjenih 14 gojencev, od katerih jih sedem

študira bogoslovje, sedem pa modroslovje. Prvim načelujem jaz kot prefekt in profesor, druge pa z isto častjo vodi neki mlad irski duhovnik. Vsa hiša obsega samo štiri sobe: sobo za učenje, ki pa mora služiti tudi za hišno kapelico, dve spalnici in pa sobo, prepaženo v dve stanici, v katerih bivate obe učiteljski osebi. Šolske sobe prav za prav ni nobene; kajti eden poučuje v svoji stanici, drugi pa zdaj v sobi za učenje, zdaj v obednici. Učne mize gojencev so obenem knjižnične omare, a žal še skoraj brez knjig; za zdaj bi bilo dobro, če bi imeli vsaj poštene in dobre šolske knjige, a še celo teh pogrešamo."

Kakor se torej razvidi iz tega pisma, je bil Mozetič takoj iz početka postavljen za načelnika bogoslovnega oddelka v pittsburškem semenišču sv. Mihaela. Poleg tega je pa ob prostem času pomagal tudi v dušnem pastirstvu po pittsburški okolici, zlasti med Nemci, ki so se tedaj v velikem številu naseljevali po zapadni Pennsylvaniji, a jim je manjkalo nemško govorečih duhovnikov. Zaradi svoje izredne gorečnosti, učenosti in razsodnosti se je Mozetič v kratkem škofu tako priljubil, da ga je ta kmalu po njegovem prihodu imenoval za generalnega vikarja pittsburške škofije.

Natančnega časa, kdaj se je to zgodilo, nisem mogel dognati. Monsignor Lambing pravi v svojih "Foundation Stones" str. 242, da se Mozetič kot generalni vikar najprvo omenja v Direktoryu za leto 1847. Če bi bilo to res, bi bil Mozetič že leta 1846 postavljen za generalnega vikarja. Toda posrečilo se mi je

dobiti v roke omenjeni direktorij, ki pa nikjer ne trdi, da bi bil Mozetič že tedaj generalni vikar. Obrnil sem se na pokojnega pittsburškega škofa Canevina s prošnjo, naj blagovolji pregledati arhive svoje škofije in rešiti to zadevo, ako mogoče. V odgovor sem prejel sledeče pismo:

"Dragi gospod! Listine o uradnih imenovanjih škofa Mihaela O'Connorja so le redke. Po marljivem preiskovanju Vam moram javiti, da mi ni moči najti ničesar, kar bi nam omogočilo najti čas, ko je bil g. Janez Ev. Mozetič imenovan za generalnega vikarja. Bržkone se je to zgodilo l. 1847. Dal sem pregledati tudi časopis "Pittsburgh Catholic" za leta 1846-7-8, a g. Mozetič se nikjer ne omenja. Iskreno Vaš v Kristusu
 † Regis Canevin."

Nedvomno ima škof Canevin prav, kajti Mozetič se je res že meseca septembra 1847 (če ne že prej) podpisoval kot generalni vikar. Bil je drugi Slovenec, ki je dosegel to čast v Ameriki. Izprva je to službo opravljal le za nemške katoličane v pittsburški škofiji, medtem ko je bil za ostale vernike generalni vikar Jakob A. Stillinger. Ko pa se je slednji meseca novembra 1848 odpovedal, je Mozetič postal generalni vikar za vse katoličane v škofiji. Obdržal je to službo do pomladi leta 1851, ko se je za vedno vrnil v domovino.

Svoje generalnovikarske službe se je Mozetič lotil z občudovanja vredno vnemo in energijo, kajti zavedal se je docela svoje odgovornosti. Ustanavljal je nove župnije, kjer je bilo treba, in pomagal na noge že obstoječim starejšim obči-

nam. Ni se ustrašil nikakega dela, ampak je rad priskočil na pomoč povsod, kjerkoli je mogel. Tako je n. pr. v drugi polovici septembra l. 1847 začasno prevzel Erie in sosednje misijone ter jih oskrboval do srede maja sledečega leta, ker prav tedaj ni bilo tam nobenega duhovnika. V teh sedmih mesecih in pol je imel 13 porok, 23 pogrebov in 49 krstov, ki pa niso bili izključno iz mesta Erie, ampak tudi iz sosednjih mest in vasi.

Zraven tega pa je njegova delavnost segala še v druge kraje škofije, kot je jasno iz poročila, ki ga je škof O'Connor 10. januarja 1848 pisal Leopoldinski družbi. Poročilo je glede našega predmeta precej razmetano, ker se bavi splošno z razmerami med nemškimi katoličani v pittsburški škofiji in z njihovimi potrebami. Vendar ga pa hočemo tu priobčiti tako, kakor je bilo napisano, v kolikor se seveda nanaša na našega Mozetiča, in to tem bolj,

Pripravljavci Baragove proslave v Clevelandu: Anton Grdina, Marijana Kuhar, Rt. Rev. V. Hribar in Jože Grdina.

ker je ne le zanimivo samo na sebi, temveč tudi ker so se opisane razmere neposredno tikale tudi njega kot generalnega vikarja.

V tem poročilu piše škof O'Connor, da bi bilo v okolici Pittsburga treba še dveh nemških cerkev, ene v Alleghenyju, druge pa v Birminghamu; potem pa nadaljuje:

“Število naših vernikov, ki od dne do dne rase, zahteva brez vsega dvoma, da se jima vsaj ena hiša božja postavi. Č. g. Mozetič je že vse pripravil, da se zgradi cerkev v Birminghamu; začel je za to potrebno podpisovanje med verniki in kakor je videti, se bo že letos mogla zidava pričeti. Seveda pa bi bila hiša božja v Alleghenyju še bolj potrebna; a ker ni nobenega duhovnika, ki bi se mogel ali hotel stvari lotiti, se tudi tu ne da nič storiti.”

“V okrožjih Erie in Crawford je okrog 1500 nemških katoličanov. V mestu Erieju samem imajo posebno cerkev, katero sedaj oskrbuje g. Mozetič, ki sem ga za nekaj časa iz semenišča tja poslal, da ondotni verniki niso popolnoma brez dušne oskrbe, dokler jim ne dobim pripravnega duhovnika. Cerkev je tam žal prav tesna in jo skušam razširiti, kakor hitro mogoče. Ker se mi to samemu zdi jako potrebno, tako zaradi množičnih ondotnih vernikov kakor tudi zavoljo ljudi, ki se iz sosednjih krajev tam shajajo, zato sem sklenil tej župniji nakloniti del daru Leopoldinske družbe. G. Mozetič poskrbi, da se poslopje razširi. Ker se zanašam na njegovo razsodnost, lahko polovico omenjenega daru porabi za zgradbo cerkve

v Birminghamu, če se mu zdi pametno.”

“Nemce, ki žive v crawfordskem okrožju, obiskuje misijonar iz Erieja. Prišli so pravkar z Nemškega in si nameravajo postaviti cerkev v Meadvilleu, najvažnejšem mestu tega okrožja. Stvar sem prepustil g. Mozetiču, tako da se že s to pomladjo gradba utegne začeti.”

Pozneje pravi škof v istem poročilu, da je od denarja, ki mu ga je Leopoldinska družba poslala v podporo, “prepustil 950 dolarjev g. Mozetiču na prosto razpolago, da z njimi postavi cerkev v Birminghamu ali v Meadvilleu, ali pa poveča hišo božjo v Erieju, kakor se mu bo pač prav zdelo.”

“V svoji škofiji,” piše škof dalje, “štejem 40 misijonskih duhovnikov. Od teh je 16 pravih Nemcev, 7 pa jih zna nemški vsaj toliko, da takim župnijam lahko služijo. Da poskrbim za nemške občine, sem jim postavil g. Mozetiča za generalnega vikarja v svoji škofiji. Obenem je predsednik semenišča in profesor v nekaterih strokah bogoslovja. Ker sem ga bil prisiljen poslati za nekaj časa v Erie, zato ga medtem sam zastopam v semenišču, a le tako dolgo, da se zopet vrne.”

Meseca maja 1848 je Mozetič prišel iz Erieja nazaj v semenišče. Če je povečal cerkev v Erieju in zgradil hišo božjo v Meadvilleu, ne vem za gotovo. Najbrž je storil oboje. Glede zadnje sem našel v nekem seznamu cerkva po Združenih državah, da je bila župnija sv. Agate v Meadvilleu ustanovljena l. 1849, torej v Mozetičevem času, iz česar bi

smeli sklepati, da pri tem naš generalni vikar ni bil brez zasluge.

Okrog semenišča v Birminghamu se je naselilo mnogo Nemcev, ki pa še niso imeli svoje cerkve. Te je Mozetič že l. 1847 organiziral in začel med njimi zbirati podpise in prispevke. Škof O'Connor jim je daroval kos zemlje, na kateri je stalo semenišče. In ko se je Mozetič vrnil iz Erieja, se je takoj začela graditi cerkev, kateri je škof že 16. julija 1848 položil vogelni kamen, 24. novembra pa jo blagoslovil na čast sv. Mihaelu Nadangelu. Kmalu nato je ta občina postala samostojna, ko ji je Mozetič priskrbel še lastnega dušnega pastirja. Tako se je ustanovila župnija sv. Mihaela, ki je še dandanes ena največjih v Pittsburghu.

Tudi mesto Allegheny, ki je takrat štelo kakih 20.000 prebivalcev, a sedaj tvori severno stran Pittsburgha, je bilo še brez katoliške cerkve. Mnogoštevilni verniki, razkropljeni ne le po vsem mestu, temveč tudi po okolici, so se morali v Pittsburgh zatekati v svojih verskih potrebah. Ker ni bilo drugega duhovnika, ki bi bil kaj storil zanje, se je Mozetič sam lotil tega dela. Poleti 1848 je kupil 150 čevljev dolgo in prav tako široko stavbišče sredi Alleghenyja in začel na njem graditi cerkev iz opeke in lesa. V treh mesecih je bila stavba dovršena in že 17. decembra 1848 jo je škof slovesno posvetil brezmadežnemu spočetju Device Marije. Bila je to prva katoliška cerkev v Alleghenyju. Pri tej priliki je pisal neki župljan: "Pre-

Po slovesni pontifikalni maši v našem "Rimu" — Jolietu. Imena duhovnih: Fr. Plevnik, Fr. Hiti, Fr. Bernard, Fr. Butala, Prevzvišeni, Fr. Šolar, Fr. Ponikvar, Fr. Benedikt in Fr. Kuzma.

zvžišeni vladika je imel kratek pa izpodbuden govor, v katerem je tudi izrazil svoje zadovoljstvo z vneto tukajšnjih katoličanov, med veliko mašo pa je pridigoval naš častiti župnik in dušni pastir dr. Mozetič na svoj znani izvrstni način v nemškem jeziku." Ta cerkev sicer ni bila velika, kajti dolga je bila le 90, široka 40 in visoka 21 čevljev ter se je le začasno rabila; toda bila je lična in bi še dandanes služila v čast marsikateri župniji. Vsa stavba je veljala 6000 dolarjev. Stroške za zemljišče in cerkev je Mozetič pokrnil deloma z nabranimi darovi, deloma pa s posojilom.

Kako velika je bila ta župnija, ko je bila ustanovljena, se ne ve natančno; toda če pomislimo, da je od cerkvenega blagoslovljenja pa do konca leta 1849 znašalo število krstov 194, porok 27 in pogrebov 89, si pa lahko predstavljamo, koliko dela je Mozetič imel. Zato je že leta 1849 dobil kaplana, da mu je pomagal oskrbovati prostrano župnijo. Živel je v neki zasebni hiši.

Razume se, da je tako velika občina imela mnogo za šolo godnih otrok. Za te so že nekaj let poprej pittsburški oo. redemptoristi odprli posebno šolo, katero je prevzel Mozetič, ko je prišel v Allegheny, in jo skušal obdržati na višku časa, kar se mu je tem laglje posrečilo, ker je bil sam izboren učitelj in velik prijatelj mladine.

Ko je za prvo silo uredil svojo župnijo Device Marije, je jeseni l. 1849 na škofovo željo šel v Evropo iskat nemških oziroma nemško govorečih duhovnikov za pittsburško škofijo. S tem namenom je posetil

nekaj škofij na Nemškem in začetkom leta 1850 tudi Avstrijo. Pot ni bila zaman, kajti posrečilo se mu je dobiti pet misijonarjev: štiri svetne (Jurija Gostenčnika, Janeza Stibiela, J. B. Schafleitnerja in še nekoga, morda Janeza Wolfa, o katerem piše Lambing, da se je rodil v tržaški škofiji) in enega karmeličana (Jožefa T. Gesowskyja). Nekateri teh duhovnikov so z njim potovali, drugi so pa sledeče leto prišli za njim v Ameriko.

Po svoji vrnitvi iz Evrope pa naš generalni vikar ni ostal dolgo v Alleghenyju. Ko je 6. oktobra 1850 prišel tja njegov rojak in bivši učenec Janez Stibieli, mu je Mozetič prepustil župnijo Device Marije in se vrnil v semenišče sv. Mihaela, kjer je poslej še nekaj mesecev živel in delal kot generalni vikar, semeniški vodja in profesor. Dne 21. marca 1851 je od onod še pisal Leopoldinski družbi. V tem poročilu pravi med drugim:

"Potovanje v Evropo, kamor sem šel lansko zimo na željo svojega škofa dr. Mihaela O'Connorja, da bi na Nemškem nabral kaj delavcev za nemški del tukajšnjega zapuščenega vinograda Gospodovega, je bilo zlasti v Avstriji ovenčano z zaželjenim uspehom. Iz blagajne Leopoldinske družbe na Dunaju so mi namreč nakazali 3.000 goldinarjev za škofijske potrebe in potne stroške zame kakor tudi za nabrane misijonarje; iz linške, lavantinske in goriške škofije pa so mi sledili v Ameriko duhovniki, kateri z najlepšo vneto in najboljšim uspehom delajo za zveličanje tukajšnjih nemških katoličanov, ki so še precej osiroteli.

S temi petimi novimi svetnimi in redovnimi duhovniki iz Nemčije, dodanimi tistim, ki so bili že prej tukaj, je pittsburška škofija, hvala Bogu! za zdaj prilično preskrbljena za potrebe svojih nemških vernikov.”

Potem govori o zgodovini katoliške cerkve v zapadni Pennsylvaniji, o raznih misijonih, verskih družbah in zavodih v pittsburški škofiji ter pristavlja: “Za naraščaj škofijske duhovščine je že izza leta 1846 poskrbljeno z ustanovitvijo škofijskega semenišča. To ima tudi majhno ustanovno glavnico; a da se mu zagotovi obstanek, ga je pa vendarle treba vzdrževati še z letnimi zbir-

kami, katere se morajo prirejati po vsej škofiji. Letos je v njem 20 mladeničev, od katerih jih polovica študira bogoslovje, polovica pa modroslovje.”

K temu Mozetičevemu listu, ki je izšel v poročilih Leopoldinske družbe leta 1852, je uredništvo pripomnilo: “S tem pisanjem nam g. generalni vikar obenem sporoča, da je hudo zbolel, kar mu je moči tako potrlo, da pač ne bo mogel severnoameriškim misijonom več služiti. Po tem obvestilu in po nadaljnjih poročilih je zaradi izpodkopenega in ne več vrnjenega zdravja res zapustil svojo misijonsko službo ter se zopet vrnil v svojo rodno nadškofijo Gorico.”

MED SLOVENSKIMI DUHOVNIKI V MINNESOTI.

Od leve: Rev. Remškar, Rev. John Trobec, Rev. Bozja, Rev. Rant, Rev. Oman, Rev. Mikš, Rev. Jager, nadškof dr. G. Rožman, Rev. Val. Schiffrer, V. Rev. Šavs, Rev. Missia, Rev. Joe Trobec.

Odšel je iz Pittsburgha menda koncem pomladi l. 1851. Kmalu nato je v mestu nastala tako silna kole-
ra, da so morali semenišče sv. Mi-
haela zapreti. Dijake so razposlali
po raznih drugih zavodih, semeni-
ško poslopje so pa spremenili v si-
rotišnico.

Mozetič je še v istem letu prišel
v Evropo iskat zdravja, ki sta mu
ga naporno delo in ostro podnebje
v Pennsylvaniji izpodkopali. Nasta-
nil se je v lepi Vipavski dolini, ki
je znana po milem podnebjju in veli-
kem številu solčnih dni v letu. To-
da vkljub ugodnemu podnebjju se mu
je zdravje le počasi vračalo. Šele
meseca februarja 1853 je toliko
okreval, da ga je nadškof Lušin po-
stavil za župnega provizorja ali
oskrbnika v Črničah na Vipavskem,
kjer je poslej ostal kake tri mesece.

Dne 18. maja 1853 se je nenado-
ma raznesla novica, da je bil Moze-
tič imenovan stolnim kanonikom in
kapiteljskim dekanom v goriški
stolnici. Imenoval ga je grof Mon-
tecuccoli, ki je imel pravico patro-
nata. Ta služba je bila že skoro
deset mesecev izpraznjena. Prejšnji
dekan je bil tujec; zato so se Gori-
čani zelo razveselili, ko so zvedeli,
da je Slovenec dobil to častno službo.
Kot kapiteljski dekan je bil Mozetič
uvrščen med cerkvene dostojanstve-
nike in je obenem postal tudi nad-
škofijski konzistorialni svetnik. Z
ostalimi kanoniki vred je imel dolž-
nost in pravico nadškofu pomagati
pri slovesnejšem bogoslužju in ga
podpirati pri upravi škofije.

Razen tega so mu pa podelili še
druge važne službe. Kmalu potem,
ko je postal kapiteljski dekan, ga je
nadškof imenoval duhovnim komi-
sarjem pri javnih izpitih na goriški
gimnaziji. Malo pozneje ga je pa
avstrijski cesar postavil za višjega
nadzornika ljudskih šol v goriški
nadškofiji, kakor je poročala Zgod-
nja Danica 8. septembra 1853. Kot
stolni dekan je sledeče leto previdel
in na smrt pripravil nadškofa Lu-
šina.

Vse te službe je Mozetič tudi pod
Lušinovim naslednikom nadškofom
Gollmayerjem vršil z veliko vnemo
in požrtvovalnostjo ter si sčasoma
pridobil toliko zaslug, da so mu v
priznanje zanje spomladi l. 1863
dovolili o večjih praznikih nositi
škofovo kapo ali mitro v goriški
stolnici.

Vendar pa teh časti ni dolgo uži-
val, ker je kmalu nato v Gospodu
zaspal. Umrli je po osemdnevni bo-
lezni v Gorici 7. septembra 1863,
star 65 let.

Mozetič je bil zelo nadarjen in
izobražen mož in kar je še več —
bil je vedno pripravljen žrtvovati
vse svoje talente za čast božjo in
korist bližnjega. Njegova apostol-
ska gorečnost ga je ponesla v tri
dele sveta, kjer je povsod z veliko
pridnostjo in nesebičnostjo vršil
svoje dolžnosti, dokler se mu pestro
življenje ni izteklo in ga niso polo-
žili k večnemu počitku "v zemlji
slovenski, v predragi deželi, ki jo je
ljubil presrčno ves čas".

DEŽ

Zapisal Marin Miha

SEVEDA, zdaj zopet dežuje! Že teden dni je vsak dan enako: zjutraj zgodaj najlepše vreme kar si ga misliti moreš; nebo jasno, da se kar na zeleno izpreminja, zrak svež in oster, da bi ga rezal. Proti devetim par oblačkov na severnem nebu, ki počasi jadrajo proti sredini svoda; kar naenkrat pa zapaziš, da se je vse nebo z njimi prevleklo. Potem najprej nekaj posameznih kaplic, proti enajstim pa že kar dobro prši in vse kaže, da ne misli nehati. Šele proti večeru, ko si že poprej bil napravil sprehod po blatu in pod dežnikom in domov prišel s premočenimi čevlji in zamazano obleko, potem se ti naenkrat zopet zjasni in obeta za drugi dan vse najlepše. Drugi dan pa se komedija nanovo prične, ko da hoče nalašč nagajati letoviščarjem, ki so vendar zato prišli tako daleč, da se za drag denar navžijejo planinskega zraka in sonca. —

Danes je vreme napravilo nekoliko izjeme. Od desetih je bilo še vse jasno, s peskom posute steze, ki vodijo v gozd in v gore, so se od včeraj domalega osušile, zato so letoviščarji z večjim upom ko prejšnje dni namerili svoje korake na prosto, nekateri celo precej daleč. Ko pa se je proti poldnevu začelo oblačiti kot ponavadi, so se previdnejši takoj obrnili in še o pravem času dospeli pod streho. Tisti, ki so si predaleč upali, naj pa skrbe, da pridejo vsaj do kakega zasilnega paviljona, ki jih je bila uprava v take namene dala

postaviti v gotovih razdaljah ob prometnejših potih.

Dva takih zamudnikov sta hitela vsak od svoje strani proti enemu zavetju te vrste, ne da bi bila vedela drug za drugega.

“Tako! Pa smo ga zopet pričakali danes! Kaže, da ga ne bo konca, tega dežja letos! Brr! Človeka mrazi in mu preseda —”

Bil je to mlad mož, velik in čedno oblečen z roženimi naočniki, očitvidno kratkoviden. Stopil je v paviljon, stisnil dežnik, ki pa se je na njem poznalo le še par kapljic, in ga postavil v kot. Stopil je zopet na prag in se ozrl po okolici.

“Vse kaže, da ga bo nekaj več. In hitro se približuje . . . No, da je človek vsaj pod streho!”

Snel si je očala in jih začel brisati.

Posebno lep človek ni bil, a imel je obraz, ki je pričal o inteligenci. Postava mu je bila vitka in ravna, obleka umerjena po novjšem kroju. Morebiti mu je bilo trideset let, več gotovo ne; kajti iz oči mu je sevalo še vedno nekaj mladostne sanjavoosti. Je bilo to pač odsev tega, kar je bil zadnje dni tu na letovišču doživel — res, da zaenkrat samo še po notranje. Zagledal se je bil namreč v deklico, ki je bila tudi na oddihu tu. Ni pa bil ž njo še izpregovoril besedice in tudi videl jo je le takobolj od daleč in od strani. Čudno! Dozdaj je vedno zelo uspešno in previdno krmaril svoje srčne želje, da mu niso vhajale preko ojníc razuma, to pot pa srce ni prašalo, ne če

“Kako lep je čist rod v svoji svetlobi.”

more ne če sme ... “Ta bo, ali pa nobena!” Pa niti ni vedel, kako ji je ime, niti odkod je, le to je vedel, da je to dekle dražestno in da se za to lepo vnanjostjo mora skrivati in se skriva prav tako lepa duša ... Seveda je tudi sedajle mislil nanjo; prava tolažba mu je bila, da je ob tako pustem vremenu mogel misliti vsaj na kaj lepega ...

Sedel je na klop, ki je bila pritrjena v notranjosti paviljona ob treh stenah. Iz žepa je vzel knjigo; bil je zvezek Šekšpirja v angleškem originalu. Nekaj časa je bral, toda ni šlo prav lahko, ker preko listov so oči vhajale ven na prosto v dež, ki je pršil vedno bolj na gosto. Naposled je spustil knjigo na kolena, se naslonil z glavo znak na steno in za-

Pred nekaj dnevi šele jo je prvič

videl. V družbi starejše dame je bila prišla k skupnemu obedu. Ali je bila spremljevalka njena mati ali morda le teta, ali kaka sorodnica; tega do danes še ni mogel zvedeti. Nek rahel čut mu je branil, da bi bil mogel hotelirja vprašati po imenu in razmerah, ker bi bil na tak način takorekoč odprl vrata, da bi bilo skozi nje pogledalo nepoklicano oko v notranjost srca ... In že to bi bilo oskrunilo idealno lepo sliko, ki jo je nosil v srcu o tem dekletu. Deklica je bila rožno nadahnjenega obraza, temnih obrvi, dolgih, črnih trepalnic, mehkih, kodravih las. Preko vse postave ji je bilo razlito nekaj nedolžno dekliškega, da si moral biti prepričan: deklica je še otroško priprosta. In to je bilo, kar je našega neznanca najbolj mikalo. Iskal je pač v ženski ženskosti in poezije.

V prvih dneh, ko jo je bil le parkrat srečal in to slučajno na sprehodih. Pri tem je zapazil na sebi, da je še isti boječji človek, kot je bil kot mlad dijak, ko je prišel slučajno v stik z mlado deklico. Nekaj mu je vezalo srce in grlo, da mu ni šla beseda gladko, kot bi sicer. Tako, se mu je zdelo, bi bil tudi sedaj le nerodno in boječe mogel govoriti, ako bi potreba nanesla, da bi vpričo tega idealnega bitja bil spregovoriti moral. Saj je niti naravnost pogledati ni upal, ko je šla mimo. Smešno! V resnici smešno!

In vendar je bil sklenil že prve dni, da hoče stopiti v stik z njo in njeno spremljevalko. Ako mu izkušnja pokaže, da je gledal v pravi luči, bi hotel poprositi za njeno roko in bi ne vprašal ne po doti ne po denarju ...

Sedel je torej v paviljonu s Šekspirjem v naročju in sanjaril..

Kako srečen bi šele bil, ako bi bil v tem trenutku vedel, da deklica tisti hip hiti po drugem potu od nasprotni strani proti istemu paviljonu, da si poišče zavetja pred dežjem. Kako pa bi ga bilo šele veselilo, ko bi bil vedel, da je zašla na potu vprav zato tako daleč, ker je vso pot mislila le na njega in zato pozabila gledati na oblake nad seboj...

Sedaj seveda so bile njene misli le pri obleki, ki jo je njen solnčnik le nezadostno ščitil proti kapljam dežja. In pri njenih novih, belih čevljkah, ki jih bo mokrota vse razmehčala, ako se ji ne posreči o pravem času priti kam pod streho. Na vse naenkrat človek ne more misliti. Obleka in obuvalo pa je za praktičnega človeka važna stvar; to tem bolj, ako eno ko drugo še ni plačano... Po drugi strani pa: kako naj ugaja neznanemu moškemu, ki ob vsaki priliki kaže, kako se zanjo zanima, ako slučajno stopi predenj v razmočeni obleki in povaljanih čevljih? Za ugoden vtis vendar mora skrbeti: tako ji mama vedno gotavlja. In letos, tako pravi mama, je zadnji čas, da naleti na moža, ki se bo vanjo ne le zaljubil, ampak jo tudi poročil. Zato sta pa prišli na letovišče! In še tako daleč!

Lani se je zanimal zanjo eleganten gospod, ki je mislila o njem, da je poročnik v civilu; a iz vsega ni bilo nič, sama mama jo je oštevala, da je prenerodna in da bo morala obsedeti, ako se bo držala tako drveno... Pred dvema letoma se je bila že skoro zaročila z bogatim trgov-

cem; pa je naposled odpotoval, ne da bi bil povedal, kako misli... Pred tremi leti je bilo podobno z nekim "grofom", ki pa se je pozneje zvedelo, da je navaden posestnik in povrh še oženjen... O, kako so ljudje hudobni in lažnjivi!

Vselej sta z mamo šli na letovišče s trdnim namenom, da se najde ženin. Vselej je izpodletelo. Ampak še nikdar se nihče ni s tako poštenim namenom zanimal zanjo, kot se letos ta gospod — to je čutila iz njegovega obnašanja. Celo mati, ki je bila postala skrajno nezaupna, ji je to danes zjutraj bila priznala.

Pomlad ljubezni — Zarja sedmega svetega zakramenta.

Posebno lep ta neznaní gospod sicer ni. Tudi mlad ne, ampak prav izbrano lepo oblečen in v svojem nastopu vprav kavalirski. To je dalo sklepati, da je bogat. Oženjen ni, ker sicer bi mu njegova značajnost ne dopustila, da bi budil upe, kjer jih izpolniti ne more. Vpisal se je v knjigo tujcev kot privatnik. Hotelski strežaj ga doslej še ni poznal; vendar je zatrjeval mami, ki ga je o tem izpraševala, da mora — po obnašanju in radodarnosti sodeč — sklepati, da je to človek izvanredne izobrazbe in svetovnega slovesa...

Mama je doslej dve starejši hčeri prav spretno bila omožila; dve mlajši sta morali letos ostati doma in bosta morali preživeti poletne mesece v temnem, nekoliko zaduhlem stanovanju. Saj bi napravilo

Blagoslovi ju Bog, ker težka je pot, polna križev, skrbi in nadlog!

slab vtis, ako bi mama kar s tremi odraslimi hčerami prišla na letovišče. In tudi predrago bi bilo. Drugo leto, ako pojde po sreči, bosta lahko prišli obe. Dotlej pa... Oh, ta dež! Ta dež!

Prestopala se je od kamna do kamna, držala rob obleke in hitela proti zavetju. Ko ji je dež rosil v obraz, je neprijetno občutila, ko da se ji nekaj maže po obrazu in da se ji hočejo trepalnice spoprijemati... Tudi lasje so se ji zmočili in frizura razšla. Da bi je vsaj nikdo ne srečal do doma!

K sreči je zagledala pavilijon poleg ceste. Tu bo počakala, da mine najhujše — potem pa hitro in neopaženo domov!

Stopila je v paviljon, ki pa ni imel nič okna, ampak je luč prihajala le skozi odprtino vrat. Notranjost je bila temna, deloma za to, ker se je bilo nebo prevleklo z oblaki, deloma pa, ker je sama, na pragu stoječ, branila svetlobi dohod; za to pa tudi ni zapazila, da v ozadju na klopici sedi človek s Šekspirjem v naročju... ni pa je seveda takoj videl in spoznal. Gosta rdečica mu je stopila na obraz in srce mu je skoro zastalo presenečenja. "Ona je!" V prvi zmedenosti ni vedel početi drugega, ko da je obsedel kakor kip in z očmi bulil v prikazen. Tu je bila torej, in kakor sama po sebi je prišla prilika, da bo mogel govoriti z njo. O dež, dobrodošli zaveznik! Naj bi deževalo še dolgo in še zelo!

Mlada dama je medtem odložila svojo knjigo — ker tudi ona je imela knjigo — na ogel klopice ob vhodu in začela ogledovati premočeno obleko in obuvalo. Najprvo je vze-

la klobuk z glave in si ga ogledala od vseh strani; zdelo se je, da mu mokrota ni storila dobro, obraz deklice je imel žalostne poteze. Čevlji so trpeli manj, obleka pa je po eni strani bila kakor cunjja... Nato je odprla torbico in se pogledala v ogledalu.

“Škoda,” je prišlo na misel mlademu gospodu, “vidi se, da je ničemurna... Toda, razumljivo je, ako je človek tako mlad in lep... Sicer pa v teh letih pametna vzgoja še mnogo popravi...”

Potem je nalahko zakašljajal, zato da se javi. Zdelo se mu je nečastno, da bi se skrival.

Toliko da ji ni ogledalce padlo na tla. Zardela je preko ušes. Obenem se je tiho razveselila. “On je.” Škoda, da ni bilo časa, da bi bila mogla presoditi, kako je s frizuro. In pa, dež ji je škropil tudi v lice... Kaj je napravil iz njega? No, hvalabogu, saj v paviljonu je precej temačno in gospod je kratkoviden...

“O, kako ste me prestrašili!”

Roko je položila na srce, ki je v resnici burno plalo.

“Zelo mi je žal, gospodična. Ampak verjemite, da nisem imel namena.”

Zdelo se mu je primerno, da vstane in stopi bliže. Še nikdar ji ni stal tako blizu. Ona je stala ob enem podboju na pragu paviljona, on ob drugem. Vsa dnevna luč, kar jo je bilo, je padala na njen obraz.

“Vsekako bo starejša, ko dvajset,” je pomislil. “Imel sem jo za mlajšo.” In je skoro boječe šel z očmi preko njenega obraza. “Kdo ve, morda je bliže tridesetim, nego dvajsetim.”

Kjer je ljubezen, tam je mir,
kjer je mir, tam je Bog,
kjer je Bog, tam ni nadlog!

“Tudi vi ste pribežali v zavetje pred dežjem?” ga je vprašala in se obrazom obrnila naravnost proti njemu. Lasje, ki so se sicer tako lepo kodrali preko čela in senc, so ležali sedaj kakor v štrenah, gladko pritisnjeni in v neredu razvrščeni. To je napravilo nanj prav neprijeten vtis. “Da. Jaz sem bil srečnejši, nego gospodična; niti zmočil se nisem. Vaša lepa obleka pa se je pokvarila kakor vidim.” Nadalje pa je pomislil: “Torej lase je le umetno kodrala. Škoda! Mislim, da je to njih naravna lepota. In kako lepi so bili!”

Pa tudi deklico je neprijetno dirnila njegova pozornost.

“Eh, da se briga za malenkostno škodo, ki jo je utrpela obleka. Bog ve, če ni kak skopuh?!” je pomislila. Naglas je pa pristavila: “Ko bi le vedno ta dež ne kljuboval. Drugače je tako prijetno tu na letovišču. Moja mama je še včeraj rekla: Dora, poglej, še nikdar nisva bili v lepšem kraju na letovišču, nego je ta. Zlasti gore in smreke so tako ljubke. Ali se vam ne zdi, gospod?”

“Da, res so ljubke.”

“O ti moj Bog. Ljubke?! Razdra-pane čeri in stare, debele smreke — to imenuje deklica “ljubko”.” Prese-nečen jo je gledal skozi očala. V takih stvareh je bil rahločuten.

“Kako me gleda,” je pomislila Dora. “Sam Bog ve, ali mu moja frizura ni všeč. Zdi se mi, da napravlja nanj slab vtis... In tudi malo dolgočasen se mi zdi. Pa če je res bogat kot pravijo, potem mu dolgočasnost odpustim.

“Toda morje je še bolj ljubko,” je pripomnil on.

“O kako! Morje, to je nekaj sladkega! In pa tudi moderno je. Vidim, gospod, da ste tudi vi za naravo. O, kako jaz obožujem naravo! Moja mama vedno pravi: Da ima naša Dora le naravo in lepo knjigo, pa je srečna; drugega ne potrebuje.”

“Ampak, saj je napudrana;” je pomislil on. Na to ni bil pripravljen. Tako mlada in —. Sicer pa: tako mlada niti ni bila. Zdaj, ko je stala pred njim v neposredni bližini in v popolnem svitu, je videl, da je njen obraz skoro starikav... Česar vsled kratkovidnosti doslej ni mogel zapaziti, je videl ta hip: na licih puder, na ustnih karmin, na obrveh tuš! Dež je bil prevlako mestoma

spral, in so se pokazale sivkaste lise na nejasni podlagi.

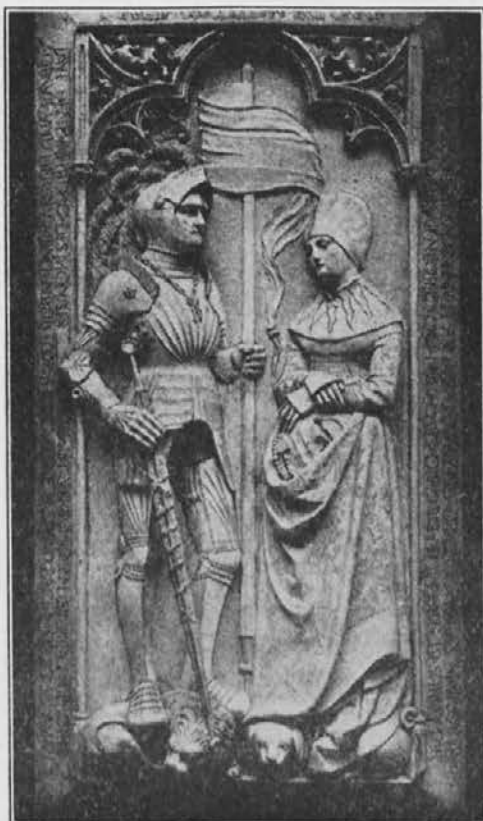
“Kje sem vendar imel oči ves čas!” je bila edina misel. —

“Kako me gleda,” je pomislila deklica zopet. Malo v zadregi je bila, kako naj si razlaga njegov prašajoči pogled. “Ko bi vsaj malo več govoril! Človek bi vsaj vedel, pri čem je.”

“Tu imate gotovo kako prav lepo knjigo?” je rekla.

“Da gospodična. Zelo lepa knjiga. Avtor vam je gotovo znan.”

Podal ji je Šekšpirja. Hitro je pregledala naslov in obrnila par listov.

Nagrobni spomenik dveh viteških zakoncev. — Prava ljubezen sega preko groba.

“Francoskih stvari sploh ne berem,” je rekla in dala knjigo nazaj. “Moja mama pravi, da te stvari niso za mlado dekle. Ona pravi, da so najboljše knjige angleške.”

Zabodlo ga je. Zelo se je moral premagati, da ni zaječal od presenečenja. “Ali je mogoče, da deklica, ki sem jo imel za vzor ženskosti, nima niti podlage kake izobrazbe?”

“Rad bi vedel, kateri domači pisatelji so vam všeč, gospodična.”

“Ah, tu imam krasno knjigo. Kako dražestno! Ni mogoče, da bi človek ne jokal ob njej.”

Vzela je knjigo, ki jo je bila poprej položila na klopico. Platnice se bile dokaj oguljene in tudi madeži so jih kazili. Odprl je knjigo. Bila je iz javne izposojilnice in — skoro bridko se je nasmehnil — prestava malovrednega francoskega romana..

Dal ji je knjigo nazaj brez besede. Čutil je, da je nekaj stopilo med njiju.

“Seveda, potovati je lepše ko brati še tako lepo knjigo,” je začela zopet ona. “Vi gotovo mnogo potujete, gospod?”

“Da. Vsako leto napravim kako malo potovanje.”

“Skromni ste, ko pravite “malo”. Znano mi je, da vam vaše razmere dopuščajo, da si lahko privoščite tudi dolga in draga potovanja.”

“Moje razmere? Kdo me sploh pozna takaj? Zelo se motite, gospodična. Pa dovolite, da se vam predstavim. Učitelj sem, še neoženjen, sam sebi pripuščen in le o počitnicah dobim toliko časa, da grem v kake toplice. Veste: vsled raz-

rahljanega zdravja... Zdravniki pravijo: živci. Ampak moja služba ne nese toliko, da bi mogel svoje živce enkrat za vselej temeljito ozdraviti. Tako si pač pomagam kakor si vem in znam...”

“Učitelj —? Jaz sem pa mislila... Oprostite!”

“Da sem milijonar, kajne?”

“Skoro da,” je zdihnula.

Zasmilila se mu je, ko je videl, kako je razočarana. No hvalabogu, da je bil razočaran tudi on. In to še o pravem času.

Dora je stopila nekoliko izpod strehe in se ozrla proti nebu. “Ta dež! Ali se bo kmalu izprevedrilo?” To se je reklo toliko ko: Ali še ne bo šel, ta človek dolgočasni? On je razumel. Tudi on je stopil na prosto in pristavil.

“Gospodična, jaz vam predlagam tole. Zdi se, da bo kmalu vedro, vendar za gotovo ne morem reči. Narediva tako: jaz grem domov in od tam pošljem človeka, ki prinese večji dežnik, ker moj in vaš sta vsakako premajhna, če naj se vam ne izkvari vsa obleka. Ali vam je prav?”

Poklonila se je z glavo in hladno — uljudno zaprosila: “Da. Zelo bi me veselilo, če ste tako prijazni.”

“Torej pozdravljeni za ta čas. Veselilo me je.”

Dora je zdihnula, ko je odšel: “Najdolgočasnejši človek, kar sem jih videla! Hvalabogu, da se je o pravem času izkazalo, kaj je...”

Vendar si ni mogla kaj, da ne bi jo posilil jok vsled razočaranja, ki ga je topot vnovič doživela.

NA PREDVEČER SREBRNEGA JUBILEJA

P. Salezij.

Prepričan sem, da bo marsikateriga naših prijateljev razveselila novica, da stojimo pred srebrnim jubilejem prihoda slovenskih frančiškanov v Ameriko. Že zelo zgodaj, ko še Baraga ni deset let misijonaril v Ameriki in ko se še niso odločili za Ameriko tirolski frančiškani in ne oni iz Nemčije, je sicer došel semkaj prvi slov. frančiškan Rev. Ivo Levec, ki bi bil rad tukaj ustanovil prvi hospic za slov. frančiškane. Toda niso še bile razmere ugodne za tak načrt. Četudi bi se bil izvršil, bi naši frančiškani ne bili delovali med Slovenci, ki takrat še niso bili tu, pač pa med Nemci ali celo Francozi ali pa tudi med Indijanci, med katerimi je uspešno deloval slovenski frančiškan Škola. Najbolj plodonosno polje za delovanje med rojaki bi se nudilo slovenskim frančiškantom, če bi bili prišli semkaj proti koncu druge polovice prejšnjega stoletja, takrat, ko so se pričele ustanavljati prve naše fаре in naša prva katoliška društva, ko je prišel na svetlo prvi slovenski list v Ameriki in je v Kaliforniji polagal temelje usodni Rajski dolini Rev. Peter Jeram. To se žal ni zgodilo. Šele v prvi polovici sedanjega stoletja so se odzvali klicu rojakov prvi frančiškani iz naše slovenske provincije, katerim je stal na čelu P. Kazi-

mir Zakrajšek. Še pred ustanovitvijo komisarijata se mu je pridružil P. Anzelm Murn. Za Hrvate pa se je priglasil frančiškan iz hrvatske provincije, z imenom P. Ambrož Širca. Ta triumvirat se je že leta 1911. bavil z misljo ustanoviti frančiškansko družino, ki ima uradni naslov "komisarijat." Naslednje leto, 1. avgusta, šele je general frančiškanskega reda izdal tozadevni ustanovitveni dekret. Prvi sedež komisarijata je bil pri slovaški župniji sv. Družine v Brooklynu. Kmalu se je prijavilo za delo v komisarijatu poleg slovenskih tudi nekaj slovaških in hrvaških patrov, tako da je komisarijat v resnici dolgo časa bil slovensko-hrvaško-slovaški. Največ so se ti patri posvečali dušnopastirskemu in misijonskemu delu. Delovali so z apostolatom tiska zlasti p. Kazimir, ki je zgodaj začel izdajati našo Ave Marijo. Najpoudarim ob tej priliki, da se je med svetovno vojno ta list s koledarjem vred pridno potegoval za osvobojenje Slovencev.

L. 1915 je prevzel vodstvo komisarijata p. Benigen, ki je poprej več let deloval kot apostolski misijonar v Sveti Deželi. Kmalu je prenesel komisarijatski sedež k cerkvi sv. Cirila v New Yorku. Zlasti še s pridobitvijo postojanke med prekmurskimi

Slovenci v Bethlehemu se je komisarijat razvil do lepe višine na vzhodu.

Zatem je prišel čas, da je raztegnil svoje delovanje tudi na zapad. To se je zgodilo v l. 1918 ko je p. Kazimir prevzel župnijo sv. Štefana v Chicagi. Tukaj se je polagoma osredotočilo delo slovenskih frančiškanov pri tiskovnem podjetju Edinost, ki je pozneje prekupilo naistarejši slovenski list Amerikanski Slovenec. Z vso vnemo so se naši patrioti lotili dela pri tem političnem dnevniku in korajžno vodili boj z našimi verskimi nasprotniki. Njih boj se je okrepil s prihodom p. Hugona, ki je čez nekaj časa postal tudi voditelj komisarijata.

Najvažnejša pridobitev za komisarijat je bila v tem, da smo l. 1923 kupili sedanjo farmo v Lemontu, kjer se je prihodnje le-

to postavila cerkvica in nato še začasni kolegij.

Ker je sedaj komisarijat dobil svoj pravi dom in svojo višjo šolo, se je v svojem razvoju še bolj razmahnil. Čez nekaj let smo dobili v Lemontu tudi novincijate.

Letošnje leto imamo vsega skupaj 14 klerikov-bogoslovcev. Vsem tem je prevzvišeni ljubljanski vladika dr. Gregorij Rožman ob svojem obisku 27. novembra t. l. polagal na srce, naj se zlasti iz dveh ozirov radi učijo slovenskega jezika, iz nadnaravnega in naravnega. Iz nadnaravnega, da bodo v duhovno pomoč rojakom, iz naravnega, da bodo z visokimi slovenskimi kulturnimi pridobitvami seznanjali Amerikance.

Vem, da je želja vseh naročnikov naših: Naj Gospod Bog še nadalje podpira delo komisarijata v dobrobit ameriških rojakov!

Naši bogoslovci v Lemontu s svojim vodnikom, p. Bernardom.

PAMETNICE AMERIŠKEGA GROMOVNIKA

P. Aleksander

V LETU 1935 je preminul ameriški Abraham a Sancta Clara — William Sunday, protestantski evangelist, ki sicer Abrahama po življenju ne dosega, pa ga skoraj prekaša po svoji drznosti in odkritem izražanju. Morda bravci naši ne vedo, kdo je bil Abraham. Sloveč pridigar je bil, na Dunaju, ki je s svojimi jedkimi besedami in silovitimi govori razbičal vso dunajsko družbo, od cesarja do zadnjega berača, od dvornih dam do žene s ceste. Kakor ta Abraham v Evropi pred dvemi stoletji, tako je William Sunday imel posebno veselje do govorništva in je z bičem svoje zgovornosti mahnil po družbi našega stoletja. Po svojih govorniških odrih je časih tako divjal, da so se ga poslušavci resnično bali.

V naslednjih kolonah Ti podajam nekaj njegovih krilatice.

*

Dobil boš mnogo mož na svetu, ki se besedice "sveto" tako boje, kakor vaški konj avtomobila.

*

Mož, ako hočeš, da ti bo žena angelj, nikar ne ravnaj ž njo kakor s hudičem.

*

Kako moreš moliti "Pridi tvoje kraljestvo" in obenem gledati Boga skozi dno vrčka in kozarca ...?

*

Čudim se, kako more Bog še kaj poštenega opraviti z materijalom,

ki si ga je s človeško družino pripravil.

*

Spokorjenec v sedemdesetem letu je kakor gnilo jabolko. Hudiču ni treba posebej tresti jablane, da dobi gnili sad v svojo malho.

*

Kako morem kaj poštenega misliti o ženi, ki vedno o nebesih govori, svoj lastni dom pa z jezikom spreminja v najhujše peklo.

*

Kje moreš na vsem svetu najti varnejše in boljše sidro kakor so trakovi na materinem predpasniku?

*

Zakaj se je greh danes tako razpasel? Zato, ker ravnamo ž njim, kakor s smetano na sladoledu, mesto da bi gledali v njem kačo klopotačo.

*

Denarja si delamo še dosti v tej naši deželi, toda ne zavedamo se, da se s svojim denarjem vozimo k hudiču, ki mu ne bo treba plačati nobene poštnine. Dobil bo pošiljke naših teles in duš že plačane v pavšalu, plačane že vnaprej.

*

Človek, ki samo sebi v življenju dela in živi, bo tudi ob grobu sam svoj naricavec in "žalujoči ostali".

*

Ljubezenska strast in slo ne boš nikdar spravil za ključavnico. Toliko opraviš s to spako, kakor bi

opravi s psom, če bi ž njim za kost barantal.

*

Vsevečni Bog se časih tudi malo pošali in ima dober čas. Ustvaril je opice, papige, osle in povrhu še nekatere izmed vas, poslušavci.

*

Ko je Bog naravnal svoj veliki škropilnik na Noeta, so bili ljudje tako gnili v svoji nenravnosti, da so si še gavrani in jastrebi nosove vihali.

*

Skušnjava je snov, ki smo iz nje kristjani napravljeni. Če nas hudobec ne bo nikdar skušal, ne bomo mogli biti dosti trdni proti grehu.

*

Tisoče ljudi je tako nesramnih, da bi se morali kopati v samem karbolu in njegovi kislini, če bi si hoteli oprati vso umazanost, pa še potem bi jih prisilili, da bi delali dve leti poskušnjo poštenosti, predno bi jim dovolil dotakniti se roke čiste žene ali pa pritisniti zvonec poštenega krščanskega doma.

*

Če veruješ samo v stvari, ki jih lahko razumeš in otipaš, ti moram reči, da si strašno prismojen "ignoramus". (Beseda za "bebec")

*

Pameten človek ne bo najprej požrl strupenega pajka, potem pa spil viktrijol, da pajka ubije.

*

Skušnjava je samo hudiček, ki skozi ključavnico kuka, kadar pa

privoliš vanjo, si pa sam kriv, ker si odprl temu hudiču vrata na stežaj in ga še prijazno povabil, naj sede.

*

Odlašiš spokorjenje na zadnjo uro. Bebec, ali ne veš, da to ni drugega kakor da ti sveča življenja gori v službi hudiča, na zadnjo uro boš pa dim ugašujoče lučke pihnil Bogu v oči?

*

Če bi bil vsak temni oblak nosil s seboj ciklon in burjo, bi bil svet že zdavnaj šel rakom zvižgat.

*

Nekateri ljudje molijo tako kakor če bi zajec glodal zeljnato glavo. Same ustnice so jih.

*

Gorje ti, če bo moral Gospod z rakvijo ukloniti tvoj trdovratni kol, ki mu drugače praviš tudi hrbet.

*

Najbolj narobe je z mnogimi ljudmi danes, ker imajo le betvico vere, tako da jim ta največje težave dela.

*

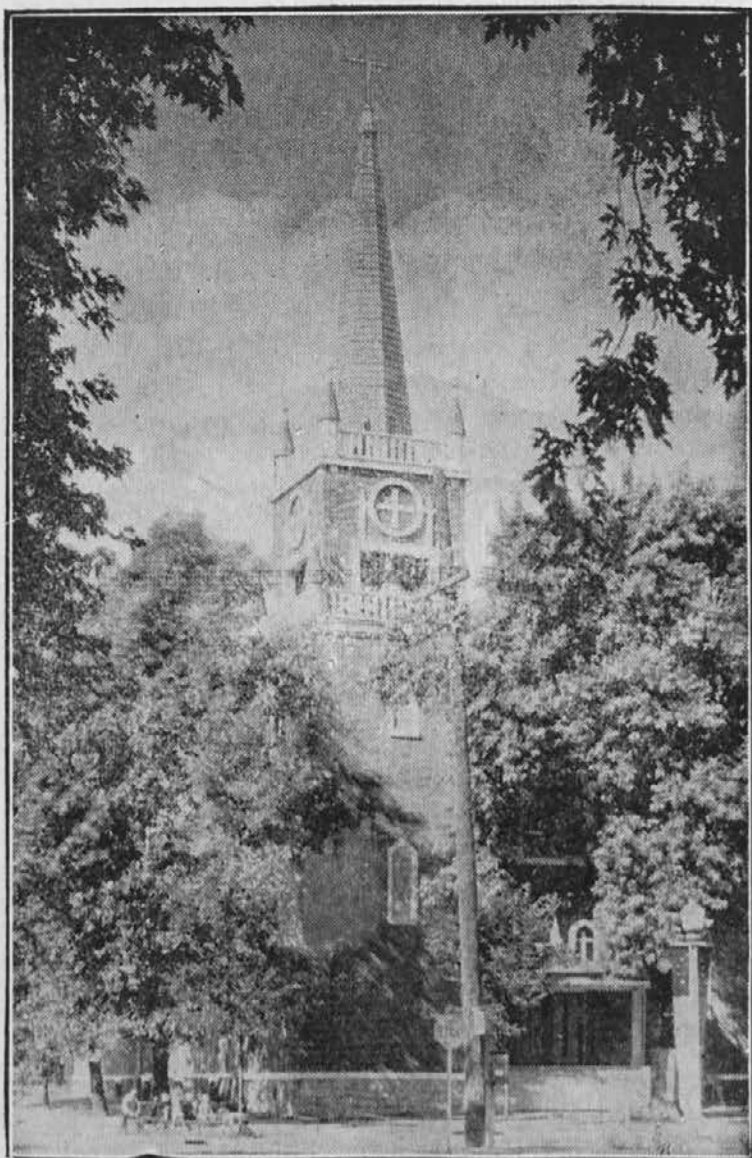
Dom je prostorček, kjer največ ljubezni kažemo, pa tudi največ hude volje in sovraštva.

*

Nisem poznal komunista, socialista ali druge tičke rdeče baže, ki bi ne bili sprejeli denarja, če jim ga ponudiš.

*

DO RIGHT and fear no man;
DON'T WRITE and fear no woman.

Cerkev naših Vrhničanov v Waukeganu, Ill. v novem "gvantu".
Prenovljena v l. 1935.

SOVRAŽNIK

A. Adamič

NEPOBITNA resnica je, da se včasih začrtita dve bitji in na mah. Nisi še spregovoril besede ž njim in že ga mrziš. In obratno. Povod za sovraštvo je marsikrat neutemeljen, ker izvira iz labirinta lastnih duševnih konfliktov. To so robate nature. Tenkočutne, pročiščenne, astralne nature so pa kot fin aparat: ali se združujejo ali pa se odbijajo... Pomota je izključena.

— Toda, kam sem zašel? Povedati sem hotel pač prigodo iz svojih dečjih let. Namreč o utemeljenem, globoko v duši zasidranem, neizprossem sovraštvu, ki sem si ga nakopal na glavo. Proti svoji volji! A je rodilo tudi sovraštvo. Smrtno! Bil sem žrtev sirove nature in pa — razmer. Finejšemu aparatu je nekdo nasilno strl mehanizem.”

Prijatelj je zvil cigareto in jo prižgal. Potem je pripovedoval takole:

“Kakor veš, je bil moj oče učitelj. Prva leta sem posečal našo predmestno šolo, ki je združevala v svojem področju več okoličanskih vasi. Tako strog, kot z ostalimi učenci, oče ni bil nikdar z menoj. Našvrkal pa me je, toda vedno le doma, v družini, če sem se pregrešil v šoli; nikdar pa ne v šoli, pred sošolci. Vedi in položi svoj kazalec na ta voz!... Zakaj ne tudi v šoli? O, kolikokrat sem zaslužil! Ne očitam, rečem le, da vzgojeslovje ne pozna krvnega sorodstva.

Odšel sem v gimnazijo. O prvih počitnicah nas je nekoč odšlo več

sovrstnikov na Posavje. Zasedujoč redkega metulja sem ostavil družbo, se oddaljeval od nje in begal po travnikih za metuljem. Zdajci sem se znašel pred golorokim dečkom, ki je takoj prenehal z brušenjem kose. Fant je vrgel koso na tla, porinil oslo v oselnik in mi stopil nasproti. Oselnik je hitro odpel in ga previdno zasadil v tla. Potem je uteknil obe roki v žepe, se razkoračil pred menoj; — in ko sem hotel naprej, mi je zastavil pot. Pogledala sva se: dobro sem spoznal v njem svojega sošolca iz deške šole, Franceta. Že po rdečkasti brazgotini nad desnim, temnim očesom! Krepak, tršat dečko z veliko, razkuštrano glavo, bos, v ogoljeni, sprani hlačevini sivozelene barve.

Okrenil sem se, toda on me je pograbil za rokav, me potegnil s silo vznak, da sem se spoteknil in padel v travo.

“Miruj, France!” sem kriknil in se urno dvignil na noge. A komaj sem bil na nogah, že se je zaletel v me in me sunil v prsi, da sem zopet padel vznak in na tla. Bliskoma sem si zopet pomagal na noge in se postavil v bran.

“Kaj mi hočeš? Le približaj se mi še enkrat, da ti izbijem zobe,” sem hropel, se junačil in stiskal pesti. Ozrl sem se po prijateljih — bili so že daleč, daleč tam nekje na poti. Zavpil sem na pomoč, a čul sem jedva samega sebe... Žive duše nikjer v bližini; bil sem sam, meni

nasproti sovražnik, nad nama žgoče solnce.

Z rokami na hrbtu se mi je bližal oprezno kot mačka.

"Pusti me!" sem se zgrozil in mahal s pestmi. Tik pred menoj pa se je nenadoma vrgel na tla in meni pod noge. Spodnesel me je, da sem se prevrnil in po tem sva se borila. Toda on, moj sovražnik, je bil krepkejših mišic; obvladal me je naposled in me na zobeh ležečega ves razdivjan zajahal.

"Miruj, miruj, lepo te prosim! Saj vem, da si močnejši od mene," sem sikal in se zvijal kot strigalica, če jo pritisneš. Ničesar ni odgovoril, pač pa me je pritisnil z vso silo za vrat v travo. Zadušil bi se bil kmalu, udaril sem ga s petama v hrbet; on pa se je pomaknil nato više po meni, na pleča, spodnesel mi je levo, potem desno roko in spodvinil obe roki pod svoja trda kolena. Glava mi je bila tačas prosta, vzmetaval sem jo pokonci; toda silen udarec na teme — in glava je omahnila.

"Pusti me!" sem moledoval. Sovražnik na meni se je oddihaval in zbiral novih moči. Toliko, da sem opazil nad seboj njegov zaripljeni obraz: jezik je tiščal postrani iz ust kot pes, iz obraza mu je žarela živalska naslada.

"Zakaj ne govoriš?" sem kriknil v smrtnem strahu. Za odgovor me je udaril s plosko roko po licu, da sem zasukal glavo v travo. Potem pa je pričel mahati po moji ubogi glavi s pestjo in vedno hitreje in vedno silneje. Prve udarce sem čutil votlo kot po zvonu, nadaljnih nič več; onesvestil sem se. Koliko časa je bil po meni, ne vem. Le toliko

vem, da me je nekdo dvignil in da sem se takoj zopet zgrudil.

"Le počakaj, ti rabelj!" je preteče kričal poleg mene moški glas.

Hipno sem se osvestil, se dvignil na roki in kakor v megli sem opazil nekega moža ob meni; tam preko travnikov pa je bežal nekdo s sklonjeno glavo. Kajn!

Kmet me je odnesel v svojo hišo. Ondi so me močili in neka ženščina me je, ko sem dopovedal, čigav sem, odpeljala domov. Jokati nisem mogel, le večal sem venomer in se držal za glavo.

Oče je rohnal in grozil z žandarmerijo.

"Pa kdo te je, tak povej vendar!"

"Eden — nekdo — —" sem stokal, se izgovarjal in se jokal, tiščoč hladne obkladke na razbolelo glavo. Čemu me je tepel? Sam nisem vedel. Čemu? Zakaj?

Zakaj ga nisem hotel izdati? Zato ne, ker sem se bal — osvete. Instinktivno sem pogodil pravo: zavedal sem se smrtnega sovraštva, ki bi ga z izdajo podvojil... Leglo mi je na srce kot svinec.

Teden dni sem ležal. Ej, deček pozabi še hujših neprilik: pa ne bi tepeža? Okreval sem telesno in duševno. Minilo je leto dni.

Ali ta človek, moj sovražnik me je zalezoval! Ob letu dni sva zopet treščila drug ob drugega, tam nekje, zunaj na polju. Zavest, da so sošolci blizu, mi je vlila poguma. V meni je kar vzkipel. Vzel sem iz žepa nožič, odločen, da ga udarim v oči, svojega sovražnika. Stopil sem korak bliže, on pa je zavihtel kratek bičevnik, zamahnil po moji desnici in mi zbil orožje iz roke. Zgrabila sva se div-

Idila iz domovine. Eden najlepših spominov izseljenca, Domača cerkva. Vez med domovjem in tujino. Vez med srcem in Bogom. —

je in takoj sva bila oba na tleh. Rvala sva se, se grizla, se bila s pestmi, z nogami, s komolci, kamor je priletelo. — — — A že me je premagal, tiščal kolena name . . . se mi pognal na pleča . . . že sem ril z licem v hladno rušo . . . Gorje mi!

Kar začujem krik in vpitje. Še en udarec, silen, in pleča so se razbremenila. Odletel je kot kragulj s plena neslišno: bosonog, brz je zbežal preko travnikov pred mojimi prijatelji, ki so prihiteli na pomoč. Niso ga zasledovali, pač pa so meni pomagali na noge. Došli so o pravem času!

Oni moj sovražnik pa je bežal, se v neki daljavi okrenil, se ustavil,

pokleknil na levo koleno in nam pretil poševno, a pomembno z zravnano desnico in se grabil z levico za prsi. Nekaj je vpil. S kameni oboroženi so se spustili moji prijatelji za njim v tek; oni tam pa se je počasi dvignil in pobegnil.

“Ubil bi me, kaj se ve!” — sem hlipal in se pogrezal v črmožljive, turobne misli. Nikamor več se nisem upal sam. Resnica, šele ob naboru sem ga zopet videl.

Oddaleč že sem ga spoznal med ukajočo in zibajočo se gručo z belimi listki in pušeljci za klobukom. Tesnoba mi je navalila na srce — kot pred leti. — Oči uprte v tla sem hotel neopažen mimo gruče. Toda tudi on me je spoznal — — izločil se je iz družbe ter mi zastavil pot. Sredi prometne ceste v mestu . . . Trenotno sem se ozrl v njegove zlovešče, črne oči, stopil v stran in korakal sem naprej napetih živcev, trepetajočih mišic, odrevenelih nog, da sem se komaj prestopal. Kaj bo? Vsak trenutek sem pričakoval, da skoči za menoj in me udari. Toda je le zakričal:

“Zloba, kajkrat sem bil tepen v šoli, ti pa nikoli! Le potrpi, bova delila skupaj batine! Če si le potrpi — — —!”

Niso me vzeli v vojake — in videla se nisva nikdar več. Morda se pa še srečava. — — — Kje si, moj sovražnik? Me čuješ? . . . Pridi!”

Neverjetno, kako razburjen je završil svoje pripovedovanje moj prijatelj.

In je pristavil:

“Zakaj se neki ljudje sovražimo?” — —

HLEB

A. Adamič

ZA desetletnega, zdravega dečka je vse polno čudes na svetu.

Jožku se ni mudilo nikamor; ob vogalu enonadstropne hiše v predmestju, kjer so stanovali, je postal in mašil v usta kos rjave sredice z rumeno skorjico, ki jo je trgal iz stranice velikega hleba. Kako okusen, kako blagovonjav je takle, še na pol gorak kruhek, posebno še, če se je pri peku tiščal ob plemenitejšem, snežnobelem bratcu! Jožek je cmakal in zopet vrtal luknjo. njegove bistre, radoznale oči so se naslajale ob pogledu na vrabce na strehah, na konje, vozove, na pse. Gizdalinčka z one strani, ki se je vračal s svojo ponosno materjo s sprehoda, je zaničevalno premeril od nog do glave. Takoj mu pa zadrti obraz, ko opazi papirček, ki ga vrtinči kuštravi vetrček sredi ceste. Sedaj se nečesa domisli, pogleda na kruh, se nemudoma okrene in steče v hišo.

“Moj Bog, kje si se potepal toliko časa? Že pred pol ure sem te poslala po kruh!” se je jezila mati. “Toliko dela, pa ne morem nikamor, kot bi bila priklenjena. Takoj primi Francka! Igraj se ž njim, da ne bo vokal.”

Jožek je odložil pehar z oglodanim hlebom na predalnik ob oknu. Mati je sinka zamudnika malce za ušesa in mu izročila enoletnega Francka v naročje, da ga pestuje.

“Kje je pa Marička, Tončka? Kaj sem samo jaz na svetu?” se je kremžil Jožek.

“Kar tiho! Velik si dovolj, da mi lahko pomagaš. Marička žehta; Tončka je še premlada, Anka tudi; sta na dvorišču. Jaz grem prat. Si slišal? Glej, da ne posadiš otroka na okno, ker je odprto. — In zopet si ril v kruh s svojimi umazanimi prsti. Ali te bom! Nepoboljšljiv paglavec si — in nikdar sit!”

Mati je odšla vsa huda iz sobe. Jožek je našobil ustnice. Nejevoljen je prekladal malega bratca od leve na desno in više gori na ramo. Kmalu pa se je sprijaznil z usodo; poživizgaval je. Mali je tiščal prst v usta in silil k oknu, njegov varih je pa z lačnimi očmi glodal dišečo skorjo nizkega hleba na predalniku. Tudi Francek je prožil ročico po hlebu. Jožek ga je ponesel k predalniku; ko je pa malček udaril po hlebu, se je porednež škodoželjno zahehetal in odnesel malega lačneža v kot sobe. Francek je cepetal z nožicami in se spustil v plač.

Sedla sta na stol ob oknu in Jožek ga je tolažil: “Ne smem, ne smem. Saj še zob nimaš. Tiho, tiho bodi. Vidiš, poglej na tisto tam skozi okno. O, kako lepo!”

Skozi odprto okno so lili bleščeči prameni na izprane, scefrane podnice. Trušč s ceste je polnil sobo. V zvoniku je odbilo štiri, ko so zajekali in zaplakali zvonovi.

“Pogreb!” je izgovoril Jožek zamišljeno. Obraz se mu je zresnil; oči je uprl v sinjino na nebu. Bratec je utihnil; pozorno je zrl tudi on skozi odprto okno, kakor je videl

bratca. Mali je morda ugledal angele in razprte peroti Azraela . . . kajti tleskal je z rokami.

Po cesti je zdajci zadonela žalobna koračnica. Jožek se je vzdignil, zdrsnil s stola in bil mahoma pri predalniku. Otroka je porinil na sredo, nekoliko proč od hleba, sam pa se je vzpel na precej visoko okno.

— Joj, godba in mimo hiše se pomiče sprevod! — So že tu!

Mali Francek se pa ni menil za godbo. Pomagal si je z vsemi štiri mi, plazil se je k hlebu, opasno se je že nagibal k robu predalnika . . . Jožek, kje si? Kje! Strmel je v boben, povit v črnino, ob katerega je s svečanim obrazom udarjal vojak. Grmelo je zamolklo, kakor strel iz topa, kakor bi bobnela svinčena gruda na mrtvaško rakev. Za hip se je Jožek ozrl na vence, na voz z duhovnimi gospodi, na rakev, na omahujočo gospo, ki jo je podpiral velik, že nekoliko upognjen gospod, da se ni zgrudila pod temo tančice v prah, — a je naslednji hip že zopet strmel v boben. Neznana groza ga je spreletavala od temena do peta. Sprevod se je oddaljeval. Videla se je samo še pest s tolkalom, ki je udarjalo srdito, grozeče . . .

Kar začuje Jožek poleg okna za seboj — težak padec in krik. Omahnil je z okna na tla, tako se je prestrašil. Zatisnil je oči, poskočil na noge; niti ozrl se ni na predalnik, ampak kar zdirjal je skozi vrata in na stopnice. Mati mu je zastavila pot. Smuknil je mimo nje na cesto. Potem je tekel kar po cesti. Zavil je proti vodi. Tarnal je na glas in si z

rokavom brisal oči. Za vodo se je vrgel v travo.

“Kaj sem napravil, o jej, jej! Francek se je zvrnil na tla in na glavo; tako strašno je udarilo. Joj, joj! Zakaj nisem pazil nanj, kakor so mi naročili mati! — Francek se je ubil. Zaprli me bodo . . . obesili... Čemu je moral pogreb mimo! Izgubljen sem, vjeli me bodo, zaprli, obesili kot razbojnika!” je stokal in lezel v gube.

“Kaj — razbojnika?!” je zagodernjal mož, ki je ravno mimo šel.

Jožek je odrevenel, potem pa šinil pokonci in tekel, kolikor so ga nesle noge. Zunaj mesta se je zaril v deteljo in lovil sapo. Zdajci ga je speklo v prst — trebušnjata črna mravlja se mu je zagrizla v prst in se zvila v oblico. Koj je poskočil na noge in se s trudom otresel sovražnika. Plašno se je oziral po njivah. Na deteljišče je zavil dolg mož s koso na rami. Misleč, da je orožnik, ki ga zasleduje, je Jožek pobegnil. Visoko nad njim je krakala jata vran. S sklonjeno glavo jo je pobiral Jožek preko njiv in travnikov, mimo kozolcev in senikov. Pribežal je v sadovnjak, na neko dvorišče. — Zarožljalo je; pes se je zakadil v divjem skoku proti njemu. Jožek je odskočil in bežal nazaj. Toda kam je zašel? od kod je prišel? Živa, neprodorna meja na levi; — ah, ondi je plot! Jedva se mu je pogreznila noga v mehko gredico, je že nekdo zarjul od hiše: “Primate ga, držite ga, tatu!”

Jožek je zastokal; poleno mu je priletelo pod noge. Vzpel se je in se pognal na ono stran. Že zopet je bil v sadovnjaku, toda na levo se je ši-

rilo polje. Krenil je v to smer in bežal. S sosednje oranice so zakričale nanj visoko spodrecane ženske, golorok mož je zavihtel motiko in se zapodil za njim. Jožek se je umaknil v velikem loku. Utrujen do smrti se je gnal kot preganjan srnjaček do bližnjega gozdiča. Lilo je od njega, lasje so se mu lepili po čelu. Ob grmovju si je strgal srajco in že ga je oplazila veja po razbeljenem obrazu, da se je zgrudil v hladen, rosen mah.

Ko se je zavedel, je drgetal in se tresel kot šiba na vodi. V glavi mu je bučalo, pred očmi se meglilo. Mencal si je oči. — Kje je? — Kaj se je zgodilo? Zahropel je in vzdihnil: — "Ubijalec!"

Sapice so zaplesale po vrhovih šumen ples. V neposredni bližini je zaškrtalo deblo kot bi zagrčala po-

šast. Nesrečni Jožek si je pomagal na noge in se z rosnimi očmi zamaknil v daljino, kjer je polzelo solnce v zaton kot ogromna, krvaveča obla.

Jožek se je prestopil in stresel. Nova misel ga je navdahnila. — Morda se pa Francek ni pobil do smrti? Morda si je samo roke, noge polomil? . . . Saj tako hitro se človek tudi ne ubije . . . Predalnik je res visok, toda kolikrat je tudi on sam že padel in še z višjega! Lani z gugalnice pri sosedovih, v najhujšem pogonu in vznak! Slabo mu je bilo po padcu, da je bruhal in veliko buško je dobil na glavi, a to je bilo vse. — Že res, že res; — toda zakaj je tako strašno, silno udarilo na tla . . . O, angel varih moj, ne dopusti, da bi se Francek ubil zares, da bi si polomil vsaj samo eno roko

Spomin iz prvih ur našega življenja, spomin najbolj oboževan. —

ali nogo . . . če že mora biti tako . . . vendar, tudi njegove ročice ali nožice je škoda, ker je tako srčkan otrok. Rad ima Francka . . . zelo se mu smili . . . Ubožček mali . . . Sedaj naj se izgubi še on, še njega naj ne bo domov; umrla bo mati same žalosti. Domov mora in takoj! Jožek se je vročičnih oči opotekal domov.

Pomežikovalo je ob poti. Tema se je valila za begajočim grešnikom, lovila ga je za rokav, že je skočila v črnosviljenih copatah predenj, že ga je objela. Po vsem širnem polju so se strnile trume murnov v oglušujoč zbor. Pesem in krik sta kot val v žitnem polju, ko drevi preko trdnega klasja, kloneč ga in gladeč, brezkrili veter. Tam nekje — kdo ve kje! udarja takt tajinstveni kosec kot žabji kralj. Kresnice, blesteče, modrozelenene zvezdice se dvigajo v nebo kot dušice. Sveti Peter je nalil olja v kristalne čašice in jih prižgal. Plamteči srp je pritrtil na Veliki voz in pripravil še Mali voz. Čudodelni svetec je razsipaval briljante, rubine, safire od morja do gora. Da bi človeško oko ne oslepelo od sijaja, je razprostrl mlečnovijolčasto kopreno preko lesketajočih se draguljev.

Jožek je gledal v nebo, toda njegove oči niso uzrle zvezd in meseca; kajti le preživo mu je strašila pred očmi bratčeva okrvavljena glavica. Uho ni čulo pesmi s polja; kajti presilno je vpila vest za njim in ga pregnjala kot stoglava pošast. Mukoma je hropel proti domu. Že oddaleč je opazil, da je okno, ono nesrečno okno svetlo, da gori v sobi luč. Noga mu je zastala.

“Francek je na mrtvaškem odru.” Sede kraj pota in se bridko razjo-

ka. Privleče se za hišo, obstane in sklene roke na prsih. Ozre se v nebo, prosi šepetaje: “Ljubi Bog, odpusti mi . . .” Stopi v vežo in prisluškuje — vse mirno, mrtvaška tišina . . . Srce mu razbija v vratu. Z moško odločnostjo stopi na stopnice in prikoraka v nadstropje, obstane in pozorno prisluškuje. Iz kuhinje se začuje brazdanje po vodi; tu in tam zarožlja krožnik. — Mati pomiva posodo! Naprej se ne upa, vazaj noče; v veži se nasloni na zid in umira strahu. Zopet vse tiho, celo večnost . . . Jožek spolzne ob zidu in telebne na tla.

Odpro se kuhinjske duri; mati pogleda z lučjo v roki po veži.

“Za božjo voljo, Jožek, kaj pa ti je?!”

Mati se skloni nadenj, solze ji lijo po licu. Prihiti tudi oče, že napol razpravljen. Hitro dvignejo Jožka in ga odneso v posteljo. In ko mu mati ihte omoči potno čelo, odpre oči; pogled mu blodi po sobi. S tresočim se glasom vpraša bolnik:

“Kje je Francek? Je umrl?”

Starši se spogledajo. Oče namrši obrvi in očita materi:

“Vročičen je, blede. Kje neki je hodil tako pozno v noč! — Čemu ne paziš na otroke? Skoro gotovo se je nevarno prehladil. Same skrbi so z vami, saj pravim, in stroški. Nemara bo treba celo zdravnika.”

Jožek je zaprl oči; nič več ni čul materinega ihtenja . . .

— — — — —
“Ne bom, ne bom nikoli več! Ne — ne — ne!” Krčevit jok se razlega po sobi.

Mati plane z ležišča. Zaspani otroški obrazi se dvigajo; vsi otroci

se prično jokati. Najsilnejši plač je pa zagnal najmlajši, oni, tam v zibki, da se je kar zamolknil. Oče ga vzame k sebi in ga stresa. Ko zažene Francek izmučen, hripav jok, ga položi oče na vznožje Jožkove postelje.

“Ali se ne joka Francek? Kaj se ni ubil, ko je padel s predalnika?”

Mati ga je povila v mrzel obkladek in ga mirila:

“Nič se ne boj, otrok moj, ti revček mali. Francek padel s predalnika? Kmalu bi bil, da, za hlebcom, ki ga je vrgel na tla. Hotela sem te že kaznovati, ker si pustil Francka samega. Sedaj je vse dobro, da si le zopet doma. Le pomiri se. Nič se ne boj!” — — —

KRIŽEM KRALJESTVA KRIŽA

P. Hugo

MEHIKA razlastila cerkev.— Mehiški prezident Cardenas je uzakonil popolno razlastitev vsega cerkvenega premoženja. Vse je razglasil kot narodno last. S tem ni zasegel samo cerkva in drugih strogo cerkvenih poslopij, kot župnišč, cerkvenih šol, kolegijev, **samostanov** itd., ampak tudi ona zasebna poslopja, v katerih bi se slučajno vršili kaki verski obredi. Treba samo kakega denuncijanta, ki bi kak tak greh vladi na uho prinesel in dotičnega čaka razlaščenje. Celo zgolj sumnja, da se v kakih zasebnih prostorih zbirajo verni k bogoslužnim vajam, se smatra za zadostni vzrok razlastitve. Ta “postava” tedaj pomeni dvojni udar, proti cerkveni lastnini in proti veri sami. Tako radikalnega izpada na vero in cerkev moderna zgodovina skoraj ne pozna. Ko bil svetovni socializem iskren, bi moral sam proti temu udaru protestirati, ker je v nasprotju z njego-

vim temeljnim načelom: Vera je zasebna stvar! V resnici pa Cardenasu k temu udaru Živijo kliče, ker je v resnici z njim vred zakleti sovražnik vere, tudi če se udejestuje med štirimi stenami, pri zaprtih vratih.

KO bi bile vse take. — Angleški konvertit lord Howard, ki je že pred delj časom prestopil v katoliško cerkev, zdaj v “Atlantic Monthly” opisuje, kaj ga je dovedlo do tega koraka. Ko je bil še navadni trgovec, v svojih tridesetih letih, se je zagledal v neko Italijanko Miss Izabelo Bandini, hčerko princa Giustiniani-Bandinja in jo zasnil. Ni naravnost odklonila njegove roke. Dejala je le, da ga radi tega ne more vzeti, ker je on protestant, ona pa katoličanka. Vera da je temelj zakonske in družinske edinosti in ljubezni. Zato bi za ves svet ne hotela ženina, ki je druge vere. To mu je dalo povod, da se je začel na-

gibati h katolicizmu. Takratni Msg. Merry del Val, poznejši kardinal in državni tajnik Pija X. h kate-remu se je zatekel, mu je ravnal pot v katoliško cerkev. Vzelo pa je precej časa, preden mu je razpršil vse dvome in pomisleke. A eden najmočnejših dokazov, da more biti le katoliška vera in cerkev prava, je bil zanj vedno odločnost njegove neveste. Če je ona tako trdna v svoji veri, da odklanja roko tistega ki jo ljubi, samo zato, ker ni njene vere, mora biti do dna svoje duše prepričana o izključni resničnosti svoje vere. To ga je podžigalo, da se ni strašil nikakih ovir na poti do resnice, dokler je ni našel. — Da ko bi bile vse katoliške neveste, ki jih snubijo nekatoliški ženini take, bi s to odločnostjo še marsikateremu utrle pot v naročje prave cerkve. A večina je takrat slepa in gluha kot divji petelin kadar poje. Razlika vere jim je postranska stvar. Od-tod toliko nesrečnih mešanih za-konov.

POLICAJSKA božja pot. — V So. Chicagi je skromna špansko-ameriška misijonska cerkvena Ma-tere božje guadalupske. V njej je pred nekako štirimi leti Rev. Jakob Tort, rodom Španec, ustanovil "Ligo sv. Juda Tadeja", v Ameriki tako čiščenega patrona onih, ki žive v vedni nevarnosti za življenje. Med temi so zlasti policaji. Med njimi je tudi najprej začel snubiti za članstvo te Lige. Našel je mnogo odziva, najprej med okoliškimi policaji, po-tem pa tudi v širšem okrožju. Prve-ga romanja in skupnega sv. obha-jila se je udeležilo 70 policajev, članov Lige sv. Juda Tadeja. Danes

jih šteje že okrog 4000. Mala cer-kvica, ognjišče Lige, je postala pra-va božja pot za policaje. Vsak dan prihajajo v večjem številu, prosit in se zahvaljevat za varstvo v življen-ski nevarnosti. Po več sto na dan se jih znajde tam. Kadar ja njih plošni dan, s skupnim sv. obhaji-lom in procesijo po bližnjih ulicah, se jih znajde tam. Kadar je njih skromna cerkvena postala policajska božja pot.

KATOLIŠKA akcija v živi sliki. — Iz severno-indijskih misijonov poročajo sledeče: Dva katoliška de-lavca, oba komaj 15 letna sta skle-nila, da hočeta tudi svojim pagan-skim rojakom priboriti srečo prave vere. Začela sta jih zbirati okrog sebe in jim razlagati nauk katoliške vere. Vedno več katehumenov se jima je javilo. Da bi vspešnejše vršila svoje apostolsko delo, sta z lastnimi rokami postavila skromno kapelo iz bambusovih vej. V njej sta poslej zbirala svoje katehumene, jih poučevala in z njimi molila. Vspeh njunega apostolata je bil, da se je več okoliških vasi v celoti pri-glasilo za sprejem katoliške vere. Da, to je katoliška akcija v živi sliki.

UČENEC je nad učiteljem. — Da so točasni mehiški mogotci učenci ruskih boljševikov, je dogna-na stvar, vsaj kar zadeva prega-njanja vere in cerkve. Pa tudi to je izpričano, da so nekateri teh učen-cev prekosili svoje učitelje. Gover-ner zvezne države Vera Cruz, Mr. Guilermo Rebolledo, je med temi. Odredil je, da bo vsak duhovnik, ki bo zasačen, da mašuje, krščuje, po-roča ali deli kake druge zakramente,

kot sovražnik države prijet in postavljen pred sodišče. Ta učenec nedvomno tudi svojega učitelja Stalina prekosi. Kajti Stalin se še ni povspel do take nečuvne odredbe.

METODISTI apelirajo na papeža. — Angleški metodisti iz južnega Walesa so naslovili na papeža apel, naj se postavi na čelo krščanskega mirovnega gibanja. Natančnejši program temu mirovnemu pokretu naj bi začrtala medverska ozmedcerkvena konferenca, ki naj bi jo papež sklical. Ko so omenjeni metodisti na svojem zborovanju stavili ta predlog, je nastala vroča debata. Eni so ga kar na celem odklanjali. Drugim je bil sam na sebi sicer simpatičen, a so imeli svoje pomisleke, češ, da bi bil tak apel zaušnica metodizmu. Večina pa je bila mnenja, da morajo spričo zamotanega svetovnega položaja vsi pomisleki in predsodki pasti. Liga narodov je na smrtni postelji. Kdo je bolj poklican, da po njeni smrti prevzame svetovni mirovni pokret, kot rimski papež. Pri končnem glasovanju je predlog, da naj on v imenu krščanstva prevzame to vlogo, prodril z 41 proti 28 glasovom. To je vsekako lepo priznanje papeštvu, posebno pa sedanjemu papežu.

APOSTOLAT treznosti zopet na vidiku. — Pred prohibicijo je bil katoliški treznostni apostolat jako živahen. Mnogo je pripomogel, da je prohibicijski zakon prodril. Med prohibicijo je pa domala zaspal. Ne pravim, da je postal nepotreben. Saj se je kmalu pokazalo, da prohibicija ni mati treznosti, ampak pijančevanja. Zlasti mladina, ki prej

ni pila, je začela kazati vedno večje poželjenje po prepovedanem sadu. S stekleničicami v roki, seveda ne praznimi, se je v zakotnih "speakeasies" rogala prohibiciji. Pri takem zaničevavnem razpoloženju napram njej, bi tudi apostolat treznosti, ki je nekaj čisto drugega, ne mogel kaj prida procvitati. Zato je zastal in zaspal. A zdaj, ko je prohibicija mrtva, je čas, da zopet oživi. Tako piše Mr. Griffin v naši vodilni reviji "America". Njegov tozadevni apel je našel v katoliških krogih prijeten in močan odziv. Upamo, da se ne bo zgubil v daljni jek. Vsako odlašanje s tem apostolatom bi bilo usodno. Zakaj mladina, ki je prišla za glaž na kljub prohibiciji, ga ni odložila ob njenem grobu. Čim delj ga bo dvigala in praznila, tem težje bo, ga ji zastuditi in iztrgati.

ESKIMOVA modrost. — Apostolsko vikar Hudson Bay-a, Msg. P. Ducharme, je nekoč nekega katoliškega Eskimo vzel s seboj v moderno mesto, da bi dobil malo pojma o moderni kulturi. Mož dotlej še ni videl modernega mesta. Zdelo se mu je, da je prišel v pravljичno deželo. Samo gledal je, strmел in občudoval razna čuda, ki so se menjavala pred njegovimi očmi. Ko se je vrnil v svoje primitivno naravno življenje, so ga kajpada od vseh strani oblegali z vprašanjem, kak vtise je dobil od bajne moderne kulture. In mož jim jih je takole opisal: Beli so v resnici mojstri. Oni vam znajo graditi tako visoke hiše, da si truden preden prideš do njih vrha in se ti v glavi vrti, če gledaš doli. Gradijo pa tudi pritlične hišice s to posebnostjo, da jih po tračni-

cah iz kraja v kraj prevažajo. Iznašli so take velike žlice, da lahko iz morja pesek zajemajo. Imajo tudi nekak čudežen ogenj, ki ga kar po žici pošiljajo v daljavo. Nič ga ni videti. A ko pride na svoje mesto pa zažari. Da celo v stekleničice, malim bučam podobne, ga spravlja, da jim sveti. Pa še kako, da kar vid jemlje. In še marsikaj čudovitega sem videl. Samo molit nisem nobenega videl. Mi ubogi Eskimi vseh teh čud ne poznamo, pač pa znamo molit in smo radi tega mnogo srečnejši, kot beli sredi njih čudovitosti. To je Eskimova modrost.

GOVOREČE številke. — Nemški nedeljski list "Leo" je priobčil zanimivo statistiko. Hotel je ugotoviti iz kakih družin izhaja največ duhovniških poklicev. Poizvedel je v raznih semeniščih koliko bratov in sestra imajo posamezni bogoslovci. Rezultat, da navedemo samo par, je bil sledeči: Poprečno število bratov in sestra bogoslovcev v Tuebingenu in Ermlandu je 6. Poprečno število bratov in sestra salezijanskih bogoslovcev v semenišču Benediktbeuren pa 7. V tem semenišču se likajo sinovi sto družin. Vseh otrok skupaj imajo te družine 745. Te številke nam prvič povedo, da so na otrocih blagodarjene družine zibelke za duhovniške poklice. Morda bo kedo dejal, da je to naravno. Kjer jih imajo več, tam lahko zalagajo razne stanove. Z enega stališča je to res. A je še nekaj drugega, kar te številke povedo. Glavni kažipot do altarja je Bog, ki da poklic. A poklic v ta stan navadno najde odmev le v otrocih, ki so bili lepo krščansko vzgojeni. Duhovniški pokli-

ci so tudi v kredit staršem. Nadalje, pot do altarja je dolga in polna vsakovrstnih žrtev za dotičnega kandidata in njegove starše. Kaj sledi? Če krščanski starši tudi v današnjih hudih časih pol tucata otrok lahko pošteno vzgoje in zraven tega doprinesejo še nemale žrtve za novo mašo v družini, potem so te številke tožnice onih staršev, ki znajo kvečjemu do dve šteti in še tista dva morda nista dosti prida.

IN ti nam očitajo praznoverje. — Kako svetinjico, križec ali škapulir nositi okrog vratu, to je modernim prosvitljencem ostanek srednjeveškega praznoverja. Pomilovaje gledajo na take nazadnjake in si marsikako privoščijo na njih račun. A kje je več praznoverja kot v teh prosvitljenih krogih. Kake svetinjice, križce, škapulirje, rožne vence jih je res sram nositi s seboj, čeravno so ti blagoslovljeni spominki učinkoviti za tistega, ki jih z vernim in pobožnim srcem nosi. Zato pa ti prosvitljenci tem rajši nosijo pri sebi kake smešne fetiše in talismane in trdno verujejo v njih magično moč. Ta mora imeti pri sebi svojega "Bibia" boga sreče. Oni svojega indijskega Budo. Drugi malo želvo. Tretji kaj drugega. Gledališka zvezda Adolf Menjou, mora imeti vedno s seboj košček kulise, ki je nekoč padla nanj, pa ga ni poškodovala. Filmski prvak Heinz Ruhlman mora imeti s seboj svojo miš. Splošno znani filmski junak Charles Chaplin ne sme biti brez starega traka svojih nekdanjih čevljev. Najbolj smešne stvari so tem ljudem svete in poroštvo zoper nesrečo: Preluknjen denar, levji zob, tigrov

las, knofi starih hlač, dlaka črnih mačk itd. Naj tedaj taki kar lepo pred svojim pragom pometajo. Take stvari pri sebi nositi in to z nekim svetim spoštovanjem in zaupanjem je res praznoverje. Je že tako, kdor zavrže pravo vero, za kazen pade v naročje praznoverju.

TAKE pobude je treba za Barago. — Po evharističnem kongresu v Clevelandu je tamkajšnji škof Most Rev. Joseph Schrembs v imenu vseh ameriških katoličanov, posebno še v imenu vse, na kongresu zbrane duhovščine, zaprosil sv. očeta, naj kar moč pospeši beatifikacijo služabnice božje Katarine Tekawitha, svete indijanske deklice. Taka pobuda kaj zaleže in premakne zadevo z mrtve točke. Če hočemo mi z Baragovo beatifikacijo kam naprej, moramo poiskati takih advokatov, se poslužiti takih slovesnih prilik, ko ima besedo ljudski glas, v tem slučaju res božji glas. Kar se tiče takega vplivnega zagovornika, mislim, da ga ne bo težko dobiti. Saj je bil Baraga vendar član ameriške hierarhije. Če ona da pobudo za njegovo altarsko čast, jo bo dala za svojo lastno čast. Eno slovesno priliko ko posamezni škofje lahko govorijo v imenu cele katoliške Amerike, to je narodni evharistični kongres v Clevelandu, smo sicer zamudili. Glejmo, da ne zamudimo še druge, sledečega narodnega evharističnega kongresa. Pravočasno zainteresirajmo za to stalnega organizatorja naših narodnih evharističnih kongresov, Most Rev. J. Schrembsa, da bo vsaj na prihodnjem evh. kongresu isto storil za Barago, kot je za "Lilijo mohavškega plemena". Ob-

enem zasnobimo dekana ameriške hierarhije, kardinala O'Conella, da v imenu vseh ameriških škofov zadevo spravi v pospešeni tek.

INDIJANSKE sestre. — Ameriški Indijanci doslej še niso imeli kake lastne redovne družbe, če ravno bi jim bila že davno potrebna. Vse njih šole in dobredelni zavodi so bili v rokah drugorodnih katoliških sester. Zdaj je pa v povojih posebna indijanska sesterska družba. V Marty, S. D. je Rev. Silvester Eisenman, O.S.B., po dogovoru z drugimi tamkajšnjimi indijanskimi misijonarji napravil načrt za posebno indijansko kongregacijo. Predložil ga je vrhovni prednici sester evharistik, ki tamkaj delujejo. Ona je bila takoj pripravljena sprejeti nekaj indijanskih postulantinj kot oblatinje v svojo kongregacijo. Iz teh bi se polagoma razvila samostojna redovna družba za Indijanke. Šest prvih postulantinj se je že priglasilo. Te bodo temelj bodoče indijanske kongregacije, katere podrobnosti bo cerkvena oblast šele pozneje določila.

NENAVADNI odpustek. — Na prošnjo westminsterskega nadškofa Most Rev. A. Hinslya, je sv. oče dovolil 100 dni odpustka onim zakonskim možem, ki poljubijo zakonski prstan svoje žene in pri tem vzdihnejo: "Daj o, Gospod, da bi se ljubeča Tebe tudi medsebojno ljubila in živela pa Tvoji sveti postavi!" Nekateri so malo začudeni gledali, ko so čuli o tem odpustku. Nič prav niso hoteli verjeti, da bi bil res pristen. Šele ko je nadškof to potrdil, so se sprijaznili z njim. Kdor ima pred očmi namen in pomen tega no-

vega običaja, se mu ta odpustek ne bo prav nič čuden zdel. Zakonski prstan je vidno znamenje zakonske zvestobe. Da bi ta res do smrti držala, kot mora, Cerkev zakonske prstane posebej blagoslovlja. So tedaj nekaj svetega. Božji klicarji so zakoncem, naj ne pozabijo, kaj so si pred altarjem obljubili. Da bi njih molčečo pridigo večkrat poslušali, je Cerkev dovolila ta posebni odpustek pod zgorajšnjimi pogoji.

LIGA katoliške edinosti". — Namen te lige je, onim, ki iščejo resnice, ravnati pot do nje. In to pred vsem potom korespondence in dobrega tiska. Preteklo poslovno leto je ta liga lahko zaznamovala v svoji kroniki, da je pridobila 100 konvertitov. V 18 letih svojega obstoja jih je po njej našlo pot v katoliško cerkev 1900. Zastonj je razposlala 1.360.000 brošuric in letakov. Izposodila je 132.241 knjig. Pisem je pisala nad 2 in pol milijona, povprečno 15.000 na leto. Organizirala je 93 predavalnih tečajev za drugoverce. Od 100 članov je liga v teh letih narasla na 10.000. Hvalvredno prizadevanje, lepi vspehi, dasi v primeri z ogromnim misijonskim poljem le skromni.

ZAJEZIMO sodomsko reko. — Je vprašanje, kdo se bolj okorišča s priznano ameriško svobodo, ali otroci luči, ali otroci teme. Splošno bo res, da so otroci tega sveta, to je otroci teme modrejši v svojem rodu, kot otroci luči. En dokaz k temu imamo v tiskovni propagandi. Glede tega se otroci luči niti primerjati ne dajo z otroci teme. Pravi veletoki

raznega šunda in sodomskega blata se dan na dan razlivajo po celi naši ogromni deželi. Razni špekulanti v službi ruskega komunizma so se vrgli na mladino, da jo moralno zastrupijo in s tem napravijo dovzetno za vse prevratne vzore. V masah jo zalagajo v besedi in podobi s slovstvom o spolnih tajnostih, da jo moralno zastrupijo. Končno je naša vse časti vredna pošta spoznala, da je ona v veliki meri pospeševala zastrupljenje mladine, ker je to umazano slovstvo mladostnim v vse kote dežele dostavljala. Zdaj je sklenila, da mora biti tega konec. Svojim nadzornikom po vsej deželi je dala nalog, da morajo zaustaviti vse tako slovstvo naslovljeno na mladoletne in skušati dognati gnezda tega zastrupljanja. Je bil res že skrajni čas za tak nastop.

ZA Mehiko Ecuador. — Predsednik južno-ameriške republike Ecuador, Mr. Federico Paez, je vse cerkveno premoženje proglasil za narodno last. Celu one cerkve, ki so zgrajene na zasebni posesti, so podržavljene. Po neki drugi odredbi iste oblasti morajo vsi inozemski duhovniki v teku pol leta ustaviti svoje delo v mejah republike. Češ, narodna cerkev zahteva narodno duhovščino. Tako boljševiki polagoma a snotreno blokirajo strica Sama. Preden se bo dobro zavedel, bo imel same boljševiške sosede, ki bodo že skrbeli, da tudi njega spravijo v svoj tabor. Saj boljševizem že danes tudi v naši Ameriki ni več samosrajčnik. V toliko so se ji končno le odprle oči. Popolnoma se ji bodo pa menda takrat, ko bo prepozno.

OČE IN SINOVI

A. Adamič

ZAPRL je stari molitvenik z velikimi, črnimi črkami in si ga položil na kolena; snel je očala. S suhimi, korenčastimi prsti se je dotaknil zatega, na platnicah molitvenika vtisnjenega križa in se pobožno pokrižal po čelu, po ustih in po prsih. Nepremično je obsedel v naslanjaču poleg okna.

Ropot in šum sta slabotno prodirala s ceste v sobno tišino. Starec je brezizrazno zrl skozi okno v pročelje visoke hiše na nasprotni strani. Dolga vrsta let je zaorala globoke sledi po njegovem obrazu; od nagubanega čela preko upalega lica in globoko doli po vratu so se stekale in križale neštete globoke brazde kakor razpoke na razjedenih, izpranih čereh. Oči so brez iskre; pogorišče so; zdi se ti, da je v okrvavljenih votline nasut siv pepel.

Starec gleda skozi okno, si gladi šiljati nos, dviguje košate, še črne obrvi, sega v redke, kot srebro bele lase. — Nič kaj trdnega se ne počuti gospod Koščak. Leta — leta —. Pa kaj leta; moč volje in zdravega bistrega duha, to sta sili telesa! — Koliko je že star, kdaj se je rodil? Okrenil je glavo ter se vprašujoče ozrl na oljnato sliko v temnem okviru na steni.

Poslednje čase se je pogosto oziral v sliko svoje rajne žene, ki mu je že davno preminula — že pred več ko tridesetimi leti. Ker ni imel nikogar, da se ž njim posvetuje, se je pogovarjal s to sliko.

Čemu je še na svetu? Kaj še vedno ni dovršil svoje življenske naloge? Vsi trije sinovi so preskrbljeni. Premožni so in brezskrbno uživajo svoj kruh, ki ga jim je preskrbel kot dober oče. Otroci pa so samopašni, nehvaležni, in skoro bi ga že bili pozabili, da ni tako previden, preudaren ter moder. O, Koščak je še vedno lastnik dvonadstropne, nezadolžene stare meščanske hiše, ki je ne izroči nikomur, dokler ga ne poneso iz nje! Tudi prihranke ima, ki zanje nihče ne ve. Že zavoljo hiše in denarja mora živeti, da ju upravlja. Prijeten posel je to. Res, osrečujoča je zavest, da imaš denarja, denarja! Zavidajo ti ga, ako že samo slutijo, da ga imaš. Denar odpira ves svet in vsa srca! Zato ga Koščak spoštuje globoko, iskreno, brez pridržka. Čul je nekoč: Skopuh! Prezirljivo se je nasmehnil. — Je skrbno varčevanje skopost? Sosedje so pač grdi zavidljivci.

Stari Koščak položi molitvenik na polico pri oknu, se trudoma dvigne iz naslanjača in stopi k črvojedni pisalni mizi s premnogimi predali. Vzame ključ iz žepa na telovniku, odpre srednji predal, pobrska za ključem, odklene druga vratica, poišče za njimi spravljeni ključek ter odpre ž njim majhno, v njem skrito predalce, pritisne na mal gumb in dno se dvigne. Po vrsti je ponesel k obrazu tri hranilne knjižice; vsako je odprl in strmel vanjo. Brazde in brazdice na obrazu so mu drgetale. "Za nekaj let

Izgubljeni sin pred vratmi Dobrote in Usmiljenja.

je še," je mrmral vase; potem je vse pospravil in pozaklenil. Sklenivši roke na hrbtu se je sprehajal po sobi.

Zdajci mu zastane korak. Nagne se naprej, si ogleduje obuvalo, razklene roke in se grabi za gube na hlačnicah. Odide k oknu in sede v naslanjač. Z dlanjo gladi hlačnice nad kolenoma, gori in doli. Trga za blago, izčupa z nohti vlakno in še eno ter otresa, zmajevaje z glavo, niti s prstov na tla. Pazljivo ogleduje rokav na suknji. — Glej, kako se svetijo komolci, na desnem so popustili šivi! Za pestmi je blago pregoljeno, podloga je kar raztrgana.

"Razcapan kakor prosjak!" potožni naglas. "Nekaj je treba ukreniti," doda po kratkem premisleku. Zopet se dvigne in gre k pisalni mizi z

neštetimi predali, na kateri je poleg velike pisalne garniture z lončki za črnilo in pesek tudi kot pest velik zvonec iz medenine. Pozvoni enkrat, dvakrat, trikrat. Služkinja v belem predpasniku nad širokim krilom, postarna, malo naglušna, stopi v sobo in si briše z dlanjo usta.

"Tri dopisnice mi prinesi!" je zavpil starici na uho. Dvakrat ga je preštel, preden ji je izročil drobiž. Počakal je ob oknu, da se je vrnila z dopisnicami.

"Čez pol ure pridi, da odneseš v nabiralnik!" ji je dopovedal ter ji pokazal vrata.

Košček je sedel k mizi in napisal na dopisnice najprej naslove svojih treh sinov: Franca, Antona in Rudolfa. Na drugi strani je napisal vsem trem do besede enako vabilo:

— Dragi moj sin. Za četrtek popoldne ob štirih Te nujno vabim na važen družinski posvet. Tvoj Te ljubeči oče . . .

Baš je skončal, ko je vstopila služkinja. Stari je nasul peska iz lončka, otresel dopisnice ter jih ji izročil.

Nemiren je hodil po sobi. — Ali je kaj zagrešil pred svetom, pred lastnimi otroki — pred samim seboj?"

"Ti povej!! in ustavil se je pred sliko v črnem okviru na steni. Mladosten, ženski obraz, poln toplote in miline je žalostno zrl na starčka, ki je sklepal roke in jih prožil k podobici kot v molitvi.

"Draga, nepozabna moja Ana," je povzel z drhtečim glasom, "ti predobra, ti blažena med blaženimi. Kako težko si se ločila, v kakšnih telesnih in duševnih mukah . . .

“Kaj bo z otroki!” si trepetala še v poslednjih trenutkih. Prisegel sem ob tvoji smrtni uri, da bom skrbel zanje po vsej svoji moči. Veselim se, srečen sem, ker mi je vest čista. Vprašam te: Ali ne smem žeti sadu svojega dela? Po tolikem trpljenju, po tolikih in težkih urah osamelega življenja? Kar hočem, je neznamenit, samo malenkostno priznanje za težko butaro skrbi, ki sem jo prenašal zaradi sinov, da sem jih vzgojil do dobrega kruha. Kot nož mi pa reže srce, da moram otroke opominjati na dolžnosti . . . Blagor Ti, stokrat blagor, da vsaj tudi Tebi ni dano, da bi uživala sad, ah pregrenki sad otroške nehvaležnosti . . .” Slika je molčala.

Starec je zahlipal in si zakril obraz.

Točno ob štirih sta prišla in se ustavila pred očetovo hišo sinova Franc in Anton. Obilni Franc z roženimi naočniki, bančni uradnik, je ves zasopljen govoril Antonu, suhemu višjemu vladnemu uradniku z globoko plešo ter mu dopovedoval važne stvari. Anton je s srebrom okovano palico ljuto vihtel po zraku. Izza vogala se tedajci pojavi še tretji najmlajši, zajetni brat Rudolf, trgovec z debelo zlato verižico preko telovnika.

“Kaj se kregata?” ju je pozdravil smeje. “Meni se kar zdi, kaj bo, ko vidim tudi vaju. — Stari je lisjak, pravim. — Kdo bo dal več?”

“Nikar se ne šali,” ga je posvaril najstarejši Franc. “Oče je čudak. Ako bomo nespametni, nam jo pošteno zagode.”

“Res je,” je dejal Anton in se zagledal v prag hiše. “Nič ne bi ugo-

varjal, če bi stari res trpel pomanjkanje.”

“Morda pa gre za kaj bolj važnega . . . Slab je oče in bojim se, da se ne pripeti kaj hudega.” Franc je zavil oči.

“Saj ima še denar! Pojmo, da ga nam razdeli,” se je posmehoval Rudolf. “Hitimo, čas je zlato.” In stopil je v hišo, brata za njim.

Šli so, hiteli so po kamenitih stopnicah v prvo nadstropje; koncem hodnika je pritisnil Rudolf na gumb pri vratih. Čakali so in zvonili, da so priklicali služkinjo. Kako se jih je razveselila starka — kar ploskala je z rokami, kakor bi pozdravljala svojo lastno deco. Vsa srečna je odvedla sinove k očetu.

Stari je sedel pri oknu. Ko je ugledal svoje sinove, se je mukoma dvignil. Blagoslovil jih je kot svetopisemski oče. Prvi je sam sedel za mizo, nakar je čestitljivo pokazal na ostale prazne stole ter povabil goste, da sedejo. Sinovi so posedli, drug drugega niso pogledali.

Molčali so. Stari je ostro motril zdaj tega, zdaj onega; trkal je s kazalcem ob mizo.

“Veseli me vaš obisk, dragi sinovi,” je povzpel z raskavim glasom. “Vedite, da vas tudi dobra naša mati posluša.” Sinovi so se okrenili proti steni s sliko v črnem okviru.

“Še bolj me pa veseli,” je nadaljeval oče — in že se mu je tresel glas — “da ste se tako točno odzvali mojemu vabilu. Vem, da vas je privedla samo velika skrb,” — besede so postajale zopet trde — “kako je z očetom, ker ste tako točni.”

Sinovi so se spogledali. Franc je kimal.

“Kar povej, kaj bi rad, dragi oče! Iz srca radi ti ustrezemo. Ali nam poveš morda kaj važnega?” se je prostodušno oglasil najmlajši Rudolf. “Imam še mnogo posla. Kar povej, meni se namreč mudi v trgovino.”

Oče ga presunljivo pogleda in reče trpko: “Tako govoriš ti, ki si najmlajši. In skoro prav je tako, zato si pa mlad. Res, veliko je še življenja pred teboj, saj si jedva trideset in pet, se mi zdi. Mudi se ti! Žal, se meni zaradi tebe ni nikdar! Nočem vas zadrževati — vem: posli, ljubljene družine —. Prav na kratko vam povem; poslušajte me.” Rudolf ga je prekinil in se opravičil, da ni mislil nič hudega.

“Mlad si, sem rekel!” je povzdignil oče glas. V očeh mu je vzplamtela medla iskra. “Vse vas še izmodri neprijazna življenska usoda, tako vam povem. In nič se vam ne bo mudilo, kakor se meni ne, ki se mi godi, kakor se mi.”

“Kaj ti je, oče? Ozlovoljen si. Jaz vendar nisem povod tvoji slabi volji! Sem kaj zakrivil? Povej!” je planil v besedo Franc.

“Morda celo jaz?” se je oglasil Anton, se nagnil preko mize in ponudil očetu etui s smotkami.

“Vsi ste enaki,” se je nasmehnil oče; vzel je smotko in odščipnil s črnimi kočniki konico. Sin Rudolf je hitro skočil izza mize, stopil k očetu in mu jo prižgal. Franc je prinesel pepelnik s pisalne mize.

Starec se je režal. Puhnili so oblaki dima v strop. Sinovi so molčali in oče je spregovoril počasi, v presledkih, toda tehtno in pomenljivo:

“Povabil sem vas, dragi sinovi, na važen družinski posvet. Tako redko-kdaj vas vidim . . . Sicer ne rečem, da ne bi zmogel sam, saj je hiša, ki sem jo priženil in ki sem jo prenovil od vrha do tal z žulji teh-le rok, še nezadolžena. Toda, koliko donaša ta zidina? Najemnine je komaj za vsakdanjo, skromno hrano, za obleko ne ostane ničesar. Vem, da vam je čast in dobro ime rodne hiše pri srcu in da bi nikdar ne dopustili—. Dom, kjer je tekla vaša zibelka, kjer ste preživeli najlepše dni, svojo mladost, vaša hiša, iz katere ste zleteli kot čili sokoli v svet, seveda pod pokroviteljstvom dobrega očeta, ki vam je vsem preskrbel ugodno, zavidljivo eksistenco, ta naša domačija mora ostati neomadeževana. Vprašam vas. Ali jo naj zadolžim zaradi — cap?”

“Ne!” so viknili sinovi.

“Sem si takoj mislil,” je nadaljeval oče z lokavim pogledom. “Toda nujno, nujno potrebujem novo obleko. Poglejte me! Še k maši ne morem več. Odlašal sem do skrajnosti. Čujte! Hočem, da mi v teku tedna, do druge nedelje kupite novo oblačilo, sicer —!” Odsekal je rezko, ukazuje oče, grozeče. Smotka je žarela v oblakih kot vrh gore Sinaj ob desetih žapovedih. Sinovi so poskočili na noge.

“Dovolita brata, da povem kot prvi svoje misli,” je miril najstarejši. Stopil je k očetu in dejal očitajoče:

“Papa, ti si krivičen! Že davno sem uvidel, da si potreben novega oblačila. Toda upal se nisem, da ti ponudim novega; bal sem se, da te užalim —. Jaz sam ti ga kupim!”

“Jaz tudi! S krojačem sem se že dogovoril. Jutri!” In sin Anton je molil očetu desnico, ki je pa oče ni pogledal.

“Jaz jo vam pa jutri kar prinesem, saj jih imamo na zalogi. Malenkost!” se je smejal Rudolf. “Človek je res udarjen s slepoto.”

“Preveč, preveč, ljubi sinovi! Kam naj s toliko oblačili!” je javkal stari. “Predobri ste, preuslužni, — kdo bi si mislil. Le spoštujte očeta in mater, če hočete, da se vam bo dobro dogilo na zemlji. — Poglej mati, —” okrenil se je k sliki v črnem okviru, “poglej svoje dobre sinove, kako skrbe za očeta. Blagoslovi jih . . .” Kot bi izzvenela toplota in milina raz materin obraz v pridušen krik; groza in trpljenje sta odsevala iz lepih, čistih oči.

Sinovi so potepali oči v tla. Oče je otrnil ogorek s smotke in jo položil na pepelnik.

“Vidite,” je dejal, “tudi mati je zadovoljna z vami. Mislim, da zadošča ena obleka, predobri otroci. Bog vas blagoslovi. Na svidenje.”

Poslovili so se.

Prišedši pred hišne duri, so sinovi postali; drug drugemu so, zatopljeni v globoke misli, zrlji preko rame. Mimoidoči so se nejevoljno umikali zamišljeni trojici s hodnika na cesto. dolf: “Pameten je oče. Saj res ne

Tedaj se je oglašil najmlajši Rupertu je kar treh oblek naenkrat. Ti Franc, kot najstarejši, imaš vse pravice in menda tudi prvenstvo do dediščine. Kar ti kupi obleko.”

“Tak si!” se je ujezil Franc. “Sladkaš se staremu kot najmlajši in najljubši, ne storiš pa zanj ničesar. Zakaj je ne bi kupil — ti?”

“Kaj bi zalezovala dediščino!” se je strogo oglašil Anton. “Če bi vaju čul oče — —. Poslušajta. Dobro vesta, da sem izmed vseh jaz še najbolj reven. Toda ne lamentiram, tak sem. Svetujem dogovor: Obleko kupimo — samo eno. Blago izbere Rudi kot trgovec, Franc, ti naročiš krojača —. Račun plačamo po enakih delih. — Če naposled ni drugače, poneseš izgotovljeno obleko k očetu — jaz.” Hinavsko je zasukal oči.

“O ne, tega pa že ne!” Glej ga, kako je pameten!” sta se razvnela Franc in Rudolf. “Vsi plačali, vsi prinesli!”

Anton se je vdal. “Pa dobro, meni je tudi všeč.” Malomarno je zmajeval z rameni.

“Složni smo! Bratca, saj razumeta, kaj je ultimat! Obleko moramo kupiti, to je kot pribito. Da bo pa pri tem imenitnem opravilu zaposlen tudi Anton, predlagam: Jaz kupim blago, Franc naroči krojača, obleko poneseš k staremu skupno. Da bo slavje veličastnejše, bo odgovoril očeta Anton, ki je študiran. — Slavnostni nagovor v pesniški obliki je tvoja naloga, brat Anton.” Rudolf se je prisrčno zasmel.

“Šalo vstran! Prebridka je resnica, da smo prav veliki bedaki,” je tehtno poudarjal Franc s skrbnim obrazom. “Staremu, ki ima veliko hišo in kup denarcev, moramo kupovati oblačila. Mi, ki sami nimamo ničesar! Fej! — Toda pomislite!” Glas se mu je nižal. “Ne moremo drugače. Mar sta že pozabila, kako nas je ugnal pred tremi leti? Ko si je stari skopuh izposodil v posojilnici natančno do beliča toliko,

Božja izseljenca na poti v egiptovsko tujino.

kolikor so veljale — o Bog! — ene uboge hlače? Z notarskim pismom se je posojilnica potem še vsedla na hišo — na našo domačijo . . .”

“Sramota!” Anton je posinel. “Grdobija!” se je razsrdil Rudolf.

“Imeli smo sitnosti, potov in stroškov, da smo zbrisali ta madež s hiše. Sta zadovoljna zaradi oblačila?”

“Kakor smo se domenili.”

“Mož beseda.”

Bratje so si stisnile roke, se poslovili in razšli. — —

Tam gori, v prvem nadstropju, nad razhajajočo se trojico se je lahko in oprezno zaprlo okno. — —

Stari nocoj ni legel spat. Globoko upognjen je, ustavlja se pred podobo v črnem okviru, hodil, begal iz kot v kot. Pretil je otožnemu obrazu na steni, stiskal pesti; zbežal je

v kot, pa se zopet vrnil ves skesan, pokleknil pred podobo, sklenil roke in glasno prosil odpuščanja. Molil je, klet in se jokal. Noč je kopičila nanj goro črnih slutenj.

Opolnoči je bled in šibečih se nog planil v sobico, kjer je počivala služkinja. Zvonil ji je nad glavo in jo prebudil iz spokojnega sna.

“Vstani! Pokonci!” Prestrašena je gledala v njegov prepadli obraz z razprtimi očmi, iz katerih je plala divja groza.

“Vstani! Pomagaj, da odženeva smrt!” je vpil kot blazen.

“Tako, takoj! Gospod, molite, nikar se ne bojte, saj je Bog z nami. Že pridem.”

Mirila in tolažila ga je kot otroka. Molila sta: Oče naš. Proti jutru se je pomiril. In pomagala mu je v posteljo, bodreč ga, naj zaupa v Boga. Z molitvenikom v roki je zatisnil trudne oči.

Ko je prišel popoldne krojač, ga je napodil. Sedel je za pisalno mizo, premišljeval in pisal. — — —

Sinove je silno zaskrbelo; šli so drugi dan in so obiskali očeta. Ležal je v postelji.

Ni dvignil rok, da blagoslovi otroke, ampak je okrenil obraz k podobi na steni; tja so se ozrli tudi sinovi. Sinovi so gledali, gnani po nevidni moči. Toda mrena jim je zameglila pogled, zato niso videli, kako so materine oči zasenčile dolge trepalnice. Ni jim bilo dano, da bi gledali sončno čisto solzo, ki je kot žarek zdrknila po materinem lepem licu. In — ali se ne odpirajo ustnice kot goreč kelih cvetice? Zdaj — zdaj bo izpregovorila . . .

“Podobo doli!” Oče se sunkoma zravna pokonci.

“Kaj ti je oče? Ne vznemirjaj se zaradi te neme slike! Bolan si,” ga je miril najstarejši.

“Ha, zaradi neme slike! Saj govori! Podobo vstran! Tu v hiši govorim in zapovedujem samo jaz!”

Sinovi so se vprašujoče spogledali, toda nihče se ni premaknil z mesta.

“Bom pa sam!” Oče je vrgel odejo vstran in šel polnag, omahujočih korakov k steni s podobo. Že je razširil roke, da sname sliko, ko se opoteče.

“Zopet prosjačiš? Ne uslišim te, nikdar jim ne odpustim!” je vpil hripavo, se opotekel, lovil po zraku in padel vznak z glavo ob tla.

Sinovi se niso vznemirjali Franc je šel po zdravnika, Anton in Rudolf sta pa sedla za mizo in molče opazovala ženo, ki je prinesla mrzle vode in močila ž njo očetovo glavo.

Starega Koščaka niso mogli prebuditi k zavesti. Naslednji dan je umrl.

Sinovi so hiteli z zapečateni oporo, ki so jo našli v pisalni mizi, k prvemu notarju. Medpotoma so molčali.

Z uradnim, enoličnim glasom je bral notar:

“V imenu Boga Očeta, Sina in sv. Duha. Pri popolnoma zdravi pameti in razumu odrejam svojo poslednjo voljo. Hišo darujem ter izročam v last mestnemu zavetišču za onemogle. Z dohodki iz hiše naj se oskrbuje najbolj potreben, od otrok zapuščen oče. Sinovi hiše niso vredni in ne potrebni. Če jih že štiti zakon, jih naj štiti v imenu matere. Opravo naj vzame služkinja Neža ter še pet tsoč naj dobi iz hiše, ker mi je gospodinjala več kot trideset let. Amen.”

VALERIJA

Nadaljevanje lanske povesti. — Waal — I. P.

Deveto poglavje

REŠEN

CARSKE slavnosti so se bile približale. V dveh dneh so imele začeti. Tega popoldne je bila Valerija zopet odšla na stopnice na dvoru. Ali najsi se je trudila, kolikor hotela, očeta ni mogla opaziti nikjer.

Je-li bil obolel? Morda je že mrtev, morda je že izdihnil pod groznim trpinčenjem paznikov? In če je bolan? Kdo mu streže, kdo ga pazi? Mogoče umira od lakote in žeje? Srce se je stiskalo deklici pri teh mislih. Dve uri je strmela in iskala očeta in krenila nato žalostna proti domu. Jokaje je šla po stopnicah ne meneč se za ljudi, ki so s sočustvujočo radovednostjo gledali zanjo.

Tu jo je srečala Rustika.

Pod pretvezo, da pobira treske, ki odpadajo pri delu, je znala vrla žena premotiti paznike, da so ji dovolili vhod v zidišča in je donášala tako kristjanom skrivaj pomoči. In če jo je včasih odgnal paznik z bičem, mu ni ostala vročekrvna žena vsaj odgovora dolžna. Ko je bila slišala sedaj Valerijo, kako ji je tožila, se je prijela za glavo. Zamislila se je. Vedela je, da predvsem skrbno pazijo ravno na Rufina. Kaj naj stori? Misel za mislijo se ji je podila po glavi. Deklica jo je v nemi tugi motrila. Hipoma se je zjasnilo lice Rustiki. Oči so se zasvetile,

hudomušen nasmeh jih je zaigral krog ustnic.

“Tako pojde,” se je zasmejala. “Lepa šala bo, treba počakati le, da se zmrači. Če se mi posreči, boš pred polnočjo... Ne, sedaj nimam časa. Moram prevdariti to s svojim možem. Ti še ne veš, kak zvijačnej je”, je nadaljevala. “Toda sedaj z Bogom in upaj!”

Valerija se ji je vdano zahvalila in ji vročila zlat, da kupi očetu kaj okrepčila. Bil je poslednji.

V istih časih niso smeli tovorni vozovi voziti čez dan, in tako so dovažali tudi gradivo za stavbo po noči. Na to se zanašaje je delala Rustika svoj načrt. Njen mož je bil znan s temi vozniki in bi ji znal oškrbeti enega ali drugega, ki bi prevzel za eno noč mesto njega prevažanje.

Rustika je hitela domov.

Dobila je Mincija pri delu. Dolbel je ravno okoren napis v nagrobno ploščo.

Rustika se je začela šaliti z njegovo umetelnostjo.

“Kar nič me ne zaničuj,” je dejal Mincij, “ti bi še takega ne napravila. Povej mi raje, kaj te je privedlo že zdaj domov.”

Rustika mu je obrazložila svoj načrt in Mincij je bil k sreči zadovoljen. Mož je odšel iskat voznikov, Rustika pa se je vrnila pobirat treske.

Cesar Konstantin sprejme krst in Kristusov križ. Prizor se je vršil v času te povesti.

Ko se je za nekaj ur potem pomikala cela vrsta voz v zidiški prostor, je sedela na enem teh vozov Rustika z vajeti in bičem v rokah, ogrnjena v surov plašč, pokrita z mogočno, rdečo frigiško kapo, kakoršno nosijo še dandanes rimski vozniki. Ob sebi je imela orco (posoda) vina.

“Oho”, se je oglašil zaničljivo stražnik, stoječ z gorečo bakljo ob vhodu, “Amaconka na vozu? Ali, to ne gre! Kje je voznik?”

“To vprašam tudi jaz,” je odvrnila drzno Rustika. “Krava! Je že dobil kak groš, zdaj ga ne bo vso noč. Kdo ve, kje smrči.”

“Aha, torej mesto moža si tu”, se je norčeval uradnik; “bomo že videli, da mi ne vnašaš kaj za kristjane.”

In uradnik je dvignil bakljo. Rustika pa je popadla vrč in ga dvignila:

“Lejte jo no, pijavko! Kaj bi mi še olje rad spil. Svoj rdeči nos nesi v kov, tam ti ga prekujejo, pa si kupi za drobiž vina.”

S temi besedami je pognala konja. Vozniki so vdarili v smeh.

“Te babe onstran Tibere so vragi!”, je mrmral osramočeni stražnik.

Prišedši do mesta, je popustila Rustika voz, odpela svetilko z voza in odšla iskat Rufina. Našla ga je tresočega se v mrzlici na golih tleh. Pokrit je bil za silo s strgano plahoto. Zdelo se mu je, da mora umreti. Misli na hčer, katero bi neizrečeno rad videl še enkrat, so ga dramile.

Tu je zagledal naenkrat v svitu luči Rustiko.

“Tvoja hči te pozdravlja,” je šepetala in prislonila posodo z vinom k njegovim ustnicam. Staro falernsko vino je okrepilo nekoliko bolnika.

“Ali čutiš kaj moči?”, je prašala nato. “Mudi se, vse je pripravljeno za beg!”

Tako govoreč, mu je pomagala na noge, potisnivši mu kapo na glavo. Ogrnila mu je plašč, upihnila svetilko in ga previdno vedla k vozovom.

S par besedami je pojasnila nato voznikom položaj. Poznali in čislali so Rufina in vsi so bili zadovoljni. Njen voz je bil prazen. Rufin ga je zasedel. Rustika mu je še šepnila, da najde Valerijo pri Ireni. Vozniki so nato pognali.

Na križišču so vozniki Rufinu pomagali stopiti z voza.

Premišljujoča kristjana — Mihelangelovo delo.

“Vedno si imel dobro srce z reveži,” mu pravi eden izmed njih, “skrbel si, da nam ni manjkalo kruha. Tvoja soproga pa se ni sramovala stopiti v revna naša stanovanja, kadar smo bili v potrebi. Zato smo ti radi pomagali pri begu.” In prisrčno so mu stiskali roko pri slovesu.

S trepetajočim srcem je strmela žena za odhajajočim. Sedaj so prišli k vhodu. Rustiki je srce zaigra-

lo sreče: Rufin je bil prešel srečno. Sedla je na zadnji voz.

Stražnik je bil medtem premostril voz za vozom. Rustike ni bilo. Tu jo je v gledal pri vozniku na zadnjem vozu.

“To je od vruga”, je vzkliknil. “Kako pa prideš sem na zadnji voz, ti čarovnica? Kdo je vozil tvoj voz?”

“Če vojaki in gosi lahko hodijo drug za drugim,” odvrne Rustika, “ali meniš, da moj konjiček za to ni dovolj razumen?”

“To je le čudno. Saj sem pazil, a vsak voz je imel svojega voznika!”

“Moje vino ti je šlo v glavo. Glavo stavim, da ne bi ločil senatorja od voznika!”

“Vrag vzemi tebe in tvoje vino in senatorja!”, je krel za odhajajočimi stražnik. Rustika pa se je obrnila in zakričala:

“Lejte ga no! Kako govori o senatorjih zaničljivo. In vendar ni še dolgo, ko je odpiral vrata senatorju —”

“Vrata senatorju?”, je mrmral stražnik. Ali njenih besed ni umel. In bila je že predaleč, da bi jo bil poprašal...

* * *

V tem se je bil privlekel Rufin do Ireninega stanovanja. Po dolgem se mu je posrečilo zbuditi zaspanega vratarja. Boječ se, da ne bi preplašil v takem oblačilu preveč svoje hčere, je rekel, da je sel, odposlan k Ireni.

“Matrono Ireno,” je odvrnil sluga, “so danes carski biriči zaprli.”

“In moja hči?”, je prašal prestrašen Rufin.

“Kaj se jaz brigam za tvojo hčer?”, je odvrnil nevoljen vratar in zaloputnil vrata.

Rufin je mislil, da omahne na cesto. Kaj je hotel misliti drugega, kakor, da se hoče osvetiti Heraklij njegovi hčeri. In jutri, ko opazijo njegov beg, je ona izgubljena.

Kako se je bil veselil snidenja in zdaj tolik preobrat. Nekaj časa je stal kakor prikovan na mestu, nato pa se mu je zazdelo, da je najbolje, da se vrne nazaj, odkoder je pobegnil. In zopet je stopil skušnjavec k njemu in mu šepetal:

“Zdaj imaš, zdaj veš! Vse je le slučaj!”

Rufin je mislil, da mu je ponoreti. A le za hip je zbegala preizkušnja to bolno, izmučeno srce. Ozrl se je proti nebu.

Kot še nikoli, so gorele nebesne luči in bile svetle in jasne kakor na dlani. Rufin je zašepetal:

“Ne vedi me v skušnjavo!”

In kakor od Boga poslana, se je pojavila ta hip pred njim Rustika. Ko je slišala, kaj se je bilo zgodilo z Ireno, je sicer zakrvavelo tudi njej srce. Vendar pa je dejala in tolažila sebe in Rufina, češ, da Valerije ni bilo bržčas doma. Nocoj naj Rufin prenoči pri njih. Jutri hoče že izslediti Valerijo.

Rufin ji je sledil brezvoljno.

Rustika ga je morala podpirati. Bledel je. Venomer je govoril: Kako že? Da, da! Zgodi se Tvoja volja Gospod, zgodi se — —

* * *

Ob istem času se je pomikal temen človek proti carski palači; in spel po stopnicah k vhodu. Pod plaščem je prikrival nekaj. Ali najbolj čudno je bilo, da ga straže vkljub pozni uri niso zadrževale prav nič in so ga nemotenega pustile do carskih soban.

Maksencij ga je pričakoval v družbi čudno oblečenega človeka z orientalskim obličjem in veliko frigijsko kučmo, iz pod katere so se vsipali kodrasti lasje na hrbet in rame.

“Prinašaš?”, je prašal mrzlično radoveden Maksencij.

“Ni še okusil mleka!” je odvrnil prišedši in položil novorojenčka na mizo.

Ta je strmel s čudnim pogledom na mlado bitje in se obrnil k orientalcu:

“Ali naj začnemo?” —

Uro pozneje je zapustil isti temni človek palačo. Krenil je bil proti Tiberi. Maksencij pa je spal mirno. Znamenja v drobovju novorojenčka so bila najizbornejša, kakor mu je bil poročal magijec.

V okraju onstran Tibere pa se je bilo tisto jutro nekaj zgodilo. Našli so nekega moža in neko novorojeno dete na cesti umorjena. Tudi so slišali ljudje tisto noč nekak šum, kakor, da se kdo bori. Slišali so skrivnostne besede: “M—oje dete zaklati — plačati cel zaslužek!” Nekateri so celo čuli imenovati cesarjevo ime —

To je napotilo pretorja, da ni stvari preiskoval dalje...

(Dalje prihodnjič)

REV. SIMON LAMPE, O.S.B. -- 70-LETNIK

P. Hugo

DNE 5. dec. 1865. se je železniškemu čuvaju Lampetu na Brezovici pri Ljubljani narodil sinček. Ko bi bil oče takrat videl, kaj bo enkrat iz tega novega muzikanta v družini, bi bil od samega veselja tisti dan pozabil na oni lopar, s katerim železniški čuvaji dajejo vlakovodji znamenje, da je proga prosta in varna. Kajti ta njegov

sinček je danes patrijarh slovenske misijonske zgodovine. S sedmim križem se je 5. dec. srečal med ameriškimi Indijanci v Red Lake, Minn., kjer upa letos proslaviti petdesetletnico svojega misijonstva med Indijanci. Zatega misijonskega jubileja ni obhajal še noben slovenski misijonar, pa tudi malo misijonarjev drugih narodnosti.

Sinovi staršev s tako borno plačo kot jo imajo starokrajški železniški čuvaji, se težko povspno do duhovskega stanu. Najbrž bi bil tudi naš kranjski Janezek — ali kako mu je bilo že po krstu ime, ker Simon je njegovo samostansko ime — postal kak "ajzenponar", da mu ni nedoumna božja previdnost utrla poti do Gospodovega altarja. Desetletnemu je umrl skrbni oče,

rednik družine. Mati se je z otroci preselila najprej na Vič pri Ljubljani, nato pa v mesto. V tamkajšnji mestni šoli na Grabnu so ga nadalje likali. Dobra vzgojiteljka in blaga moža, Rev. J. Rozman, šentjakobski župnik in znani mladinoľjub Bahovec sta mu bistrila duha in plemenila srce. Za njegov želodec je bilo pa bolj slabo poskrbljeno. Zanj pač ni veljal latinski pregovor. ki pravi, da poln trebuh ne študira rad. Lahko bi bil dostavil, da prazen še nerajši. Pa so mu dobra srca tudi iz te zadrege pomagala. Vincencijeva konferenca mu je priskrbela hrano v takratni "Kravji dolini" kjer so se osmiljenke za take revške zavzele. In ne samo hrano je dobival tam, ampak tudi vzgojo. Njegov in njegovih tovarišev nemaničev domači učitelj je bil blagi kanonik Gogala, ki je bil na smrtni postelji imenovan za ljubljanskega škofa. Ta in pa velik dobrodelnik Laschan vitez Solstein sta ga spravila v Marijanišče. Tako je bil tudi telesno oskrbljen, da se je mogel posvetiti knjigam, katerih velik prijatelj je bil in je še danes. Tu je ostal do svojega odhoda v Ameriko.

Za Ameriko ga je navdušil Very Rev. Jos. F. Buh, ki se je l. 1883. mudil v domovini, da nabere kaj novih sodelavcev. Z njim je prišel v to deželo nadaljevat svoje študije. Kot več drugim slovenskim dijakom tistih let, so tudi njemu oo. benediktini nudili zatočišče in dali priliko za nadaljne izobraževanje. Njega je Msg. Buh vtaknil v St. John's opatijo v Collegeville, Minn. Tu je z več drugimi dobil poklic v benediktinski red, kateremu je zvest ostal. Kot Fr. Simon je bil 4. jul. 1884. preoblečen. Leto pozneje 5. jul. 1885 je napravil neslovesne obljube. Ker je v šoli kazal posebni dar za jezike, kar je pri Slovanih navada so ga določili za indijanskega misijonarja, za katere so bili benediktini v zadregi.

Še tisto leto po neslovesnih obljubah ga je opat poslal za prefekta v indijansko šolo White Earth, Minn., kjer se je z Baragovo indijansko slovnico in besednjakom v rokah pridno poprijel učenja čipevščine. Obenem je študiral bogoslovje. Dne 25. okt. 1888 je naredil slovesne redovne obljube in bil l. nov. istega leta v St. Cloudu posvečen v mašnika. Svojo novo mašo je zapel 5. nov. v najstarejši slovenski naselbini pri sv. Štefanu v Broackway, Minn. Pridigal mu je rojak Rev. Ciril Zupan, O.S.B., starosta slovenske duhovščine v Ameriki, dolgoletni slovenski župnik v Pueblo, Colo.

Takoj nato je zopet šel med Indijance in ves čas med njimi misijonaril. Njegova

prva postaja je bila Red Lake, Minn., ki bo menda tudi zadnja. Z dvema sestrama benediktinkama je odšel tja in se z mladeniško silo lotil težkega dela. Postavili so novo cerkvico, misijonski stan in šolo s sesternim domom. Vse iz hlodov. V šoli so imeli kakih 40 indijanskih otrok, ki so jih morali vzgajati in preživljati. Odtod je izletaval na številne podružne misijone, tudi po stotine milj daleč.

Tu je ostal do marca 1896, ko mu je bil poverjen indijanski misijon v White Earth, kjer ni bil več tujec. V tej rezervaciji je bilo kakih 5000 Indijancev oz. polindijancev. Tudi to je bil še pravi misijon z mnogimi podružnicami, milje in milje vsaksebi raztresenimi po prerijah, preko katerih so bile najboljše prometno sredstvo noge. Tu je v zimskih dneh, ko je termometer kazal 20 — 30 stopinj pod ničlo, užil mnogo mraza. A bil je mlad, poln svežih sil in navdušenja za svoj poklic. Ostal je tu štiri leta. S 1. majem 1900 je prevzel indijanski misijon v Bealieu, Minn., z njegovimi podružnicami. Sledeče leto je obiskal domovino, kjer ga je koprneče čakala njegova postarna mamica, ki ga kot duhovnika še ni videla. Genljivo je bilo svidenje. V prvem trenutku ga ni poznala, ko ji je bradat stisnil roko. Še genljivejši je bilo slovo. Prvikrat in zadnjikrat se je sestal z njo kot duhovnik.

V Beaulieu je ostal do oktobra 1905., ko je bil prestavljen v rezervacijo Colquet nad Duluthom, kamor je že iz Red Lake hodil na misijon. Tod je našel vse polno sledov naših starejših indijanskih misijonarjev: Barage, Pirca, Skale i. dr., ki so med ljudstvom še v prijetnem spominu živeli. Od časa do časa je delal daljša misijonska potovanja v daljavo od 150—180 milj. Tu mu je velikanski gozdni požar, 12. okt. 1918, uničil cerkev in hišo ter domala vse, kar je bilo v njih. Deloma z zavarovalnino, deloma s prostovoljnimi darovi je oboje znova postavil. V tolažbo in pomoč mu je na dveh zadnjih misijonskih postajah bilo, da mu je rodna sestra Ana, ki jo je 10. maja

1900 dobil iz domovine, gospodinjala in ljubeče delila z njim osamljenost indijanskih rezervacij.

Po 18. letih delovanja v Cloquetu je bil prestavljen na svojo prvo misijonsko postajo, ki jo je kot duhovnik oskrboval, v Red Lake, ki je med tem zelo vzcvetela. Katoliških Indijancev šteje 950 duš. Protestantov-episkopalcev je 380. Paganov pa še kakih 200. Enajst sester benediktink vodi šolo in sirotišče s 160 otroci. Za misijonskega pomočnika mu je Rev. Florijan Ločnikar, O.S.B., nečak slovenskega opata Rt. Rev. Bernarda Ločnikarja, O.S.B. iz Bitenj pri Kranju, ki mu pomaga nositi breme misijonskega dela, pod katerim se njegove izžete rame že šibijo. Upamo pa, da se bota z misijonskim Abrahamom še med Indijanci srečala.

Potem bi pa želeli, da bi se vrnil v opatijo. Pa ne v popolni pokoj, ampak na novo delo, ki je bo težko kedo drugi izvršil. On je priznan strokovnjak v indijanščini, zlasti čipevščini. Že rajni Rev. Krizostom Verwyst, O.F.M., znani Baragov življenjepisec, ga je kot takega visoko cenil. On se je spravil na nov obsežen indijanski slovar. Celih 20 let je zbiral zanj besedni zaklad. Narasel mu je na pet zvezkov velike oblike s 100.000 besedi. Bil je že v dogovoru z Smithsonian Institution v Washingtonu, da ga bo izdal. A mu je smrt izrgala pero iz rok. Pred smrtjo je ogromno delo izročil Rev. Lampetu, naj je on dovrši. Doslej mu misijonske brige niso dopustile, da bi se bil vsega temu delu posvetil. Le en zvezek je pregledal, popravil in pomnožil besedni zaklad. Vse drugo ga še čaka. Zato bi mu želeli miru v tihi opatiji. Ne samo svoje, tudi slovensko ime bi proslavil, ko bi mu bilo dano to veliko delo za izdajanje prirediti.

Za njegovo sedemdesetletnico mu iz srca častitamo in prosimo Boga, da kakor je v svojih misijonskih letih prekosil vse naše misijonarje, tako naj v svojih življenjskih letih vse za seboj pusti, celo našega nestorja Pirca, ki jih je 93 dopolnil.

DVA PRIJATELJA

Iz naše vasi. — Zapisal Marin Miha.

SAJ ju ne zagovarjam. Naša mati pravijo, da sta pretepača in pijanca; no pa naj bosta. Ampak, da sta tako zvesta prijatelja drug drugemu — in to že odkar ju ljudje poznajo — to se mi zdi imena vredno. Zato naj zapišem nekaj dogodb iz njihovega življenja.

Že v šoli sta sedela oba skupaj in sta vse porednosti vselej napravila skupaj. Po gmajnah sta skupaj nastavljala tičem; skupaj sta kradla krompir po njivah, da sta ga pekla na paši. Pri vojakih sta bila skupno v isti vojašnici, da celo v isti sobi. Ko sta prišla od vojakov, sta se oba skupaj in obenem zagledala v tisto Miciko, ki je služila v gostilni pri Boltetu. In — čudno! — oba sta se spomnila isti dan in isto uro, da naj povesta drug drugemu, kako je s to srčno zadevo, ter sta res skoro v isti sapi planila na dan z novico, da bosta Miciko poročila. Ker pa po krščanskih običajih ne moreta dva ob istem času poročiti iste ženske, je v tem slučaju nekaj zastalo v njihovem življenju in nekako zajezilo dosedanji tok. Že je bilo na tem, da bo šlo njih prijateljstvo v franže, pa je Micika sama presekala ta čudni voz, da ni vzela ne Toneta ne Tomaža, ampak ongavega Joka, ki so rekli o njem, da je že enkrat nekoga ubil. Po Micikini poroki sta se oba — namreč Tone in Tomaž — drug drugemu zasmejala v obraz in planila v besedo: "Kako sva bila neumna! Zavoljo take naj

bi se bila sprla, ki ubijalca jemlje!" Sta bila zopet prijatelja — Tone namreč in Tomaž — vendar nekaj je ostalo od tistih dni kot grenak spomin prav vedno njih duš; zlasti v duši Tomaža, ki se mu je zdelo, da je bil on v srcu Micike na boljsem zapisan in da bi se tudi Micika ne bila odločila za ubijalca, ako bi ta hudimanov Tone ne bil prišel takole vmes.

Je Tone čutil, da mu je Tomaž nekoliko gorak od tistega časa. Pa mu ni zameril, še manj pa, da bi prijateljstva bilo konec; le nekoliko zavaroval se je, kadar je bilo treba. Tako so nekoč fantje dobili "likof", ko so pri birmi streljali. V gostilni pri Dolinarju je bil plačan sodček piva in je natararica hotela že nastaviti, ko se Tone spomni in vidi, da Tomaža še ni poleg. Hitro gre in zabrani, da ne prej, da Tomaž pride, "da bo tudi on deležen." In je bil deležen in še precej čez mero. Zvečer sta bila Tone in Tomaž zadnja, ki sta odhajala. Tone pa še ni bil izgubil pameti toliko, da ne bi bil vedel, česa je sedajle treba. Ko sta se prijela čez pas, da bi skupno lažje nesla pezo dneva proti domu, je Tone začutil v Tomaževem žepu nekaj trdega. Nož! In mu je pošepnil na uho:

"Ti Tomaž, kaj je pa tole?"

"Tole? Tole je pa moja tominska (tomiski nož)".

"Ali bi mi jo posodil nekoliko?"

In mu jo je. Ko je pa Tone imel "tominsko" v rokah, si je lepo počasi odpel telovnik in jo spravil v "fudro" v najglobokejši kot. Telovnik je potem zapel z vsemi gumbi prav gor do vratu in namežiknil natakariči: "Zdaj pa gremo!" Pojoč in ukajoč sta se odzibala proti domu.

Drugi dan je natakariča prašala Toneta, čemu je to naredil z nožem namreč. Pa je mežiknil Tone: "Veš to je tako. Oni večer, ko smo šli od preje in sva sama kolovratila po ženski grapi, se je beštija Tomaž nalemplem spomnil, da bi Micika bila njegova in to že zdavnaj, ako bi mene ne bilo. Jaz sem pa rekel, da bi moja bila, ako bi njega ne bilo. In je začel segati v žep in bi me bil, da ga nisem o pravem času zgrabil za roko in mu zlepa dopovedal, da

ni, da bi se "štihala" zavoljo punčare, ki je rajši imela ubijavca, nego poštenega človeka... Od tedaj ga vselej vnaprej prosim za tominsko, da se nama ni treba po poti prepirati zanjo."

Nekoč pa, ko je bilo na trati "žegnanje", se ga je tudi Tone nalezal čez mero, ne samo Tomaž. In je Tone popolnoma pozabil na to, da bi se "zavaroval", ko sta odhajala. Bilo je tudi ponoči in tema, da nisi lastne dlani videl pred seboj. Pot je peljala skozi gozd. Pravzaprav niti pot to ni bila: ozka steza se je vila med debli dreves in med nizkim, precej gosto zaraščenim grmovjem. Se je zaletel Tone v kako drevo, zdaj zopet Tomaž, tako, da so se kar zvezde vtrinjale pred očmi. Kadar je butnila glava ob deblo, je vsak

Križar — bojevnik za Kristusovo stvar se na poti v obljubljeno deželo odpočije pri občestni kapeli.

zaklel, kot sta oba navadno klela: "Akra-biks!" Če pa nista zadevala ob drevesa, sta pač zadevala drug drugemu ob ramena. Tomažu se je to medsebojno prerivanje naposled zdelo preneumno in je zarezal nad Tonetom:

"Akra-biks! Le kaj rineš v mene, ko da sem jaz berglja, da se opiraš nanjo, a?!"

"Prav tako moram jaz biti berglja tebi! Akra-biks, da boš vedel!"

Potem je Tone obstal in bulil v črno noč in razsodil takole:

"Tomaž, glavo stavim, da sva zavila na napačno stezo. In ti si kriv, ker si vedno trdil, da je tod prav. Akra-biks, da boš vedel!"

"Jaz kriv? Ti si kriv, ki bi me rad speljal na napačno sled."

Na te jasne besede je Tone umolknil, a ne za dolgo.

"Tomaž, napačno greva! In še rečem: napačno! Da boš vedel!"

"Jaz pa rečem, da prav! Akra-biks! In na miru me pusti in ne gobezda! Če ne —!"

"No kaj? No, kaj?"

To je bilo Tomažu preveč. Obstal je, zaklel še enkrat in segel v kanižolo, kjer je mirno ležala "tominska". In "tominska" se je nenadoma zapičila Tonetu nekam gori za tilnik in oplazila še tako po strani preko levega ušesa, da so Tonetu nenkrat zasvetile vse zvezde in takoj nato ugasnile. Čudno temno mu je namreč postalo v zavesti in le še to je zagrgral: "Šema, Tomaž, kaj si napravil?" In se je zgrudil nekam ob pot, kjer je rastle praproti in rovida.

Tomaž pa je štokrljal dalje in godrnjal čez ljudi, ki so sitni in ne znajo držati jezika za zobmi...

Ko je napravil kakih sto korakov, je obstal in zaklical: "He, Tone! Kje pa si?"

Odgovora ni bilo.

"Pojdi no, Tone! Saj to je prava pot. Ho!"

V gozdu je bilo vse tiho; le skovir se je oglašal nekje v goščavi.

"Bodi kjer hočeš! In hodi koder hočeš! Mi gremo naprej. Akra-biks! Šema, ki si! Ti, ne jaz! Da boš vedel!"

Vso pot je še godrnjal nad Tonetom, in ko je po dolgih ovinkih vendarle prišel v domačo vas, je legel na svoje ležišče oblečen in v škornjeh. Smrčal je, a se je vendarle premetaval na ležišču in ni imel mirnega počitka... Komaj je začel dan gledati skozi lino v opažu, se je zbudil in bil takoj svež in jasnega razuma...

"Akra! Kaj se je zgodilo pravzaprav?! Kaj sem storil?"

Iz vlekel je nož iz telovnika in ga začel ogledovati ob svitu dneva. Čudne, temne maroge so se bile napravile preko rezila in so govorile bolj zgovorno, kot bi mogel govoriti sam Tone, ko bi sedajle stopil pred njega.

"Jezus! Marija! Kaj sem storil!"

Ko da ga je nekaj pičilo, je bil po lestvi doli, stal sredi dvorišča in zgrabil kripo, ki je stala pod napušom, in kar se je dalo hitro zavozil v smeri proti gozdu.

Zarja je že gledala skozi vrhove smrek in bukev, ko je Tomaž našel svojega prijatelja. Tone se je bil med tem po vseh štirih splazil iz praproti, je napol nezavesten sedel ob bukvi, opiraje se s hrbtom v deblo. Za vratom in ob levem pleču na obleki so se videle široke lise str-

jene krvi. Obraz mu je bil bel ko zid...

Ob tem pogledu je tudi Tomažu obraz pobledel. Svoj voziček je postavil na pot in se sklonil k prijatelju:

"Tone! Kako pa —? Ali sem te res?"

Tone je pogledal prijatelja od spodaj gori z očesom, ki je bilo trudno bolečin, a ni kazalo znaka kakega sovraštva ali zamere.

"Malo preveč si me, Tomaž! Da boš vedel!"

"Akra! Pa vendar ne boš umrl, Tone?" je zategnil Tomaž. Šlo mu je na jok.

"To se bo še videlo. Zdaj mi prinesi vode. Vode, vode!"

Tomaž je skočil k potoku, zajel v klobuk vode in nastavljal prijatelju na usta. Ta je pil v mogočnih požirkih in se naposled oddahnil: "Zdaj mislim, da bo dobro."

Skušal se je dvigniti, a mu je moral Tomaž zelo pomagati, da ga je spravil do vozička. Tu mu je najprej postlal s praproto in ga potem kakor otroka v zibel položil v kripo. Noge od kolen nižje so mu seveda bingljale na rosto. Pod glavo mu je stisnil svojo lastno kamižolo.

"Takole, Tone! Akra! Zdaj pa kar zaspaj in predno se boš zbudil, bova doma."

In šlo je po potu, ki je bil sedaj ob jutranjem svitu očitno "pravi", preko njiv in travnikov naravnost proti vasi. Ljudje še niso bili vstali, ko je Tomaž privozil svoje breme na dvorišče. Med potjo je bil Tone v kripti zopet padel v nezavest. Tomaž je mislil, da ni boljše stvari, da človeka spraviš "k sebi", nego je

voda. In ker je na dvorišču stalo korito, poleg korita pa vodnjak, iz katerega se je za živino črpala voda: se mu je zdelo, da ne more storiti boljšega, ko da Toneta podolgem položi v korito in mu načrpa vode na glavo. Tako — si je dejal — bodo izginile tiste grde krvave lise raz obraz in raz obleko, v žile bo pa prišlo sveže življenje. Kakor je mislil, tako je storil. Tone je ob mrzlih curkih, ki so mu tekli na glavo, kmalu odprl oči in začel braniti z rokami: "Stoj, Tomaž! Dosti imam! Akra-biks, ako ne nehaš, potem, potem boš videl!"

Na Tonetov kreg se je zbudila Tomaževa mati, ki je ležala v čumnati in pogledala skozi okno. Brž je ugenila kaj je in kako, in pritekla kar bosa in razgaljena na dvorišče, da je pomagala Tomažu, da sta spravila vsega premočenega Toneta v hišo na peč. Tomaževa mati je bila tudi neke vrste zdravnica za ves tisti kraj; zato je takoj zvekla iznad police umazan lonček z nekim mazilom, potegnila mazilo preko še bolj umazane platnene cunje in položila to stvar na bolnikove "štihe". Zdaj je videl Tomaž, kaj je bil naredil! Dva dolga zevajoča "štiha" sta se vlekla, eden preko rame, drugi za ušesom doli. In se je Tomažu zasmilil njegov prijatelj, da se je sklonil čezenj in zajokal: "Oh, oh Tone! Kaj sem ti naredil?! Zakaj nisi povedal snoči, da bi te bil kar nesel domov. Akra! Kar nesel, rečem ti!"

"Ko pa sem mislil, da nisva na pravem potu," je zastokal Tone.

"Saj tudi nista bila," se je zakregala mati.

Sv. Filomena — spomenik gorečnosti prvih kristjanov. Bila je vrstnica junakinji naše povesti, Valeriji.

“Zdaj pa, mati, zdaj bo drugače!” se je zagrozil Tomaž. “Ali jo vidite ‘tominsko’? Nič več ne bom nosil tega vruga seboj. Akra-biks, nič več!”

In je zalučil “tominsko” s peči dolí na sredo hiše, da je odskočila po podu noter v kot pod mizo.

“Ne kolni mi!” ga je okregala mati in dostavila: “To je pa prav, da si jo vrgel. Jo bom jaz pobrala in jo bom imela, da bom lupila krompir z njo.”

Minilo je teden dni in Tone je šel po delu in opravkih kot ponavadi, le okrog vratu je nosil umazano rdečo ruto. Vsakemu je povedal, da ga vrat boli, tega pa ne, zakaj. Rano

za ušesom mu je zakrival kastorec, ki ga je Tone porival korajžno za tilnik, kot ga navadno porine fant, ko pokaže, da se vsega sveta ne boji. Bilo bi torej vse dobro, da se niso nekoč v gostilni na Gradu menili, kako in kaj in zakaj je tisto, da Tone obvezan hodi in klobuk postrani nosi. Pa je tisti pogovor že morala slišati natakariča, in ker sta bila natakariča in pa tisti orožnik, ki se mu rekli Dolenc, takole nekako prijatelja, je dekle bleknilo orožniku, orožnik pa si je stvar zapomnil in se je nekoč oglasil pri Tonetovih, da bi zvedel bolj natančno, kako je bilo. Tone pa — kaj je hotel, saj skriti ni mogel — je pokazal svoje “štihe”, ki jih je potem orožnik dal na zapisnik in so potem romali na Brdo naravnost pred sodnika.

Čez teden in dan je dobil Tomaž neko povabilo, ki ga je klicalo na Brdo na zagovor, Tone pa tudi eno, ki ga je klicalo za pričo. In še Tomaževa mati eno, ki naj tudi nastopi za pričo, če se ji bo zdelo. To je bila stvar, zadosti neprijetna in je pretila, da bo zabila klin med Tomaževa in Tonetovo prijateljstvo.

“Pa da si me izdal!” ga je kregal Tomaž. “Čemu steguješ jezik,akra biks! Zakaj sem pa jaz molčal o vsem, a?”

“Ti si lahko molčal, ko te nihče nič prašal ni. A jaz? Akra, ko ti pride orožnik, tisti Dolenc, in te pogleda izpod kape, da ti kri zastane... Ali naj tajim; ko bom pozneje itak priseči moral? A —?!”

In res je moral priseči. Po kratki razpravi je sodnik Tomaža obsodil na mesec dni zapora. Tako malo pa samo zato, ker je priča Tomaževa

mati izpovedala, kako je z jezo vrgel "tominsko" po sredi hiše in se zaklel, da je ne bo nikdar več nosil seboj; za potrebo pa, da bo rajši imel pri sebi otroški pipec z rdečim rogom; kar je sodnik pohvalil in zato tudi sodbo izrekel po najnižjem kot je smel in mogel. Naposled, predno so šli iz dvorane, je sodnik vprašal Toneta, koliko zahteva za bolečine in zdravila. In se je v Tonetu oglasila žilica, da bi porabil ugodno priliko in se okoristil.. (Misli je pa, neveden kot je bil, da bo to šlo iz državne blagajne!) Zato je precej visoko zašaril in rekel: "Tisoč dinarjev." To pa je vrglo ogenj v streho in je završala Tomaževa mati tam zadaj na klopi in vzklopela:

"Ti nepridav ti, skopuški! Tisoč dinarjev zahteva, mrcina zarobljena! In za zdravila zahteva! Ali te nisem mar jaz mazala z jazbečovo mastjo? In še od mladega jazbeca je bila, je rekel Tonicov Anže, ki ga je bil ubil lansko jesen v tršči! Zdaj pa tisoč dinarjev zahteva!"

Sodnik je komaj pomiril razdraženo ženo, in šele ko ji je dopovedal, da ona niti nima pravice zdraviti ljudi, čeprav s samo jazbečovo mastjo, ker bi se utegnila rana po njeni krivdi zastrupiti in bi ona potem celo v kriminal prišla: šele potem je ženica polagoma razumela, kako je s stvarjo in je utihnila.

Tone se je pa počasi obrnil do sodnika in ga prosil za pojasnilo, če bi teh tisoč dinarjev moralo priti

iz Tomaževega žepa, kali. In ko mu je sodnik pritrdil, da je temu tako, je zategnil in se obrnil napol do sodnika, napol do jezne Tomaževe matere, rekoč: "Če je pa tako, gospod sodnik, potem nočem niti ficka! Akra-biks, tega pa ne, da bi moral Tomaž še plačevati povrhu, ko bo že itak zaprt."

In je podal Tomažu roko tja na zatoženo klopi in dostavil:

"Pa ne zameri Tomaž, saj veš, kako sem mislil. Pa kmalu pridi iz bržona! Saj veš, potem bova zopet kam šla. Šla, in ne več pila tako kot sva dozdej!"

Tudi to zadnjo besedo je sodnik pohvalil. Potem je pa pristopil Zagorc, tisti, ki zapira, in je odpeljal Tomaža v bržon.

Ko je minilo mesec dni, je Tone točno ob uri čakal pred graščino na Brdu, da sprejme svojega prijatelja, ko se bo vračal iz "bržona". Res, točno ob uri ga je Zagorc pripeljal. Malo bled in suh je bil postal Tomaž, zato se je Tonetu v srce zasmilil in si ni mogel kaj, da ga ne bi povabil k Belemu na prigrizek in kozarec. Tomaž je šel, je tudi prigriznil, pil pa ni. In zakaj ne? Takole je rekel:

"Veš kaj, en mesec sem bil brez njega, pa me ni bilo kraj, še en mesec ga ne bom. To sem sam sebi naložil za pokoro. Nak, Tone! Pijača ne bo razdirala najinega prijateljstva, ko ga niti ongava Micika ni mogla razdreti. Nak! Akra, da ne!

S. Marija Sebastijana Neuwirt, O. S. Fr.

Sr. M. Lavoslava

V NEDELJO 10. nov. l. 1935 je Gospod poklical iz te solzne doline našo dobro mamico S. Marijo Sebastijano. Poklical jo je s Kalvarije, po kateri je že nad dve leti junaško nosila težek križ. Pa vendar so nam ob vesti, da se je njena križeva pot iztekla, zaplakala srca kot sirotam, ko zvedo, da nimajo več mamice. Le sonce vere s svojim toplim žarkom: "Dragocena je smrt pravičnih v očeh Gospodovih" nam je posušilo solze. Sklonile smo svoje glave z udanim Fiat! Zgodi se volja božja! Saj nas navdaja sladko upanje, da je tukaj prestala svoje vice in se takoj potopila v zarje lepšega življenja.

Ker je naša rajna sestra zapustila blag spomin po vseh župnijah, kjer delujejo naše šolske sestre sv. Frančiška, je neki častiti gospod izrazil željo, da bi tistim, ki so jo poznali, spoštovali in ljubili, povedale, kako je živela, delala, trpela in umrla. Nikakih pisanih podatkov o njenem življenju nimam pri rokah, da bi tej želji ustregla. Zato se bojim, da bo pričujoča slika zelo nepopolna. Opisala jo bom le v kolikor sem jo jaz poznala. Naj ji bodo te vrstice skromni šopek spominčič, ki jih polaga na sveži grob njena nekdanja, vedno hvaležna učenka ter sedanja duhovna hčerka in sestra.

Amaliji Neuwirt, (to je bilo njeno prejšnje ime) je tekla zibelka v lepih, sončnih Slovenskih Goricah. Luč sveta je zagledala 25. julija 1872 pri sv. Ani na Krembergu. Starši so jo sprejeli kot dar božji in jo temu primerno vzgajali. Pri Neuwirtovih je bil oče gospodar in njegova beseda je bila postava, kateri so se morali brezpogojno pokoriti vsi člani družine. Otroci so morali ubogati že na pogled — drugače gorje! Tiran pa ni bil, četudi je bil strog. Ob zimskih večerih je pripovedoval otrokom povesti. Od njega je s. Sebastijana podedovala dar pripovedovanja, ki ji je kot učiteljici zelo koristil in jo priljubil otrokom. Njen sončni temperament je bil dediščina matere, ki je v kritičnih družinskih slučajih znala zavezati rane, ki jih je zasekal oče, a je to storila tako spretno, da ni trpela disciplina in ugled očeta. Škoda, da je to materino srce nehalo biti prekmalu, smrt jo je iztrgala iz objema dragih, ko je

bila s. Sebastijana še otrok. Oče se je moral zopet poročiti. Sreča, da je prišla k hiši žena, ki si je takoj osvojila srca ubogih sirot. S. Sebastijana se je celo življenje s hvaležnostjo spominjala.

Otroška leta je s. Sebastijana preživela deloma v šoli, deloma na polju. Posestvo je bilo veliko in lenoba ni našla mesta v tej vzorni krščanski družini. Ker je bila ena starejših hčerk že v samostanu, so morali drugi bolj pritisniti, da ni delo zastajalo. Sestri Sebastijani so od dela in od knjig misli vedno uhajale v Maribor, k šolskim sestram, kamor si je tako želela. In ni dala miru, dokler je ni lepega dne oče spremlil v zavod in jo pustil v penzijskemu. Toda, komaj je odšel, se je je polastilo tako domotožje, da se mu ni mogla dolgo ustavljati: Lepega dne je pobegnila, in ker je doma niso nič kaj lepo sprejeli, ji je postalo žal, da se je udala skušnjavi. Več let je čutila posledice svojega lahkomišljenega koraka, ker ji je na vse njene prošnje samostan stalno zapiral vrata. Šele, ko je imela 17 let, se je je predstojnica usmilila in zopet dala priložnost "izgubljeni hčeri", da dokaže svoj poklic.

Z vso mladostno navdušenostjo se je Malka posvetila učenju. Godilo se ji je kot drugim študentom: Veselim, brezskrbnim uram so sledile težke, včasih tudi z dežjem, točo in gromom. Kateri študent se jim more izogniti? Malka je vztrajala in ker so njene učiteljice videle njen trud in dobro voljo, je bila sprejeta za postulantinjo, kateri je sledil zaročni dan preobleke 15. avg. 1893.

V noviciatu s. Sebastijana ni držala rok križem. Rvala je plevel strasti, sadila cvetje čednosti, zidala podlago poznejšemu redovnemu življenju, zidala pa tudi temelj sreči, ki ji je povsodi, kamorkoli je šla, zvesto sledila. Po enoletni preizkušnji noviciata, je s. Sebastijana smela napraviti obljube. In ko je bila še vsa v prazničnem razpoloženju svojega poročnega dne, je že morala zažeti križ na rame. Morala je zapustiti hišo, kjer je užila toliko sreče.

Poslali so jo v Celje, kjer je dolgo delovala in si pridobila srca učenk in njihov mater. Saj veste: "Otroka primeš za roko, mater za srce." Rada je pomagala tamkajšni Marijini družbi s prireditvami. Svo-

je sestre je prisrčno ljubila in največja skrb ji je bila, storiti jim kako uslugo. Pa čeprav ji je njeno ljubo Celje tako zelo prirastlo k srcu, vendar ni pomišljala in oklevala niti trenutek, ko jo je božji Misionar vabil po predstojnikih v Ameriko. S krvavečim, kot svinec težkim srcem, se je poslavljala od Slov. goric, Maribora, Celja,

rava: Razveseljevati, tolažiti druge, a svoje trpljenje skrito, potrpežljivo nositi.

V Ameriko je dospela l. 1912. Teško se je vživela v tukajšne razmere, po vrhu se je morala pa razen angleščine še hrvaščine učiti, če ni hotela, da so ji mali hrvatski navihanci za hrbtom šepetali "Kranjec, Kranjec!" Pa jih je kar kmalu vzljubila, jo-

domovine... In ker je bil odhod iz Slovenije, od vseh ji dragih tako velika žrtev, jo je Bog blagoslovil in jo kronal v njenem novem delokrogu v Ameriki z uspehom. Saj vsi, ki ste jo poznali in spoštovali, sami veste, da, kjer je stopila njena noga, so pognale cvetice, a trnja, ki je njo večkrat zbadalo, niste videli. Bila je pač taka na-

lietske Hrvate, oni pa njo. Vendar je kljub temu zelo trpela vsled domotožja, ki se ga dolgo ni mogla iznebiti. Križ je postal še težji, ko je med svetovno vojno bilo vsako pismeno občevanje z domovino otežkočeno, celo onemogočeno. Vendar s. Sebastijana ni izgubila poguma. Tolažila je sestre, češ, lepi dnevi so že blizu, le lušna

bodimo. V Jolietu se je tako udomačila, da ji je bila premestitev v La Salle kar težka. A v redovni pokorščini je vdano sprejela ta novi križ, katerega pa je Bog olajšal s tem, da je bila sedaj med svojimi, med Slovenci. Tudi kraj sam je vzljubila. Po par letih je bilo zopet treba romati — to pot zopet med Hrvate — v Cleveland. A tudi tu zanjo ni bilo stalnega mesta. Pri sv. Štefanu v Chicagi so rabili sestro, ki bi bila otrokom in sestram v pravem pomenu besede mati, pa so se predstojniki spomnili s. Sebastijane. In zopet je posvetila svoje telesne in dušne moči Slovencem.

L. 1923 je bila izvoljena za provincialno predstojnico v veliko veselje sester. Šest let je pogumno nosila to breme. Svojo redovno družino je vladala z dobroto in ljubeznijo, prav po zgledu sv. Frančiška Saleškega, ki se je bolj bal božje sodbe, radi prevelike strogosti, kot radi prevelike dobrote. V tej dobi se je sestram posrečilo, kupiti primerno farmo v Lemontu, ki bi naj služila najprvo kot zdravilišče za bolne sestre, pozneje pa se naj bi prizidala kapela in nekaj sob. S. Sebastijana ni mirovala prej, dokler ni bil novi provincialni dom vsaj za silo urejen in eden najlepših dni njenega življenja je bil, ko je lahko rekla: "Hvala Bogu, začetek je storjen — drugi, ki pridejo za menoj, bodo pa naprej delali. Upam, da me bodo sedaj tukaj pustili. Tu me bodo nekoč pokopali," se je nekoč izrazil. In res, njena želja se je izpolnila.

Po njenem 6 letnem terminu je dobila drugo predstojnico in s. Sebastijana je sedaj lahko posvetila več časa risanju in ročnemu delu. Imela je v oskrbi nekaj gojenk. Bila je tudi organistinja. Poleti je šla tudi na polje. S svojo navzočnostjo je delala veselje sestram in jim vlivala pogum, da ji niso zbežale z njive. Največje veselje pa je imela s cveticami. Vedno je kaj zalivala, obrezovala, sadila, plela. Rada pa je pustila delo, ako ji bilo treba sprejeti goste. S svojo šaljivostjo, je marsikomu razpodila oblake raz čela in ga spravila v dobro voljo. Tako so jo ljudje poznali.

Ne vedo pa morda vsi, da je to veselje, ki se je vedno zrcalilo na njenem obrazu,

bilo sad odpovedi, žrtev, mnogih ur, ki jih je preklečala pred evharističnim Gospodom. Tu je zajemala moč, da je lahko tiho, brez reklame, brez tožbe prenašala trpljenje, katerega ji je od časa do časa pošiljal Bog. In kako ponižna je bila in preprosta — kot otrok. V redovni pokorščini je imela malo enakih. Tako močna je bila. V sestripodvrgla, ko je potekel čas njene službe, svoji mnogo manjši predstojnici. V sestriški ljubezni je bila velika, razveseljevati sestre, se žrtvovati za druge, njen življenjski program. Do lurške Marije je imela veliko zaupanje — enako do sv. Jožefa. Veliko je molila za duše v vica. O, tako mnogo lepega bi Vam še lahko povedala o naši blagi "materi prednici", pa pravijo, da jim primanjkuje prostora v Ave Mariji. Samo to naj še povem, da je bila njena pobožnost pristna, prihajajoča iz srca, kar je dokazala v boleznih — in smrti.

Nad tri leta je bolehal, iskala pomoči dvakrat v jolietški bolnišnici, dvakrat na kliniki v Rochester, pa ji nikjer niso mogli pomagati — povsod so jo obsodili na smrt — seveda njej tega niso povedali. Zadnje leto in posebno proti koncu je tako strašno trpela, da je moral jokati, kdor jo je videl. Pa je bila vesela do zadnjega — vdano, voljno je trpela kot jagnje. Ko so ji povedali, da jo kliče Ženin: "Pridi nevesta, boš kronana," se je takoj vdala v voljo božjo, prejela sv. zakramente za umirajoče in mirno čakala Gospodovega prihoda. Svetilnica je bila polna olja, z zaupanjem je zrla na proti dnevu, ki jo reši bolečin in jo združi z Njim, radi katerega se je odpovedala svetu, z Njim, kateremu je veljalo vse njeno delo, trpljenje, hrepenenje. Želela je k Njemu, za katerega se je izživela. Ko je bila njena duša očiščena po dolgem trpljenju, je prišel po njo božji Ženin. Pokrepčana z vsemi tolažili svete vere, je izdihnila svojo dušo v Njegovo naročje. Po Njegovi dobroti in usmiljenju upamo, da ji je bil milostljiv Sodnik in da sme slediti Jagnjetu in peti novo pesem.

Počivaj v miru, mamica in na svidenje!

ZOBOVJE

A. Adamič

KADAR je bila sama, se je Polona zatopila v premišljevanje. Tedaj je kuhinja zanjo kakor izumrla; ogenj v peči je ugašal ali je pa krop prekipeval.

Obupne misli so drevile Poloni po glavi; sesula se je na stol. Bradica, ki je po njej poganjal svilen, komaj viden mah, se ji je tresla in glava ji je lezla na prsi. Bi dejal, da se smeji sama sebi, toda čudo — solza ji je zdrknila na lice, ki si jo je utrla z žuljavo roko.

Jezikavi hlapec Jernač je prikrevsal v kuhinjo.

“Se že zopet kremžiš? Rajši bi na mizo postavila, kar si scmarila!” jo je pozdravil.

“Ježeš!” se je prebudila Polona. “Nikar ne vpij. Čakam, da pridete vsi.”

Jernač se je godrnjaje zavalil za mizo. Franca mu je, prišedši k mizi, spodnesla komolec. Pastir Tinek je že oblizaval še suho žlico. Polona je postavila kadčco se latvičo na mizo in sedla za vogal. Molče so rometali vase in se prekrizali. Poslednji je odhajal Jernač.

“Kakor sem ti rekel že včeraj, stara,” se je poslavljal od Polone. “Na sejmu ti kupim ogledalo, da se boš v njem občudovala.”

“Kako je dejal?” se je okrenila Polona h gospodinji, ki je bila prišla v kuhinjo.

“Jernač je zlobnega jezika,” se je nagnila gospodinja smehljaje k naglušni Poloni. “Podražil te je, da ti kupi ogledalo.”

“Oh, čemu? Nikdar mi ne privošči prijazne besede; vedno me zbadala.” Obrisala si je s predpasnikom oči in šla pomivat kuhinjsko posodo.

“Ne cmeri se vedno! Tvoj obraz je že kar razpotegnjen, da človek ne ve, ali se smeješ ali jokaš.” Gospodinja si je odvezala predpasnik in odšla v sobo.

Polona je pomivala in vzdihovala. Ko je počedila, pospravila in pome-la, je sedla na stol in prekrizala roke. Glava ji je lezla na prsi, obraz se ji je spačil.

“Jaz, šavra sem se zmešala, da sem šla k tem konjačem, ki so! Mar bi bila šla z Jernačem na četrto vino . . . Dobre zobe so mi poščipali . . . novih ne morem nositi . . . uh . . . ljubi Ježeš . . .”

“Če se tebi ni zbledlo, Polona, pa tudi ničesar nočem,” se je ujezila gospodinja, ki jo je spet zalotila, kako zdvaja.

“Ti nesrečni zobje! Pozabi že vendar. Res, prismoda si. Zdaj pa k detelji na dolgo njivo, le hitro!” Polona se je v solzah odpravila.

“Ti nesrečni zobje, prav zares! Kolikšno razočaranje, kako globoka tuga! — Zakaj? Čemu?”

Saj je niso naravnost pregovorili, ampak samo svetovali so ji, naj gre v mesto k zobnemu zdravniku. Vedno je tožila, da bo kmalu vsa škrbasta. “Saj imajo tudi druge nove zobe — še zlate. Ne, zlatih ne maram, ampak čisto navadne bi, take, da bi vsaj žvečila laže.” Preprosto zvedavo je nategnila vrat in se za-

zijala v gospodinjina usta, nakar ji je ta vedno pokazala hrbet.

Obilo zaslug za Polonino nesrečo si je stekla domača hčerka Jetka, ki je učiteljevala tam nekje za gorami. O božiču ji je modrovala za zapečkom:

“Dobri zobje — pol zdravja. Pogledajte, tetka, ta moj zob; z zlatom je prevlečen, in ta je nov. Fej, če bi zijala luknja! — Boli? Nič. De-

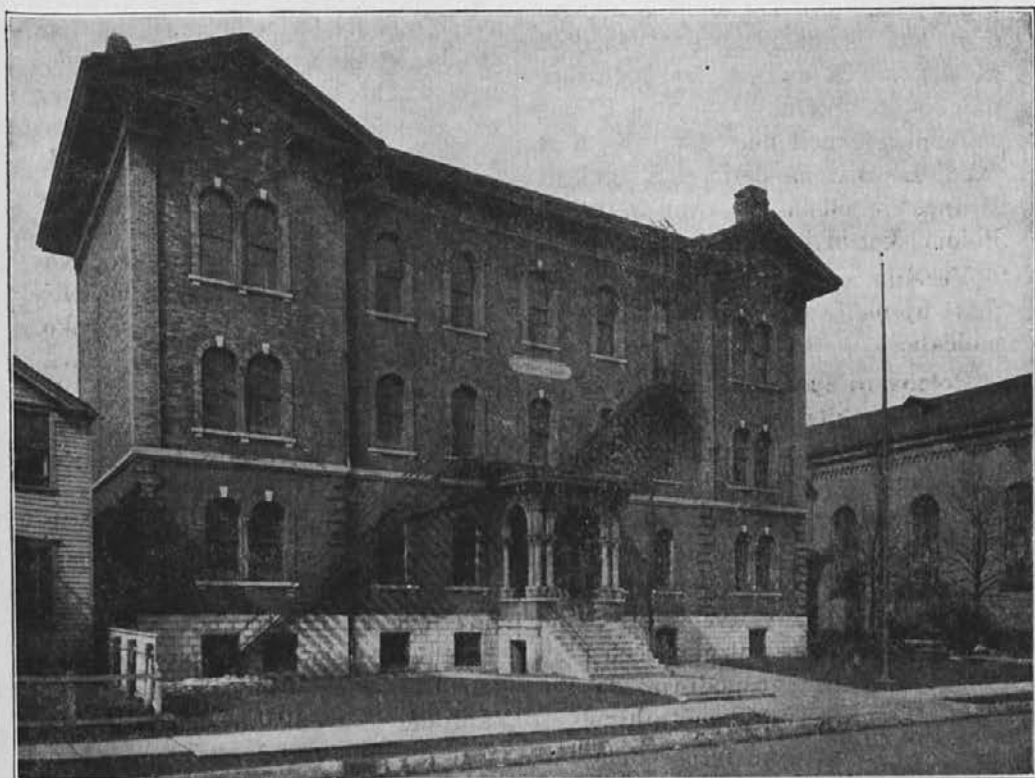
nar imate, tetka; le pogum in nič se ne bojte.”

“In pomladilo se boš za petdeset let, babše.” je pljunil Jernač.

“Še možila se boš, hu,” je čivkala Franca, kravja dekla.

“In vi mati?” Kakor da ni slišala zbadljivk; Polona se je zagledala v gospodinjina usta.

Gospodinja se je okrenila in dejala: “Stara si že več ko dovolj. Kakor

Nova slovenska šola v Milwaukee. Šola presvete Trojice, ki jo je nadškof milwauški podaril v letošnjem letu s cerkvi vred Slovincem.

Tega važnega faktorja kronist slovenske Amerike ne sme zamočati. Veseli so lahko milwauški Slovenci, da so dobili novo faro brez posebnih težav.

Cerkev in šola ste bili preje last Nemcev, ki so se pa od cerkve popolnoma odselili.

Za župnika tej novi farni družini je bil imenovan znani župnik indijanapolske fare Rev. Viktor Roguli. Dasi je rodom iz Dalmacije, je navdušen Slovenec, ki je ljudsko šolo in gimnazijo dovršil v slovenski prestolici, v Ljubljani. Prideljen mu je bil kot pomočnik Rev. Vaclav Ardaš, znani misijonar med našimi jugoslovanskimi izseljenci.

Novi slovenski družini sv. Trojice obilo sreče in uspeha.

hočeš; tvoja glava, tvoj svet."

Polona se je odločila. Morali bi jo videti, kako je neko popoldne široko se režaje stopila v hišo! Kot repa beli, novi zobje, daljši in mlajši obraz, in oči so se Poloni iskriale kakor nevesti.

"Hitro so vam jih naredili," se je čudila Jetka.

Polona je tleskala z rokami in kričala vsa presrečna: "Pol klobase sem pojedla in staro žemljo; pa kako z lahkoto, kot pred štiridesetimi leti! Tudi mlajša se zazdim, za pet — za dvajset let!" Kakor pav se je šopirila.

Jernač je prilomastil v hišo, a se takoj zasukal na peti; odžvižgal je. Franca je odšla za njim in mimo Polone, kot bi je živ dan ne poznala.

Veselila se je ž njo samo Jetka, mati njena je pa kot modra starica molčala.

Polona ni spala vso noč. In še teden dni je bila vsa hiša polna njenega prešernega smeha. Potem pa — kakor bi odsekal. Polona je utihnila in se potikala po kotih. Jetka je bila že davno odšla tja nekam za hribe. Polona je pa še vedno molčala in lezla v dve gubi. Samo "ja" in "ne" ter solze v očeh . . . Prva je spazila gospodinjo, da Polona nič več ne nosi umetnih zob.

Večer za večerom je posedala Polona na svojem posteljišču in se pogrezavala v turobna razmišljevanja. Večer za večerom je ihtela v postelji. V sanjah se je jokala.

Jutro ji je priklicalo nove solze v oči, žalost ji je orala globoke brazde na lice, ki ga ni razvedril noben solnčni žarek, noben še tako velik praznik. Solze so ji drugovale

tudi v kuhinji; ž njimi je grenila sok in mlince, ž njimi je izplakavala latvice, kozce in žlice. V srcu je bila uverjena, da jo je kaznoval Gospod za ničemurnost in za vsa skrita, nikdar razodeta koprnenja. Jedka bol in kes sta ji razjedala srce.

"Šavra, sem se zmešala . . . Še dobre zobe so mi poščipali ti neumni konjači . . . Ki so . . . Ježeš!"

Večer za večerom se je v oblojeni sveči ogledovala v črepinji ubitega stekla. Dvigala je ustni in ogledovala svoja bledikava dlesna. Brez zob . . . le tu pa tam še rjava sled kot smet, opiljena, zničena. Odložila je steklo in šla k skrinji, ki jo je odklenila. Globoko med obleko je imela skrito hranilno knjižico. Koliko je potrošila za nove zobe? Listala je po knjižici s tresočo se roko. — Skoro vse je izdala. — Prihranek desetih — dvajsetih let . . . In čemu? Za nove zobe, ki so zanič! In kako ji vsi privoščijo to nesrečo; nemara tudi Jetka! Ne, Jetka je predobra; ampak celo ta Jernač, ki je vedno o njem mislila samo lepo in zaradi katerega je še največ . . . Zagrebela je lice v dlani in ihtela. Večer za večerom je posedala potem na svojem posteljišču in se potapljala v grenkobne misli. V sanjah je stala pred altarjem z venčkom na glavi . . . Polona je vidno hujšala.

Jetka je prišla domov. Ko je zoznala za Polonino nesrečo, se je ogorčena napatila v mesto. Zvečer je vrnila Poloni umetna dlesna, rekoč:

"Oštela sem jih, kako so zamogli napraviti tako vrnilo. Sedaj so jih

popravili; Polona, le poizkusite in videli boste tetka, da so sedaj zobje dobri."

Polona je z drhtečimi rokami prevzela zobovje, ga odvila iz papirja, pa takoj zopet odložila na mizo. Z grozo v očeh je kazala na velika cinasta peresa ob sklepih zgornje in spodnje čeljusti, na zvite, druga v drugo se zajedajoče spirale kot mrzle, strupene kače.

"To me boli in žge, Jetka," je tožila Polona. "To železje mi je opraskalo vse meso, da se mi je vnelo ustje, grlo, nebo. Niti požirati nisem mogla in več kot štirinajst dni. To železnino, onega skobca naj odžagajo, potem bi že . . ."

"Tetka, ne bodite nespametni. Ta peresa vam tišče zobovje na pravem mestu, saj veste kako, ker ste jih že nosili. Rekli so, da jih sedaj lah-

ko nosite, ker so jih obrusili in popravili."

Polona je zmigavala z glavo. "Poizkusila bom, a šele za sejem, naj bo." Sključena je odnesla zobovje v svojo čumnato in ga zaklenila v skrinjo.

Nedelja zjutraj. Vsi so bili že opravljeni za k prvi maši, le Polone še ni bilo na spregled.

"Kje je neki Polona? Je zaspala, kali?" je spraševala gospodinja in si ravnala svileni ruto na glavo.

"Natiče si čeljusti, babura," je menil Jernač. Odšel je po stopnicah, a si je že sredi stopnic premislil; vrnil se je, se sezul in se potihoma podal na izbo. Skozi ključavnico je kukal v Polonino čumnato . . .

Polono je bil prebudil že prvi kikeriki. Pomolila je, se trikrat prekrižala, se oblekla v sveže spodnje

Angeljček božji varuh moj — — —

Tako orientalski umetnik predstavlja podobo Boga Stvarnika.

in gornje krilo, potem je smuknila po stopnicah v vežo ter se umila. Odšumela je v svojo sobico in se zaklenila z zapahom.

— In zakaj bi čakala na sejem, ko pa že danes lahko poizkusi? Včeraj jih je prinesla Jetka, in še preden je legla, jo je izkušnjavec, a se je premagala. Polona je hotela pričeti z Gospodom in po Njegovi volji . . . Prekrižala se je pred skrinjo . . . roke so se ji šibile, ko je držala zijajoče mrzlo zobovje v rokah . . . odpirala je usta . . . tlačila in mašila je oberoč v goltanec . . . Šlo je. Za nekaj minut je obstala in tleskala z jezikom. Pa je že posegla v usta in kar izbljuvala je težko, novo ogrodje. Potrta je sedla na skrinjo.

Golobje so grulili na strehi, hiša je oživila. Sonce je tipalo z zlato

dlanjo po beli steni nizzdol, porumeleno je bele podnice in sa zaplelo s prsti v srebraste Polonine lase. Polonine oči so otopelo zrle na svetlikajoče in se zijajoče zobovje na mizici. Kot žrelo nagnusne kače — ne kot smrt! In ves svoj prihranek za to strašilo . . . O Jes, Jes . . .

Hiša se je oglašala bolj šumno, k Poloni je prodril Jernačev osorni glas. Polona se je stresla in se hitela opravljati. Ko si je zavezala ruto, je popadla še enkrat za zobovje in si ga potisnila v usta. Poiskala je ubiti ščepec ogledala in stopila k oknu. — Lepo, nebeško bi bilo, da je ne bi gulilo v sklepah . . . — Ali ni nekaj zaškripalo pred vratmi? . . . Polona je prisluškovala. — Ne, ničesar ni, le zdelo se ji je.

Z boleznim izrazom je zopet snela zobovje in ga obdržala v levici. Z drugo roko je dvignila zrcalo pred obraz in se ogledovala. — Kako neusmiljeno si, zrcalo! Popolnoma brez zob! Kdaj ste se pa ve naselile na lice, ve naštete gube in gubice? Kdo je stkal srebrne niti na glavi? Ali bode res treba že v grob? Globoko je vzdihnila in okrenila solzne oči proti stropu — tedaj je pa treščilo v vrata. Poloni je padlo zobovje in čepinja iz rok. Zažvenketalo je ter zarožljalo po tleh kot bi se ubil zvonček, razsul rožni venec.

— Jernač je opazoval Polonino početje, njeno zamaknjenost skozi ključavnico. Zgražal se je, mršil obrvi, stiskal pesti, naposled je ogorčen loputnil z vso silo po vratih.

Za dva meseca je Polona odpo vedala; morala je v službo h Gospodu.

PENZIONISTI

A. Adamič

I.

KAR preko noči so ga upokojili, in njega, ki je še dokaj čil, zdrav ter vztrajen in marljiv! Matej Pokorn je pričakoval, da bo za svoje delo še želel, da bo napredoval, kajti že davno je bil to zaslužil. Upokojitev ga peče kot v nebo vpijoča krivica. Globoko je potrta in le z naporom vseh duševnih sil se vda v neizogibno usodo.

Matej Pokorn tesno sklepa roke na hrbtu, zamišljeno, počasi koraka, večkrat pogleda v nebo. Njegova vsakdanja pot vodi v sosednji park. Ozira se po klopeh, se obotavlja, potem prisede k dvojici znanih mu, zelo postarnih gospodov.

“No, kako je, mladi penzionist?” ga pobara oni, na kraju klopi.

“Za vami prihajam,” de Pokorn otožno.

“Se zelo dolgočasite, a?” Srednji gospod zazdeha in si otere solzne oči.

“Kako bi se? Glejte, zares grdo so me posadili na rob časa! Noge mi bingljajo doli. Bojim se, da ne zdrknem — kam? Kako bi se dolgočasil, ko je pa strah tako kratkočasen v vsaki igri.”

Upokojenci molče in kimajo. Oni s konca klopi čestitljivo stegne roke in reče:

“Vreme se obrača.”

“Menda res, mene že trga,” potarna sosed in se gladi po kolenu. “Slab sem. U, kako se bojim zime.”

“Zima je huda kakor starost, ker je brez soka, brez krvi. Star človek je kot štor v gozdu,” modruje prvi. “Po takem starem štoru raste mah in gobe, mravlje se sprehajajo po njem. Ves je trhel in votel. Zade neš se obenj, pa se sesuje. Bog se nas usmili.”

“Vse mine, da, le spomin ostane, a tudi ta otrpne,” pripomni Pokorn. Nadaljnjih pogovorov ne posluša. Odkar so ga upokojili, ne premišljuje ničesar drugega kot o prestopanju svojega bitja. S trpko resignacijo se vda mislim:

— Enaindvajset let mi je bilo, ko sem se prodal za kruh. Miže sem jih taval ob vrvi z vozljki trideset in pet, sedaj so mi vrv iztrgali iz rok. Tipljem, se lovim kakor slepec brez opore.

Kdaj je minilo? Prva leta v solncu, peintrideset jih je poteklo v senci, sedaj se pomičem v zaton. Kaj nista rojstni list in poslednji dekret spremnici za na pot? Sta. Toda primorali so me, da vidim, da se ogledujem, kako naglo razpadam kot zavržen stroj. O Bog, ukrepi tvoji so modri, čudoviti, samo hlapci tvoji so rablji brez srca. —

II.

Navajen sem točnosti. Vsak dan o polu osmih prehitim ob vogalu vojašnice upokojenega slugo Peta-

ča, moža, ki je služil štirideset let zvesto in ponižno.

“Dobro jutro!”

“Bog daj.”

“Kam tako zgodaj, gospod Petač?”

“K maši, gospod, k maši v Šenklavž.”

Betežen je že Petač; upognjeno telo podpira s palico. Petač se vidno žuri, počasen pa je njegov korak, kajti noge so mu okorele. Zdi se mi, da bo kmalu ohromel. Toda on se žuri, kajti kliče ga služba božja in Petač se v svoji gorečnosti ne straši

jočem cestnem vrvežu sem spravil časopis v žep in se ozrl po cesti. — Glej ga, Petača, kako zastavlja palico in se žuri ne daleč pred menoj! K maši gre, k maši v Šenklavž, pobožni Petač.

Nepozvan se je utihotapil dvom v mojo sicer čisto dušo — in zadržal sem korak ter stopal prav počasi za bogaboječim Petačem. — Kam jo maha? In ko sem ga zalezoval, sem ga zalotil in se prepričal na lastne

Na samostanskem dvorišču. — Kotiček samote in pokoja.

dolgega pota. — Blagor mu, ki je tako veren!

Vsak dan ga prehitim ob vogalu vojašnice, vsak dan se pozdraviva in vse do danes v jutru mi je dopovedoval, da hodi v Šenklavž k maši.

Do danes! Davi se mi namreč ni prav nič mudilo v pisarno, ker so jo belili. Šel sem tako lepo po stari navadi, ki je železna srajca . . .

Polagoma sem stopal in prebiral jutranji list. Prisiljen po narašča-

cči, da Petač ni svetnik, ampak da je trdovraten lažnik in hinavec.

Točno — ura je odbila osem — je prikrevljal Petač pred sivo, starinsko poslopje, kjer cesarski ljudje že dolgo let režejo in prirezujejo narodu kruh pravice. Pred tem poslopjem mu nenadoma zastane noga. Meni tudi. Postojim pred izložbo, odkoder ga zlahka opazujem.

Petač obstoji, dvigne glavo in pogleda v okna prvega nadstropja

cesarske hiše. Se odkrije in zopet dene čepico na glavo. Vtakne palico med drobna kolena, seže v žep po začrnelo dozo, jo odpre, potrka po stranici in njuha. Njuška, obriše nos, spravi dozo, se strese in krehne. Spet kihne, si obriše nos. Ozira se naokrog in ponižno pozdravlja gospode, ki hite v hišo. Smehljaje se mu odzdravljajo. Za pet ali deset minut zopet privzdigne čepico, jo povezne na glavo skoro do ušes —

gleda pa samo v tla —, se okrene, pravzaprav odtrga z mesta in gre. — Mislite, da v Šenklač k maši? O ne, ampak domov.

“Ali hodi ta vaš bivši sluga večkrat takole semkaj?” sem vprašal kolego iz te hiše.

“Pravijo, da prihaja razen nedelj in praznikov prav vsak dan.” — —

Vi, seveda vi bi jutri zopet otežili Petačovo dušo s prejšno lažjo?!

III.

Nestrpno je pričakoval razrešitve. Ko pa je prejel pisanje, da je prost, ga je presunilo kot razsodba, toda samo za hip.

“Hvalabogu, zares sem prost!” se je radoval in najrajši bi zaukal. Upokojeni Dolenc je bil rad dobre volje.

“Srečno uživajte zasluženi pokoj, gospod Dolenc!” so se poslavljali od njega.

“Bom ga, bom. Šele sedaj pričnem živeti, ko pridem iz teh lukenj! Boste videli, kako si lepo uredim novo življenje. Zbogom, gospodje!”

In res si je Dolenc uredil svoje novo življenje prav po svoje.

Polegaval je odslej do desetih dopoldne, ker je ponoči čestokrat slabo spal. Pred kosilom je redno vsak dan pojedel presto in izpil dve četrtinki vina ali pa dve čašici žganja. Po kosilu je točno ob eni sedel v kavarni za mizo pri taroku. Kadar je dobival, je bil brinjevec in se norčeval iz soigrancev; kadar je gubil, je pil vodo in se jezil. Kadar je pa izgubljal nad povprečno mero, se je tolažil na glas: “Srečni Dolenc!

Ni se ti treba bati insolvence, ker si kot neizčrpljiv rudnik: Na glavi srebro, na nosu baker in —” “In tudi z zlato žilo vas je Bog oblagodaryl,” so krohotaje se dopolnili kibi-ci. “Sem že večkrat povedal,” je zamrmral Dolenc in snel klobuk.

Od štirih do petih je doma zdehal in hodil od okna do vrat. Čakal je pete ure. Ob polu šestih je že sedal za mizo “Pri zlati kaplji”. Na mizi je stala tablica: Za stalne goste. Vsi ti stalni gostje so tod kajkrat pridno smolarili. Tudi Dolenc ni zavračal prestane ali že mrzle večerje, ki ga je čakala doma. Če ga je žena prijela v hudo, se je razsrdil in legel je kar brez večerje spat. Delal ni ničesar. — Ali naj bere romane, potopise ali celo novine? — Škoda časa! Vse, kar je tiskano, je laž ali budalost. — Žagaj in cepi drva! — Je prenaporno. — Izprehajaj se, hodi v naravo! — Mar ne hodim vsak dan po cesti?

Preden se je dobro zavedel, ga je že pritirala bolezen na posteljo. Nekaj dni je godrnjal, a je kmalu umolknil. Neko predpoldne je glas-

Sv. Jožef, varuh katoliške cerkve, brani in ohrani Kristusovo nevesto.

no zatarnal. Žena je prihitela in se sklonila k njemu.

“Premišlujem,” je vzdihoval, “in vidim, da je zdaj vse narobe. Ko sem še hodil v pisarno, je bilo pa vse prav. Res je: Uro je treba vsako jutro navijati, sicer zastaja in se pokvari. — Slab sem, oj — —. Ni bil nekdo v sobi?”

“Zdravnik, da, a prejle —”

“Duhovnik, kaj ne? — Nič več se ne branim, naj le pride.” Bolnik je vidno slabel. S prosojno, tresočo se roko si je brisal ustnice.

“Vendar!” Ženi se je odvalil kamen od srca. “Duhovnik je tudi že

bil pri tebi, a si malo prej zadremal,” je hitela. “Nismo te hoteli predramiti. Dejal je, da se takoj povrne, ker mora v sosednjo hišo. Štolo je pustil kar tukaj. — Glej, tu je.” Položila je blagoslovljeno, vijoličasto nadramnico bolniku na posteljo. Vidno potolažena je oddrsela na hišni prag, da pričaka tolažnika. — — —

Kazalec na stenski uri je že preskočil tri četrt na dvanajst. Tedaj so se zastori pri oknu zganili, duh v dolgi, beli halji se je pojavil izza njih. Dvoje belih oči iz globokih votlin je prežalo na žrtev. Bolnik je vztrepetal, ledena zona ga je oblila. Dvignil je roke, jih sklenil in moledoval je s šklepetajočimi zobmi:

“Ne še! Ne še! . . .” Sunkoma se je sklonil, pograbil za nadramnico na postelji, jo ponesel k ustam ter si jo s sklonjeno glavo krčevito pritiskal na srce. Toda. Smrt se je bližala . . . Bobnelo je, tla so se zamajala, stene se gibale, se rušile. Bolniku so v grozi osteklenele oči, omahnil je na rob postelje. Ura je odbila dvanajst . . .

Ko je duhovnik odprl vrata, je obstal na pragu.

“Molimo . . .” Prošnja za milostno sodbo božjo je prhutala kot plaha lastovica po sobi, trkala je na okna, na strop.

Solnce se je premaknilo ter posijalo med široko odgrnjenimi zavesami v sobo.

EVHARISTIČNE LILJE

F. Alojzij Medic.

ANTON Martinez Mingo, deček španskega rodu, je bil izbran, da bo kot evharistična lilija dajal nebeški vonj svojemu pod podobo kruha skriteму Stvarniku. Bil je zelo živahen fantič, poln življenja in božje milosti. Njegova pobožna mati je iznašla krasno pot za njegovo vzgojo v ljubezni božji. Naučila ga je od detinstva, kako naj Bogu izkazuje svojo ljubezen in češčenje. Povedala mu je, da je Bog podoben zemeljskemu očetu, da je njegov nebeški Oče. Otrok je zvesto sledil materinemu nauku ter kot triletni deček ponovno izjavil, da ljubi svojega "Očeta" Boga. S posebno razumnostjo je razločeval med pravljicami, ki se navadno pripovedujejo otrokom, in resničnimi svetimi povestmi. Pravljic ni rad poslušal ter dejal svoji materi: "Mamica, pravljice niso resnične; povej mi še več o Detetu Jezuščku."

Prav hitro se je naučil, kdo je Blažena Devica, ter jo je nežno ljubil. Rekel je materi: "Jaz te zelo, zelo ljubim — bolj kot katerega drugega; ampak svojo mater v nebesih bolj ljubim nego tebe."

Določeno je bilo, da bo pristopil k prvemu sv. obhajilu na praznik Vnebovzetja, 15. avgusta, 1927. Toda ker je Tonček vedel, da bo praznoval sedmi rojstni god teden prej, je prosil dovoljenja, da bi na rojstni dan prejel prvo sv. obhajilo. V cerkvi je stekel k obhajilni mizi, da bo ja prvi prejel sv. Hostijo. Mati je

komaj ukrotila njegovo nepotrpežljivost ukazujoč mu, naj porabi malo več časa v pripravi na sv. obhajilo.

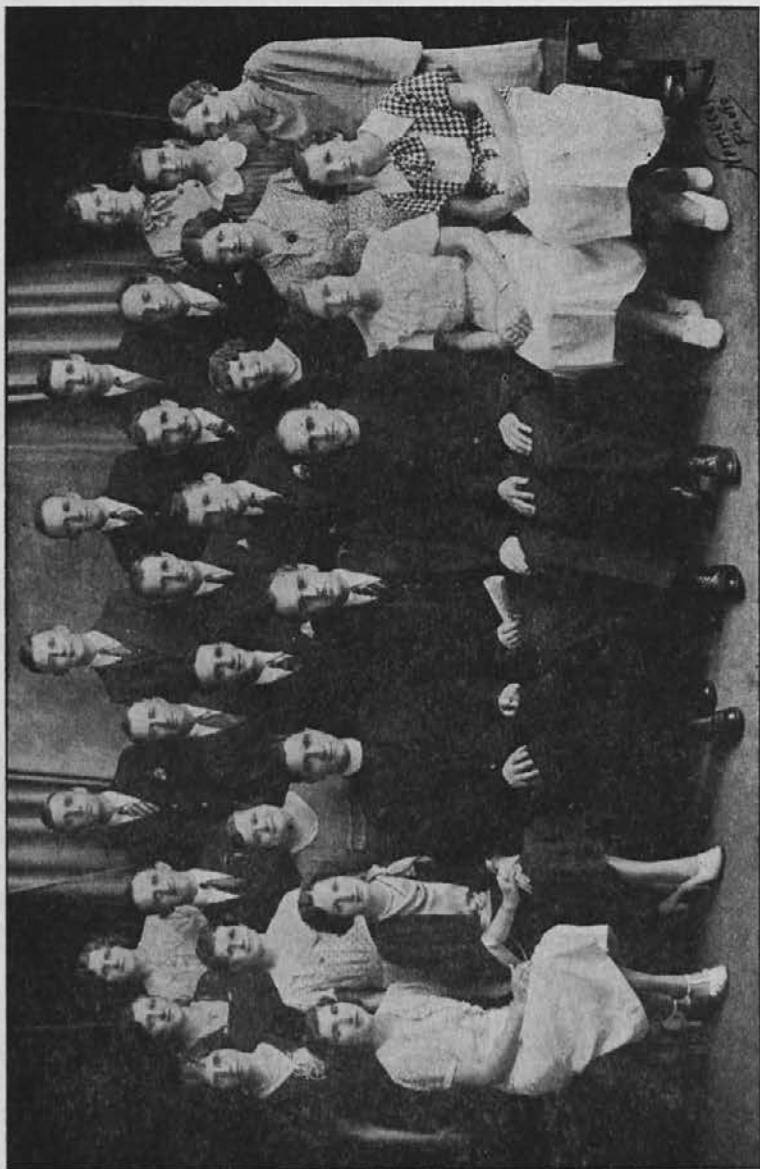
Neko jutro, ko sta bila na poti v cerkev, je Tonček rekel materi: "Od danes naprej bom šel zadnji k sv. obhajilu." Dodal je: "Da, mamica, prepričan sem, da sem radi ošabnosti želel biti prvi." Za naprej se je potrudil, da bi izruval svoje napake ter se poboljšal. Skrbno je opazoval svoje napake in veselo priznal vsako zmago nad njimi. Prva je bila zmaga pokorščine in ponižnosti nad živahnostjo in samoljubjem; potem je bila zmaga samozataje proti lakomnosti. Slednjič, kakor je sam izjavil, je bila zmaga ljubezni nad nevoščljivostjo. V kratkih potezah vidimo v tem čistem malem življenju vse boje in zmage, ki se vršijo med dobrim in slabim — med vzvišenim duhovnim čuvstvom in pokvarjenostjo človeške narave. Vidimo pa tudi celoten pouk v junaštvu, katerega nujno zahtevajo čednosti, ki so svetlo sijale v življenju velikih svetnikov.

Tonček je zbolel 3. februarja, 1929. Tudi on je imel neki predobčut o svoji bodoči smrti. Nekaj dni pred smrtjo je rekel materi, ki ga je objemala: "Ah, mama, kako rada se mudiš pri svojem dečku! Misli pogostoma nanj, če umrje." "Ne govori tako," je odgovorila mati, "saj ne smeš umreti pred svojo mamico." "Pa če Bog želi tako?" je odvrnil

Tonček. "Mamica, kaj moremo, če Bog tako hoče?"

Prenašal je trpljenje zelo mučne bolezni z angeljsko potrpežljivostjo

naroča, kaj naj stori z denarjem, ki ga je prihranil. Zjutraj, 23. februaria, je med zahvalo po sv. obhajilu nenadoma začutil, da umira. Nežno

"Adrija" slovenski pevski zbor pri župniji sv. Štefana. Starejši odsek.

Adrija je v letošnjem letu bila zelo delavna. Poleg tega, da oskrbuje domačo cerkev s petjem ob nedeljah, je imela krasno uspel koncert v domači dvorani, pri katerem je nastopilo tudi pet drugih slovenskih zborov. Na koncertih drugih čikaških zborov je vedno žela živahno odobravanje.

Do razmaha je prišla Adrija pod spretnim vodstvom zaslužnega pevovodje, Ivana Račiča.

in se prav mirno pripravljaj na smrt. Tudi je naredil majhno oporoko. Določil je, naj izročijo njegovo denarnico materi. Materi pa

in sladko se je poslovil od očeta in stare matere, ki sta bila blizu. Skušal je glasno poklicati mater, ki je bila v sosedni sobi. Pravočasno je

prihitela k sinčku, da ga je zadnjič objela in poljubila.

*

Naj povem še zgodbo o neki deklici z Irskega. Tudi ta je prišteta veliki trumi Jezusovih cvetov. Seveda to ni edina deklica te vrste. Deklice celo prekašajo dečke v tej evharistični četi.

Ime te deklice je Nelly Organ. Živel je v škofiji Kork na Irskem. Umrla je v nežni mladosti pet let in pol. Bila je čudovit otrok. To je moral priznati vsak, kdor jo je poznal. Bila je globoko pobožna in je imela nenavadno razumevanje za verske resnice. Drugače je pa bila vsa otroška in je ljubila vse, česar se otroci oklepajo.

Leto pred smrtjo je prejela prvo sv. obhajilo. Neki jezuit jo je preizkušal, če je sposobna za to. Našel je, da ima resnično pobožnost in da srčno želi prejeti Jezusa. Tudi poučena je bila dovolj o vsem, kar mora otrok vedeti o Najsv. Zakramentu.

Nelly je bila vse življenje bolna. Morala se je večkrat podvreči težkim operacijam. Prestala jih je pa s tako junaško potrpežljivostjo, da so se vsi čudili. Po njeni smrti so mnogi pripisovali prejem velikih milosti njeni priprošnji. V škofiji Kork so sklenili in tudi izvršili podrobno preiskavo vsega, kar se tiče te deklice. Vendar ni prišlo do resnega dela za beatifikacijo te cvetke Jezusove.

IMENIK NAŠIH DUHOVNIKOV.

Rev. Ambrožič Bernard O.F.M.,

Box 608,
Lemont, Ill.

Rev. Basnik Alban O.S.B.,

St. Mary's,
Maryland.

Rev. Baznik Louis B.,

3547 E. 80th St.,
Cleveland, O.

Rt. Rev. Bilban Mat.,
St. Joseph's Church,
Gilbert, Minn.

Rev. Blažič J.,
61 N. Mt. Vernon Ave.,
Uniontown, Pa.

Rev. Bogolin Lenard, O.F.M.,
Cath. University,
Wash., D. C.

Rev. Bozja A.,
St. Mathias' Church,
Hampton, Minn.

Rev. Bombach A.,

881 E. 222nd St.,
Cleveland (Euclid), Ohio.

Rev. Bren Hugo O.F.M., D.D.,

Box 608,
Lemont, Ill.

Rev. Butala M.,

510 W. 10th St.,
Waukegan, Ill.

Rev. Celesnik Joseph F.,

881 E. 222nd St.,
Cleveland, (Euclid) O.

Rev. Čagran Jožef O.F.M.,

1852 W. 22nd Place,
Chicago, Ill

Rev. Cherne Jacob,

Milwaukee, Wis.

Rev. Esser Paškal O.F.M.,

452 Crosat Str.,
La Salle, Ill.

- Rev. Estok Gabrijel, O.F.M.,
St. Therese Hill,
Johnstown, Pa.
- Rev. Ferjančič J.,
St. Martin's Church,
Tower, Minn.
- Rev. Ferlin John O.F.M.,
Box 608,
Lemont, Ill.
- Rev. Gabrenja Edvard O.F.M.,
62 St. Mark's Place,
New York, N. Y.
- Rev. Gabrijan Jožef,
Granville, Wis.
- Rev. Gladek Luka,
1210 So. 61st St.,
West Allis, Wis.
- Rev. Glavnik Salezij O.F.M.,
Box 608,
Lemont, Ill.
- Rev. Gnidovec, A.,
116 Fourth St.,
Rock Springs, Wyo.
- Rev. Gnidica Danijel, O.S.B.,
Rev. Golob M.,
450 Pine St.,
Bridgeport, Conn.
- Rev. Gosar Ciril,
Holy Cross Church,
Kansas City, Mo.
- Rev. Gruden John, S.T.L.,
St. Paul Seminary,
St. Paul, Minn.
- Rev. Hajnšek Odilo O.F.M.,
481 Decker Ave.,
Johnstown, Pa.
- Rev. Hiti M. J.,
810 N. Chicago St.,
Joliet, Ill.
- Rev. Hoge Benedikt O.F.M.,
Box 608,
Lemont, Ill.
- Rev. Hoge Thomas O.F.M.,
Box 608,
Lemont, Ill.
- Rev. Homar Roman O.S.B.,
St. Joseph's Mission,
Beaulieu, Minn.
- Rev. Horvath Egidij,
416 East 5th St.,
Bethlehem, Pa.
- Rt. Rev. Hribar V.,
15519 Holmes Ave.,
Cleveland, O.
- Rev. Jager F.,
Our Lady of the Lake Church,
Mound, Minn.
- Rev. Jager Matija,
1114 Norwood Road,
Cleveland, Ohio.
- Rev. Jerše J.,
St. Martin's Church,
Tower, Minn.
- Rev. Jevnik F. A.,
741 Delaware St.,
Forest City, Pa.
- Rev. Jošt. K. O.S.M.,
4820 Lakeview Ave.,
Detroit, Mich.
- Rev. Judnič John,
4670 Pearl St.,
Denver, Colo.
- Rev. Judnič John,
Holy Trinity Church,
Gary, Ind.
- Rev. Kebe M.,
223 — 57th Street,
Pittsburgh, Pa.
- Rev. Kamin P.,
St. Cecilia Church,
Scranton, Pa.
- Rev. Koren J.,
Racine, Wis.
- Rev. Kraker J.,
Gatesville, Mich.
- Rev. Kristoff Roman O.F.M.,
174 Ramsay St.,
Paterson, N. J.
- Rev. Kuzma J.,
810 N. Chicago St.,
Joliet, Ill.
- Rev. Kužnik L.,
15519 Holmes Ave.,
Cleveland, O.
- Rev. Lampe Simon O.S.B.,
Immaculate Conception Church,
Red Lake, Minn.

- Rev. Ločnikar Florijan O.S.B.,**
Immaculate Conception Church,
Red Lake, Minn.
- Rev. Marinshek Marcel,**
386 Geneva Ave.,
Highland Park, Mich.
- Rev. Mažir F.,**
Sigel, Ill.
- Rev. Mertel J.,**
3113 Brighton Rd.,
Pittsburgh, Pa.
- Rev. Mihelčič F.,**
St. Anthony de Padua's Church,
Ely, Minn.
- V. Rev. Mikš A.,**
St. Michael's Church,
St. Michael, Minn.
- Rev. Missia F.,**
St. Paul's Seminary,
St. Paul, Minn.
- Rev. Moder Albin,**
St. Barbara's Church,
Bridgeville, Pa.
- Rev. Mohorko Stefan O.S.B.,**
St. Peter's Abbey,
Muenster, Sask., Canada.
- V. Rev. Murn Anzelm O.F.M.,**
Box 608,
Lemont, Ill.
- Rev. Novak J.,**
Abbotsfort, Wis.
- Rev. Novitski Leo O.F.M.,**
9546 Ewing Ave.,
So. Chicago, Ill.
- Rev. Oman J.,**
3547 E. 80th St.,
Cleveland, Ohio.
- Rev. Papež Mihael,**
Duluth, Minn.
- Rev. Perše J.,**
274 Orchard St.,
Kansas City, Kans.
- Rev. Petrich Pij, O.F.M.,**
St. Therese Hill,
Johnstown, Pa.
- Rev. Pirnat Alojzij,**
307 Adams St.,
Eveleth, Minn.
- Rev. Pirnat Anton,**
806 Wheeling St.,
Toledo, Ohio.
- Rev. Pirnat John,**
405 Adler St.,
Anaconda, Mont.
- Rev. Pirnat Mihael,**
1901 Leatherwood St.,
Butte, Mont.
- Rev. Plaznik J.,**
1812 E. North St.,
Morris, Ill.
- Rev. Plevnik J.,**
810 N. Chicago St.,
Joliet, Ill.
- Rev. Podgoršek A.,**
Box 165,
Ellinwood, Kansas.
- Rev. Podgoršek F.,**
4746 Carey St.,
E. Chicago, Ind.
- Rev. Podgoršek Hijacint O.F.M.,**
St. Therese Hill,
Johnstown, Pa.
- Rev. Ponikvar J. B.,**
St. Vitus Church,
Cleveland, Ohio.
- Rev. Potočnik R.,**
St. Cyrill and Meth. Church,
Sheboygan, Wis.
- Rev. Požek F. LLD.,**
West Newton R. 1,
New Ulm, Minn.
- Rev. Remškar P.,**
Church of the Ascension,
Norwood, Minn.
- Rev. Rant Fr.,**
St. Agnes Church,
St. Paul, Minn.
- Rt. Rev. Rezek A. J. LLD.,**
Box 757,
Houghton, Mich.
- Rev. Rogulj Viktor, O.M.C.,**
613 So. 4th St.,
Milwaukee, Wis.
- Rev. Roitz Anton O.S.B.,**
Benedictine Abbey,
Atchinson, Kansas.
- Rev. Scheringer Frank,**
Marquette, Mich.

- Rev. Schiffrer A.,**
501 Mineral St.
Milwaukee, Wis.
- Rev. Schiffrer John,**
St. Joseph's Church,
Chisholm, Minn.
- Rev. Schiffrer V.,**
Sleepy Eye, Minn.
Duluth, Minn.
- Rev. Schweiger F.,**
St. Elizabeth Church,
New Duluth, Minn.
- Rev. Sedej F.,**
St. Bridget's Church,
Greaney, Minn.
- Rev. Slapšak Julij,**
3547 E. 80th St.,
Cleveland, Ohio.
- Rev. Slaje Milan,**
1709 E. 31st St.,
Lorain, Ohio.
- Rev. Stragisher J.,**
St. Francis College,
Loretto, Pa.
- Rev. Smoley J.,**
Cambridge, Pa.
- Rev. Snoj Benigen O.F.M.,**
481 Decker Ave.,
Johnstown, Pa.
- Rev. Sodja Maks F.,**
St. Vitus Church,
Cleveland, O.
- Rev. Svete Augustine O.F.M.,**
386 Geneva Ave.,
Highland Park, Mich.
- V. R. Šavs M.,**
St. Mark's Church,
Shakopee, Minn.
- Rev. Šolar Wencel,**
St. Bede's Abbey,
Peru, Ill.
- Rev. Šolar John. Ph. D.,**
317 North 2nd Ave. W.
Duluth, Minn.
- Rev. Šprajcer P.,**
St. Joseph's Church,
Calumet, Mich.
- Rev. Štefanič J. A.,**
2415 Mahoning Rd.,
Canton, Ohio.
- Rev. Štukel M.,**
727 — 10th St.,
Virginia, Minn.
- Rev. Štukel J.,**
6001 S. Marshfield Ave.,
Chicago, Ill.
- Rev. Trinko John V. O.F.M.,**
Willard, Wis.
- Rev. Trobec John,**
St. Stephen's Church,
Rice, Minn.
- Rev. Trobec Jožef,**
St. Andrew's Church,
Elk River, Minn.
- Rev. Trunk J.,**
424 W. 2nd Street,
Leadville, Colo.
- Rev. Turk F.,**
245 Linden Ave.,
San Francisco, Calif.
- Rev. Urankar Aleksander O.F.M.,**
1852 W. 22nd Place,
Chicago, Ill.
- Rev. Vrhunec J.,**
326 Munson Ave.,
McKees Rocks, Pa.
- Rev. Virant L.,**
Madison, Ohio.
- Rev. Virant St.,**
15519 Holmes Ave.,
Cleveland, O.
- Rev. Zaplotnik J., J.C.D.,**
Holy Trinity Church,
Lindsay, Nebraska.
- Rev. Zupan Ciril O.S.B.,**
217 East Messa Ave.,
Pueblo, Colo.
- Rev. Zupan Peter O.S.B.,**
Summerhill, Pa.
- Rev. Žagar A.,**
24 Maryland Ave.,
Millvale, Pa.

NAŠE ŽUPNIJE IN ŠOLE.

Anaconda, Mont. — Župnija sv. Petra in Pavla (škofija Helena). Župnik: Rev. J. Pirnat, 406 Adler St., Anaconda, Mont.

Barberton, Ohio. — Župnija presv. Srca (škofija Cleveland). Župnik: Rev. J. Medin, Ph. D., Sr. Heart Church, Barberton, Ohio.

Bethlehem, Pa. — Župnija sv. Jožefa (škofija Filadelfija). Župnik: Rev. Edigij Horvath, 416 E. 5th Street, Bethlehem, Pa.

Šola sv. Jožefa. Učiteljice sestre sv. Frančiška iz Lemonta.

Bridgeport, Conn. — Župnija sv. Križa (škofija Hartford). Župnik: Rev. Michael Golob, 450 Pine Street, Bridgeport, Conn.

Bridgeville, Pa. — Župnija sv. Barbare (škofija Pittsburgh). Župnik: Rev. Albin Moder, St. Barbara's Church, Bridgeville, Pa.

Calumet, Mich. — Župnija sv. Jožefa (škofija Marquette). Župnik: Rev. F. Šprajcar, St. Joseph's Church, Calumet, Mich.

Chicago, Ill. — Župnija sv. Štefana (škofija Chicago). Župnik: Rev. A. Urankar, O.F.M., 1852 W. 22nd Pl. Azistent: Rev. Joseph Čagran, O.F.M.

Šola sv. Štefana. Učiteljice: sestre kongregacije sv. Frančiška iz Lemonta.

Chisholm, Minn. — Župnija sv. Jožefa (škofija Duluth). Župnik: Rev. J. Schiffrer, St. Joseph's Church, Chisholm, Minn.

Cleveland, O. — Župnija sv. Marije (škofija Cleveland). Župnik: Rt. Rev. V. Hribar, 15519 Holmes Ave., Cleveland, O. — Azistenta: Rev. St. Virant, Rev. L. Kužnik.

Cleveland, O. — Šola sv. Marije Vnehovz. Učiteljice: sestre kongregacije Uršulink, tri svetske učiteljice.

Cleveland, O. — Župnija sv. Vida (škofija Cleveland). Župnik: Rev. J. Ponikvar, 1114 Norwood Rd., Cleveland, O. — Azistenta: Rev. M. Jager, Rev. Maks Sodja.

Šola sv. Vida. — Učiteljice: sestre kongregacije Noterdamk.

Cleveland, O. — Župnija sv. Lavrencija (škofija Cleveland). Župnik: Rev. John Oman, 3547 E. 80th St., Newburgh, O. — Azistenta: Rev. J. Slapšak, Rev. L. Baznik.

Šola sv. Lavrencija. Učiteljice: sestre kongregacije sv. Dominika.

Denver, Colo. — Župnija Marije Rožnivenske (škofija Denver). Župnik: Rev. J. Judnich, 4670 Pearl Street, Denver, Colo.

Detroit, Mich. — Župnija sv. J. Vianeja (škofija Detroit). Župnik: Rev. Aug. Svete, O.F.M., 386 Geneva Ave., Highland Park. — Azistent: Rev. Marcel Marinšek.

Ely, Minn. — Župnija sv. Antona (škofija Duluth). Župnik: Rev. John Mihelčič, St. Anthony's Church, Ely, Minn.

- Euclid, O.** — Župnija sv. Kristine (škofija Cleveland). Župnik: Rev. A. L. Bombach, 881 E. 22nd Street, Euclid, O. — Azistent: Rev. Jožef Čelešnik.
Šola sv. Kristine. Učiteljice: sestre sv. Frančiška iz Lemonta.
- Eveleth, Minn.** — Župnija sv. Družine (škofija Duluth). Župnik: Rev. L. Pirnat, 307 Adams Street, Eveleth, Minn.
- Forest City, Pa.** — Župnija sv. Jožefa (škofija Scranton). Župnik: Rev. F. A. Jevnik, 741 Delaware Street, Forest City, Pa.
- Greaney, Minn.** — Župnija sv. Brigitte (škofija Duluth). Župnik: Rev. F. Sedey, St. Bridget's Church, Greaney, Minn.
- Gilbert, Minn.** — Župnija sv. Jožefa (škofija Duluth). Župnik: Rev. R. M. Bilban, St. Joseph's Church, Gilbert, Minn.
- Indianapolis, Ind.** — Župnija sv. Trojice (škofija Indianapolis). Župnik Rev. J. Somes, St. Trinity's Church, Indianapolis, Ind.
Šola presv. Trojice. — Učiteljice: sestre kongregacije sv. Frančiška.
- Johnstown, Pa.** — Župnija sv. Terezije (škofija Altoona). Župnik: Rev. Odilo Hajnšek, O.F.M., 481 Decker Ave., Johnstown, Pa.
- Joliet, Ill.** — Župnija sv. Jožefa (škofija Chicago). Župnik: Rev. J. Plevnik, 810 North Chicago Street, Joliet, Ill. — Azistenti: Rev. M. J. Hiti; Rev. M. Kuzma.
Šola sv. Jožefa. Učiteljice: sestre kongregacije Brezmadežne.
- Kansas City, Kans.** — Župnija sv. Družine (škofija Leavenworth). Župnik: Rev. J. Pershe, 274 Orchard Street, Kansas City, Kansas.
Šola sv. Družine. Učiteljice: sestre sv. Frančiška iz Lemonta.
- La Salle, Ill.** — Župnija sv. Roka (škofija Peoria). Župnik: Rev. Paschal Esser, O.F.M., 452 Crosat Street, La Salle, Ill.
Šola sv. Roka. Učiteljice: sestre kongregacije sv. Benedikta.
- Leadville, Colo.** — Župnija sv. Jožefa (škofija Denver). Župnik: Rev. G. Trunk, 424 W. 2nd Street, Leadville, Colo.
- Lemont, Ill.** — Višja šola modroslovja in bogoslovje za frančiškanske klerike.
Naslov: St. Mary's Seminary, Box 608, Lemont, Ill.
Višja dekliska šola za kandidatkinje šolskih sester sv. Frančiška.
Naslov: Mount Assisi, 7 A Road 1, Lemont, Ill.
- Lorain, O.** — Župnija sv. Cirila in Metoda (škofija Cleveland). Župnik: Rev. M. Slaje, 1708 E. 31st Street, Lorain, O.
Šola sv. Cirila in Metoda. Učiteljice: sestre kongregacije Noterdamk.
- Milwaukee, Wis.** — Župnija sv. Janeza (škofija Milwaukee). Župnik: Rev. Anton Schiffrer, 501 Mineral Street, Milwaukee, Wis.

- Milwaukee, Wis.** — Župnija sv. Trojice (škofija Milwaukee). Župnik: Rev. Viktor Rogulj.
Šola sv. Trojice. Učiteljice sestre Notredamke.
- Meadsville, Mont.** — Župnija Božjega Odrešenika (škofija Helena). Župnik: Rev. M. Pirnat, 1901 Leatherwood Street, Butte, Mont.
- New Duluth, Minn.** — Župnija sv. Elizabete (škofija Duluth). Župnik: Rev. F. Schweiger, St. Elisabeth Church, New Duluth, Minn.
- New York, N. Y.** — Župnija sv. Cirila (škofija New York). Župnik: Rev. Edvard Gabrenja, O.F.M., 62 Mark's Place, New York, N. Y.
- Pittsburgh, Pa.** — Župnija Matere Božje (škofija Pittsburgh). Župni urad:
225 — 57th Street, Pittsburgh, Pa.
Šola Matere Božje. Učiteljice: sestre kongregacije Noterdamk.
- Pueblo, Colo.** — Župnija Marije Pomagaj (škofija Denver). Župnik: Rev. C. Zupan, O.S.B., 217 E. Messa Avenue, Pueblo, Colo.
Šola Marije Pomagaj. Učiteljice: sestre kongregacije sv. Benedikta.
- Rock Springs, Wyo.** — Župnija sv. Cirila in Metoda (škofija Cheyenne). Župnik: Rev. A. Gnidovec, 116 — 4th Street, Rock Springs, Wyo.
- Rice, Minn.** — Župnija sv. Štefana (škofija St. Cloud). Župnik: Rev. J. Trobec, St. Stephen's Church, Rice, Minn.
- San Francisco, Calif.** — Župnija Rojstva G. (škofija San Francisco). Župnik: Rev. F. R. Turk, 545 Linden Avenue, San Francisco, Calif.
- Sheboygan, Wis.** — Župnija sv. Cirila in Metoda (škofija Milwaukee). Župnik: Rev. Ruda Potočnik, 810 New Jersey Street, Sheboygan, Wis.
Šola sv. Cirila in Metoda. Učiteljice: sestre sv. Frančiška iz Lemonta.
- So. Chicago, Ill.** — Župnija sv. Jurija (škofija Chicago). Župnik: Rev. Leon Novitski, O.F.M., 9546 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.
- Steelton, Pa.** — Župnija sv. Petra (škofija Harrisburgh). Župnik: Rev. F. Gabriel, 386 So. 3rd Street, Steelton, Pa.
Šola sv. Petra. Učiteljice: sestre sv. Frančiška iz Lemonta.
- Tower, Minn.** — Župnija sv. Martina (škofija Duluth). Župnik: Rev. J. Jershe, St. Martin's Church, Tower, Minn.
- Waukegan, Ill.** — Župnija Matere Božje (škofija Chicago). Župnik: Rev. M. Butala, 510 W. 10th Street, Waukegan, Ill.
Šola Matere Božje. Učiteljice: sestre kongregacije sv. Benedikta.
- West Allis, Wis.** — Župnija Marije Pomagaj (škofija Milwaukee). Župnik: Rev. L. Gladek, 446 W. 52nd Avenue, West Allis, Wis.
- Willard, Wis.** — Župnija sv. Družine (škofija La Crosse). Župnik: Rev. John V. Trinko, Holy Family Church, Willard, Wis.

PODRUŽNICE SLOVENSКИH FRANČIŠKANOV.

Samostan Marije Pomagaj, Box 608, Lemont, Illinois.

V. Rev. Anselm Murn, prov. komisar; Rev. Benedikt Hoge, sam. predstojnik; Rev. John Ferlin; Rev. Hugo Bren; Rev. Salezij Glavnik; Rev. Bernard Ambrožič; Rev. Tomaž Hoge; Rev. Lenard Bogolin.

Kleriki-študenti: Rel. Andrej Svete; Rel. Ciril Šircelj; Rel. Alojzij Medic; Rel. Bonaventura Borgola; Rel. Klement Ladjak; Rel. Anton Pink; Rel. Rafael Stragishar; Rel. Frančišek Papež; Rel. Ludvig Ule; Rel. Martin Stepanich; Rel. Richard Rogan, Rel. Michael Rogelj; Rel. Kletus Panja; Rel. Daniel Cadonic; Rel. Albert Oblak; Rel. Karel Medic.

Bratje: Ven. Bonifacij Dimnik; Ven. Akursij Somrak; Ven. Antonin Šega; Ven. Lavrencij Ponikvar; Ven. Teofil Rudman.

Podružnica sv. Cirila, 62 St. Mark's Place, New York, N. Y.

Rev. Edvard Gabrenja.

Podružnica sv. Družine, Willard, Wis. (Ry. St. Fairchild).

Rev. J. V. Trinko. Brat Humil Šavelj.

Podružnica sv. Janeza Vianeja, 386 Geneva Avenue, Detroit, Mich.

Rev. Aug. Svete; Rev. Marcel Marinšek.

Podružnica sv. Jurija, 9546 Ewing Avenue, So. Chicago, Ill.

Rev. Leo Novitski. Brat Serafin Vene.

Podružnica sv. Roka, 452 Crosat Street, La Salle, Ill.

Rev. Paškal Esser.

Podružnica sv. Štefana, 1852 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

Rev. Aleksander Urankar; Rev. Jožef Čagran.

Podružnica sv. Terezije, B. 481 Decker Avenue, Johnstown, Pa.

Rev. Odilo Hajnšek; Rev. Benigen Snoj; Rev. H. Podgoršek; Rev. Pij Petrič; Rev. Gabrijel Estok.

PODRUŽNICE SLOVENSКИH ŠOLSKIH SESTER.

Podružnica Lemont.

S. M. Kordula Germek, prov. prednica; S. M. Otilija Žveglič, hišna pred.; S. M. Febronija Kos; S. M. Klotilda Sternad; S. M. Salezija Čečko; S. M. Salvatora Jama; S. M. Vladimira Campa; S. M. Evfrazija Strgar; S. M. Marcijana Sinkovič; S. M. Julita Veselič; S. M. Krescencija Urh; S. M. Mehtilda Štefančič; S. Magdalena Bučar; S. Geraldina Bambič; S. Serafika Bojc; S. Agata Straus; S. Gertruda Tegelj.

Podružnica Kansas City A.

S. M. Sibila Zorko, prednica; S. M. Bonaventura Kunst; S. M. Arhangela Roškar; S. M. Božena Lončar; S. M. Emiljana Čurin; S. M. Remigija Božič; S. M. Leonija Nagode; S. M. Julija Kalinska; S. M. Ancila Jaklevič; S. M. Petronila Kožar; S. M. Prakseda Arnšek; S. M. Klauđija Tomašič; S. M. Velemira Šimunjak; S. M. Judita Fogel; S. M. Silvija Majnar; S. M. Agneza Fabac; S. M. Virgillija Lakmer; S. M. Terezija Sušan; S. M. Silverija Zaplatar; S. M. Olga Glad; S. M. Borgija Jančarič; S. M. Davorina Fabac; S. Doroteja Jurkovič.

Podružnica Kansas City B.

S. M. Saba Pistorik, prednica; S. M. Sabina Rebolj; S. M. Lavoslava Turk; S. Maristela Slapnik; S. Asumpta Pečjak.

Podružnica Joliet.

S. M. Leja Poženel, prednica; S. M. Maksimiljana Jezernik; S. M. Cita Dulčič; S. M. Antonija Golubič; S. M. Marta Trinko; S. M. Stanislava Bambič; S. Blanka Šircelj; S. Jožefa Tominac.

Podružnica So. Chicago.

S. M. Paula Svetin, prednica; S. M. Gema Zidar; S. M. Ana Bambič; S. M. Sijena Trstenjak; S. Alvernija Potočnik.

Podružnica Cleveland.

S. M. Imakulata Ovník, prednica; S. M. Emerika Šilc; S. M. Metodija Pirnat; S. M. Carmelita Šuma; S. M. Brigita Hribar; S. M. Martina Lakner; S. Miriam Donchez; S. Stella Durič; S. Leticija Baznik.

Podružnica Chicago (Throop).

S. M. Krištofina Grom, prednica; S. M. Irma Cvetko; S. M. Pulherija Ambrožič; S. M. Franciška Marinčič; S. M. Kornelija Bregar; S. M. Loreta Drčar; S. Valentina Poturica.

Podružnica Chicago (Sv. Štefan).

S. M. Mihaela Kos, prednica; S. M. Terezija Tonja; S. M. Vendelina Kravcar; S. M. Baldomira Kamničar; S. M. Venancija Jakofčič; S. M. Evalda Stragišer; S. M. Suzana Stefanič; S. M. Kerubina Adamič; S. M. Dominika Grčar; S. Roza Ovca; S. Adnives Marolt.

Podružnica Sheboygan.

S. M. Kalista, prednica; S. M. Seraphina Tonja; S. M. Beata Gunde; S. M. Alma Kožar; S. M. Doloroza Omrzel; S. Bogomira Glad; S. Estera Žilavec; S. Alojzija Medic.

Podružnica Steelton.

S. M. Berta Peršoh, prednica; S. M. Samuela Stragišer; S. M. Cirila Savršnik; S. M. Cecilija Adamič; S. Anuncijata Žerdin; S. Lucija Markelj.

Podružnica Bethlehem.

S. M. Romana Šoter, prednica; S. M. Davijana Majer; S. M. Dekolata Zel; S. M. Damijana Goltnik; S. M. Avita Trstenjak; S. M. Elizabeta Košir; S. M. Philomena Jakofčič.

Podružnica Gary.

S. M. Ildefonza Pirnat, prednica; S. M. Vijaneja Oman; S. M. Gabrijela Hajdinjak; S. Marija Drčar; S. Patricija Marasovič.

Podružnica Euclid.

S. M. Konzolata Kremesec, prednica; S. M. Magareta Bambič; S. M. Adolorata Piber; S. M. Evalija Rednak; S. M. Krizanta Trnko.

Podružnica Millvale.

S. M. Amata Esenko, prednica; S. M. Silvana Kos; S. M. Clara Horvatič; S. M. Ljudmila Fraus; S. M. Paškaliya Simonelič.

Podružnica Pittsburgh.

S. M. Edita Koštomaj, prednica; S. M. Gizela Skrbinc; S. M. Hugolina Zupan; S. M. Bertranda Vimpolšek; S. M. Angelika Riedl; S. M. Bernardina Hečimovič; S. Teodora Golubič; S. Ludovika Žilavec.

V Winoni, Minn. se izobrazuje S. Rafaela Knez.

V Washington, D. C. se izobrazuje S. Egidia Koprivšek.

Nagrobni Spominki

*ROJAKI! Kadar želite okrasiti grob svojih dragih ranj-
kih, obrnite se na svojega rojaka, ki ima veliko zalogo razno-
vrstnih nagrobnih spomenikov iz granita in marmorja. Moja
dolgoletna skušnja vam jamči delo prve vrste. Vsi oni, ki sem
jim naredil spomenike, so z mojim delom popolnoma zadovolj-
ni, za kar priča tudi obilo zahvalnih pisem.*

*Spomenike razpošiljam po vseh naselbinah. Izvrstno delo,
zmerne cene in točna postrežba je moje geslo. — Za obilna
naročila se priporoča:*

JOSEPH SLAPNIČAR

(PREJ SIMON ŠETINA)

1013 North Chicago Street :- Joliet, Illinois
Phone 2-4787

Poklon

Društva sv. Štefana,

štev. 1, K. S. K. J.

V CHICAGO, ILLINOIS

Časitka

DRUŠTVA

“Marije Pomagaj”

štev. 78, K. S. K. J.

CHICAGO, ILLINOIS

John Androjna

1008 So. 44th Street,

MILWAUKEE, WISCONSIN

FRANK DRENK in SIN

**Prodaja pivo v sodčkih in
steklenicah.**

Se priporočamo cenj. odjemalcem.

SVOJI K SVOJIM!

Bell Phone 716

259 Alexander Avenue
STRABANE, PA.

AUGUST H. RISKA

**Zemljišča — posojila
zavarovalnina**

— JAVNI NOTAR —

7 Latimer Avenue
STRABANE, PA.

MATH KREMESEC

Dealer in the Best Grade of

-- MEATS and GROCERIES --

1912 West Cermak Road, --:-- Chicago, Illinois
Phone Canal 6319

Slovenska Zadružna Prodajalna

V STRABANE, PA.

Sveže in prekajeno meso, grocerija in druge potrebščine,
kar je mogoče po zmerni nizki ceni. To je zadružno podjetje,
lastujejo in obratujejo ga delavci v svojo korist.

Zadruga razdeli dobiček ob koncu leta svojim delničarjem
in odjemalcem.

Lojalnost tej ustanovi naj bode naš cilj!

9 Latimer Avenue --:-- --:-- Strabane, Pa.
Telefon 465

FRANK RRENK, poslovodja

ANTON ŠTRUKELJ

Slovenska gostilna

1101 5th Street, La Salle, Ill.
(Pod slovensko cerkvijo)

Točim dobro Edelweiss in Hebel pivo, imam tudi dišeče smotke in zdravo žganje. — Se priporočam.

Poklon od

DRUŠTVA SV. ALOJZIJA

št. 47, KSKJ.

CHICAGO, ILLINOIS

Poklon

DR. SV. JERONIMA,

št. 153, KSKJ.

CANONSBURG, PA.

DR. M. J. IVEC

Physician and Surgeon

JOLIET, ILLINOIS

Office: 900 N. Chicago St., Cor. Clay
Phone 2-9141

Residence: 114 Buell Avenue
Phone 2-5930

Office Hours, 10-12, 2-4, 7-8

CASH IN THE BANK

gives you a sense of personal security not otherwise obtainable. Deposits in **Citizens Trust** are protected by Deposit Insurance up to a total of \$500 for each customer.

CITIZENS TRUST CO.

Canonsburg, Pa.

**PODPIRAJ
KATOLIŠKI
TISK!**

Slovensko Hranilno in Posojilno Društvo

CANONSBURG — STRABANE, PA.

Imetje\$200,000.00

Glavnica\$500,000.00

Nove delnice izdaja vsakih šest mesecev.

Interest na pred plačene delnice

4%

AUGUST H. RISKA, tajnik

7 Latimer Avenue

-:-

-:-

Strabane, Pa.

Na planine, na planine vedno žene me srce. —

Spomenik iz rimskih časov — glasnik potopljenih mest.

Vršič slovenskega rožmarina

P. Aleksander Urankar, O. F. M.

Snopič iz zbirke

“DOMOVINA, TI SI KAKOR ZDRAVJE!”

KJE DOM JE MOJ?

South Hampton, Anglija.

Tri tisoč milj je med najinimi srci, o domovina.
Med najinimi usti je atlantiški ocean.
Dušo motila nikoli ni mrzla in mrka tujina,
da bi ne bila poromala k tebi še sleherni dan.

Toda zapisal med zvezde na nebu bi s črko debelo
uro, ko ladja priplove v vrveči angleški pristan.
Ko pred očmi kot meglina zapleše občutje veselo:
Potnik poljubi jo grudo, to je evropska ravan.

Zdrava neznanka preznana, četudi peklá si veranda,
kakor te slika in riše z lažjo pri nas propaganda.
Varuješ oljko miru z bajonetom, granato in bombo.
Angelj pokoja, ljubezni s sovražno vojaško nam trombo,
hiša na pesku — sam zlomek pošastni ji daje zaslombo.
Zdrava Evropa, četudi krvava kot črna Uganda.

BARČICA PO MORJU PLAVA...

Ob francoski obali.

Zemeljska obla, vesoljstva pustinja brezbrežna.
Kam v dolgočasju zemljan bi bil se podal?
V uri spočetja bi bila mu bridka smrt neizbežna,
da mu ni Stvarnik oaz in prostorčkov toplih odbral.

Toplih oaz in prostorčkov — otočke Previdnosti božje,
kamor je narod za narodom v prošlih stoletjih pristal.
Dom si postavil, ustvaril si ljubo družinsko okrožje,
svojo državo s postavo, krvjó in živo mejo obdal.

Zdrava Evropa, med temi otočki otoček izbran.
Hotel je Stvarnik mogočni, da si poslanka Lepote,
modra delivka kulture in uma večnostne dote.
Božja glasnica Miru. Nikdar nebi svet bil udan
kugi krivičnih vojská in izdajstvu preklete pehote,
če bi kdaj božja veljala pri mizi mirovnih dvoran.

O TI MOJ DOM, TI ZEMLJA MILA...

Havre, Francija.

Sprsti desetimi radi pač kažemo vsi za teboj,
Kažemo, lažemo: to nam je dična in mična Evropa.
Radi preradi predstavljamo te kot miru grobokopa.
Gadov zavratnih, strupenih sršenov nam kotiš nebroj.

Smejem se tujcem: drag jim pa vendar Evrope je soj.
Leto za letom od nas se številna turistovska tropa
druga za drugo gromadi, na brze parnike stopa,
da se popelje tja preko, kjer "tih in preblag je pokoj".

Meni še vedno si prva, med vsemi preljuba dežela,
kjer ustanovil si domek svoj jugoslovanski je rod.
Naj bo povestnica tvoja turobna mi, naj bo vesela.
Staro resnico, a pravo pozna postopač in gospod:
Kadar je senca premočna pokrajino lepo odela,
v sonce poglej, prav gotovo v zenitu utira si pot.

NAZAJ V PLANINSKI RAJ!

Na pariški postaji.

Revizorji, pregledniki.
Mornarji in žandarji.

Kdo sem? Deseti brat.
Šel sem za drugimi brati rojaki,
ki so odšli preko vode zaslužka iskat.

S trebuhom za kruhom? Se motiš mornar.
Kruh ni edina potreba.
Duš in duhovnih dobrin sem čuvar.

Bratom rojakom je treba Boga.
Služijo boljši si kruhek:
Bog blagoslavlja ga, daje dobroto srcá.

Kruhek na mizi ni prva in zadnja dolžnost.
Božja beseda gradi nam božanstveni most,
tja do zadnjega doma kraj večnih vodá.

ZAKAJ NAZAJ?

Kako si potnik radoveden.
Med mnogimi sem eden,
ki še enkrat

bi videl rad,
kako sprehaja sonček zlat
se nad domačo streho.
Kje rasel sem kot fantič mlad
le materi v uteho.
Ne veš, še očka mi žive,
živi mi Benjamin.
To so magneti mi trije,
najslajši moj spomin.

In sestric pet
že let deset
po bratu hrepeni,
ki šel je v svet
rojakom štet
življenja srečne dni.

Korajže nove dala mi bo očetnjava,
da bo še lepše pela v duši božja slava.

POPOTNIK, PRIDEM ČEZ GORO.

Na vlaku.

Tinka, Polonca, Marjetka, Rezinka,
vsaka po svoje svoj nosek si šminka.
Renica, Lenca, Ivanka-štimanka,
nikdar na ustnih jim barve ne zmanjka.
Glejte jih vitke moderne koketke,
trpke kot v roki so jim cigaretko.
“Tinka, Polonca — in te-ka-ti-tak —”
cvili, reži se in smeje naš vlak.

Don iz Florence se v kotu huduje,
revma ga muči, si čevelj sezuje.
Dama iz Berna neusmiljeno piha,
okna zapira, boji se prepaha.
Meja za mejo, postave, finance
plešejo z nami, igrajo se mance.
“Donek in dama, prepah je pač spak —
te-ka-ti-tak, —” se posmiha nam vlak.

Kamero! Kdo nam te sličice vzame?
Ni je na svetu le-te panorame.

Vidiš prizore, ki so za bogove.
Gore in paše, doline, gradove,
cerkvice plašne in hiše prelestne
križe občestne in sejme predmestne.
Bolje potegni nam polževi vlak,
sebi prihrani svoj te-ka-ti-tak.

Briga me Francije ravna planjava,
briga me Švice prejasna sončava.
Mesta povrsti so vas mi deveta,
tuje pokrajine briga deseta.
Naj bo Pariz ali Bazeljsko mesto,
Curich in Schwarzach in drugih čez dvesto.
Jaz samo čakam, kedaj bo Beljak.
"Te-kati, te-kati, romar počak."

Vlak je mrtvilo, saj nima ti duše,
trupa je lenega, mrtve je buše.
Tak je kot vsi so po svetu nam stroji
nemi in trdi vsej radosti tvoji.
Trdi v nezgodah, v nesrečah so nemi,
mar so jim smeh in veselja objemi?
Vse, kar vedo, je ta "te-ka-ti-tak —"
Dolgo ne boš se mi rogal, bedak.

Beljak.
Sedaj —
pa Luka Matija ti počaj!
Trenutek dva, postoj mi vlak!

Naj modro pisemce za hišico očetovo oddam,
najlepše svoje pismo, kratek telegram:

"Uslišal nas je Bog,
oj očka, vrača se otrok . . .
Deveta bo med urami preblažena,
ko te objel bom, zlata mamica — —"

KO ZAGLEDAM JASNE VAS GORE.

V Rožici.

Kdo dal mi bo slovar, dal besednjak,
da najdem tiste miljene besede,
ki razberó skrivnostne nam poglede,
ki nosi jih v obrazu romar vsak?

Li je na svetu stetoskop, zdravnik,
ki mogel bi prešteti src utripe
in diagnozo dati nam te zadnje hipe,
ko se pokazal bo Triglav — branik?

Da ni bolezen? Vsak v kotičku svojem zdiše
in pritajene solze briše . . .

— — —

Bolezen sladka, saj ti ne vemo imena,
ker si pretuja, ker si le domača
pri srečnem, ki domov se vrača,
še njemu si le čudežna izjema.

Še gledam jih rojake na njujorškem produ,
ko morje rok se dviga proti svodu,
v zavisti sveti se oči solzé,
svoj tožni zbogom meni blažencu želé.

Kar daj, razpasi se bolezen v meni!
Vseh tihih solz, ihtenja ni me sram.
Domov gremo, domov! Neskončni razodeni
zaveso pred domovjem, ki je tudi Tebi hram . . .!

SLOVENSKI SVET, TI SI KRASÁN!

Prišla je ura. Oderski kraguljčki zazvoné.
Bog — režiser odgrnil zastor je pred nami:
Da, to je naša zemlja, to naš jezik, ki te mami.
Da, to so naše gore, naša polja in ljudje.

Pozdravljeni, pozdravljeni iz srečne duše dna!
Plan jeseniška, dol radovljiški in kinč naš bleški,
Kraljica brezijska češčena, ti ponos nebeški,
pozdravljen Kranj in sveti Jošt, pastir gorá!

Pozdravljeni vrhovi sivi vrh planin!
Domovju našemu lepote ste stražarji.
Da ste mi zdrave cerkvice v jutranji zarji,
molitve in zvestobe naše dragocen spomin.

Pozdravljena žanjica loška, piruh sredi njiv
in fant gorenjski, trda grča neprekosna.
Oj zdrava gruda naša, vsa prejasna in ponosna.
Pozdravljen svet slovenski, žilav ves in živ!

BODI ZDRAVA DOMOVINA.

Dorasla si in brhka kot mladenka zrela,
ki ji poteka osemnajsta le pomlad.
O domovina, kakor da iz škatljice te vzela
Mogočnost božja je. Res Bog imel je rad
to našo zemljo, ko jo je ustvarjal
in jo z lepotami oblagodarjal.

Predstavljam si Boga Očeta sredi dela:

Pripel je zvezde na nebo, obmejil vse vodovje,
odmeril rožam mesto sredi mehkih trat,
pokazal pot potočkom skoz doljavo in gorovje,
ustvaril tičke, ribe, gozdno vso živad.

Nazadnje še Adamu vdihne večno dušo,
pripravi se lepo za sedmi dan ...
Kar vidi sredi zemlje čudno prazno rušo,
prostorček pust, pozabljen in mračan.

“Ne bo kolačka iz te moje moke”,
dejal je Bog, “je dosti teh Sahar.
Drugod na zemljevidu lise so široke:
Slovenska naj bo krasna kot nebeški dar.”

In zopet izgovoril je svoj “bodi”,
izpolnjen bil prostorček je takoj.
Najlepše góre, in doline odpovsodi
prestaval je v le-tá kотиček svoj.

Povrhu mu je dal še sinje morje,
prevezal vso deželo s srebrom rek.
Poljubil še posebe vse pogorje
in blagoslovil prostor prek in prek.

Predstavljam si Boga Očeta sredi dela:
o domovina, božja milost te iz škatljice je vzela.

MILI MOJ SLOVENSKI KRAJ.

Ne bodi mi neveren, brat Tomaž,
legendi sveti, božji pripovedki se smehljaš.

Poglej slovenske gore, saj vse leto
drhti na njih Previdnosti poljub.
Doline mi poglej, nebeško slóvo sveto
počiva v njih, vse priče so obljub,
ki jih je dobri Stvarnik dal,
ko našo zemljo je ustvarjal in obdaroval . . .

Studenčki in potočki so utripi božjega Srca,
slapovi naši so besede silnega neba.
In vsi ljudje, ki ti živijo tod okrog,
pečate nosijo, utisnil jih je zopet — Bog.

Pečat podjetnosti, da so za delo vneti.
Pečat korajže, da jih črt noben ne more streti.
Pečat gorečnosti, da so za očetnjavo in Boga zavzeti.

POLJUB GORAK OČEMA DVEMA.

Dve desetletji spremlja dvoje me oči,
dva sončna žarka sevata mi nad življenjem,
odkar sem se pobratil s tem drvenjem
tujine, velemest in njenih težkih dni.

V otožnost klonem, koj sta mi v tolažbo
in nova nada, ko zavdaja mi obup,
pripravim duši svoji skrito zdražbo,
budnika sta mi skrušenosti in obljub.

Pred leti plavala sta nad glavico mlado.
Predobro se spominjam davnih ur.
V bodoče dni s skrbjo sta mi iskala,
ko sinček morda bo prevaram trubadur.

Izdal sem ti skrivnost dveh mojih žarkov.
Zdaj veš, kdo bil je skrbni varuh moj.
Da zmogel sem strmine, mogel preko jarkov,
očk materinih bil je čisti soj.

Bogu zahvala za dobroto matere predobre!
Ta njena vera ti prenese hribe in goré,
zapira levu žrelo in mori nam kobre,
ki za mejniki na svoj slastni plen prežé.

— — —

Deset sem let prešteval solze bridke,
ki si jih iztočila, ko sem dal slovo.
Kot jagode sem zbiral jih na zlate nitke,
jih spravljaj v svojo srčno kamrico.

Tvoj Lojze, mamica, pozabil ni nikoli,
kaj tiha martra nam v kotičku govori:
Boga ne zabi, pa četudi v jedki boli
srce razbičano, ponižano ječí.

Povrnil sem se k tebi tej resnici veren,
in to povem ti, mamica, sedaj:
V modrosti srček tvoj je neizmeren,
s teboj mi Bog je dal na zemlji raj.

Kako jo ljubim to slovensko mamo!
Čeprav jezikov tujih nič ne zna,
čeprav ne ve, kaj bi s sveta reklamo,
pa božji jezik milosti pozna.

DOBRO JUTRO HIŠNI OČKA!

Pa se menda ne solziš, oj očka moj?
Povej mu mati, saj je prišel sinek tvoj.

Kako si časih pravil: Bog ne daj,
da fantov mojih kdo bi vrnil se kedaj
kot sinček izgubljenec
in tujih ver rejenec.
Če nikdar nisem solz poznal,
bridkosti tužni se udal,
srce bi se razjokalo do smrti mi tedaj.

Kako mi govori ob hišici tvoj mlaj?
"Da si nam zdrav preljubljeni prvorojenec,
maziljenec duhovni, naš ameriški Slovenec."
Čemu le očka biseri v očeh sedaj?

Povej mi raje kaj o svojem sadovnjaku,
o svojih orgljicah, ki jih napravil je sam Bog,
o svoji brajdi, ki se vije po posestvu krog in krog.

Kako se časih smo smehljali dobremu očaku:

"Otroci mir, vi ste le orgeljske piščali,
lepó mi bote spev življenja zaigrali.
Kaj bom ponavljal stoinstokrat vam, ti šment,
da jaz družine sem postavni dirigent."

In ženka mamica je bila trta sveta,
ki vsej družini sad in blagoslov obeta ...

Zasadil je drevesca v vrtu si povrsti,
ko se vrstili so mu v hiši sveti krsti:
Jablenco prvemu in Jožku češpljo sivo
in drugim trem še hruško, češnjo, slivo.
Prišli so Mici, Kati, Ana, Menica in Zinka,
brž zraste lipa, hrast, jazmin, bršljin, malinka.

Kako ti kaj rodi, oj očka, brajda sveta?
Drevesnica gotovo ni prišla na kant?
Harmonike družinske pesem kaj lepo obeta?
Kako s teboj je, naš korajžni muzikant?

SAMO DA SI PRIŠEL!

“**S**amó, da si prišel, pri nas boš zdaj ostal.
Gorice tu domače so še polne dela.
Vinograd Jezusov bo tudi tukaj dal
ti posla, grozdja, radosti in jela.”

Nikar, moj očka ne spominjaj me slovesa.
Kako bo z mano, ve mi duša in vedó nebesa.

Pet sto očetov, pet sto mater čaka name,
da jim prinesem morda nagelj, morda rožmarin
od dobrega očeta, ljubeznive stare mame.

Ne veš, ko prvo sem daritev žrtvoval
Bogu v uhó sem tiho šepetal:
Molitev Oljske gore, molil jo je božji Sin — — —

— — —
Iz vsega mojega trpljenja
iz žrtev, borb in hrepenenja
drhti molitev moja k Tebi, Gospod,
o daj mi duše.

Glej. Tvoja milost obilna in globoka
je segla kakor velika svetla roka
že v brezdno mojih mladih željá in sanj:

Sanje so bile moj prvi dar za duše.

Tvoje žejno srce je še prosilo
v solzé in trudni moj molk se je tiho sklonilo:
našlo je dom, očeta in mater in bele pokojne noči.

Še to sem dal na altar za duše . . .

Gospod, če hočeš,
nosil bom križ, ki sega do obzorja,
in bo težak za sto življenj
in bo grenák kot voda Mrtvega môrja.

Samo duše mi daj,
da bom razbegnil vsaj nekaj senc
v Tvoj večni maj!

O, DAJTE, DA JO VIDIM DOMAČIJO!

O dajte, da jo vidim večnomlado domačijo.
O dajte, da poljubim svoj domači paradiž.
Naj vidim, če škrjančki vam še gostolijo
vrhu poljan in njiv, nad to belino hiš.
Če prepeličke še pedikajo tam v senčni hosti,
prebujni lešniki še vedno dober sad rodé,
če zajčki so še vaši redni in poredni gosti,
ciklame in šentjanževke še vedno tak dehtë.

Kako to duši trudni dobro de:
nebeški vonj rezede, gartrože in rožmarina . . .

Kdor bil je tam za morjem, to prav dobro ve.

KAKO SI OČKA PRAV IMEL.

Kako si, očka moj, ti prav imel,
ko svoje rože, svoje trsje si presajal,
takrat si vedno prav slovesno del:

“Naj vrtnica bo, naj bo trta, ali človek, božja roža,
domače zemlje merica je dobra za življenje.
Rastlino rahlo greje in človeka boža.”

Seziva si v roke, rojak, kot dobra prijatelja dva,
zapisal boš ti in zapisal bom jaz si v knjigo srca.

Svet je širok in prostran,
naj ti bo košček slovenske zemlje odbran
ali kotichek na robu sveta,
kjer obrežje poljublja Atlantik, Pacifik,
ali kak drug ocean.
Veljalo je vselej, veljalo bo, danes veljá:

Merica tople domače zemlje je dobra za bujno življenje.
Taka je volja Bogá.

— — —

Hvaljen Vsemožni za krepko voljo slovensko:
sebi in drugim bom srečo iskal in koval.

Hvaljen Vsevladni za sveto vero očetno:
v moč mi bo, da se bom k Tebi dvigal od tal.

Hvaljen Vsemodri za ljubi materin jezik,
ž njim si značaju mojemu slovés poštenja dal.

POZDRAVLJEN, NAŠ DOLARSKI PRINC!

N ešteto dobrodošlic te pozdravlja.
Tako je, ko se vrneš, kakor da si kralj.
Zdravicam konca ni, ni kraja slavlja,
kot bi nevemkdo bil prišel iz dalj.

Pozdravljen naš dolarski izgubljenec.
Tvoj dan je danes, praznih vseh nedelj.
Oči žaré kot v cerkvici lesteneč
z lučmi premnogih poželjivih želj.

Ne veš, kdo dal ti krono je na glavo?
Kdo žezlo ti je stisnil v bedno dlan?
Kdo ti pripravil vso preimenitno slavo
in kdo oklical petek je za praznji dan?

Izseljeniška avša! Pamet v roke!
Tako počasen si in len kot bognasvar.
Povprašaj za odgovor malčke in otroke!
Prišel je stric ameriški, prišel dolar.

Dolar ti spleta čedne lavorike,
dolar ti dal je dični diadem,
izbral pravila glavna iz "Olike"
za tvoj pozdrav in tvoj kraljev sprejem.

Dolarček ljubi, pridi iz mošnjička,
kako si lep in kot pomlad zelen.
Na peči dolgo čaka že potička
ne veš, kako je vinček naš rumen.

NÁ, SOSED ZELENJAK!

N á, sosed zelenjak za štefan ali sod,
samo, da mi ne praviš: princ, gospod.
In dedek vam za tisoč pip tobaka,
pa naj bo roba draga taka ali taka.

In tebi Cila, tebi Neža, tebi Anka
pa tebi Tone, Lojze, Mihec in Ivanka.
Imejte vse, kar moj mošnjiček nosi!
To eno striček iz Amerike vas prosi:
Poglejte mi v oko in dušo. Mili bože,
saj sem še vedno vaš, srca, krvi in kože.

KAJ MENI MAR DENAR!

Denar ne raste nam v tujini kar iz tal,
za vsak dolar boš trudil se, potil, pehal.
Držijo kaplje se potu izseljenskega cvenka,
iz vsakega ti silno tožna pesem klenka.

Spev duš, kjer sončnih žarkov ni nobenih,
obrazov, rok, s krvjo in znojem oškropljenih.
Spev rovov sredi temnih krutih jam,
kjer človek je tako neskončno sam.

Da, še na božič lentam, še ta sveti dan,
ko Detece božično vam na svet prihaja
in ves vesoljni svet v pričakovanju raja
rudarja videl sem, ki kópal premog je — solzán.

Kaj meni mar denar, zapravlil bom stotake.
Samo ljubezni stare hočem, hočem stare dni,
svoj stari rodni krov, o, vse vas hočem take
kot časih bili smo, mladosti polne in krvi.

VSEH ROK JE STO NA VSAK KORAK.

Govóri "stric", prijatelj, "brat", tovariš, "svak".
Vseh rok je sto in sto vprašanj na vsak korak:

Li res je svet takó ogromen onkraj mlake?
In zemlja mastna kot ni mastna gruda rodna?
Če res palače vse vam silijo v oblake?
Ti hišica je kakor lična vila novomodna?
S kočijo brez konjičkov greš po svoji poti?
Vse steze vaše so kot bela ledenina gladke?
Pri delu te motika nikdar nič ne moti?
Denarce si lahko nabiraš kakor jagode presladke?
Krčmar na mizo rujnega en polič, dva!
Ob kapljici bizeljski se jeziček razvozljá:

TUJA LJUDSTVA, TUJE ŠEGE SO PRIJATLI, BRATJE NE.

Ne rečem, da tujina bi ne bila silna,
da ni bogat naš jerob, Striček Sam.
Dobrota je njegova še preveč obilna

bedaček le bo silil kam drugam.
Ima planine svoje, svoje ljube gore,
bogastvo sonca in žarenje zore,
doline, jezera in rek bogat zaklad,
jesen, poletje, zimo, blaženo pomlad.
Pozna potí v obljubljeni deželo,
kjer nektar in ambrozija kipé.
Vsak državljan ti zatrjuje smelo:
Svobodni, svoji tod smo vsi ljudje.

Ne rečem, toda prav nam je zapisal
v spominsko knjižico rojak visok:
"Lepoto vso sem sproti si izbrisal
iz glave in spomina, ker je vsa od rok.
Raztresen šopek: roža, ondi, roža tukaj,
še z avijona ne bi videl ga vsegá.
Raztrgan mozaik, kje spravljal drobce skupaj
bom v teh daljavah, da se sličica pozná?"

In za svobodo tvojo, Sam, prelepa hvala!
Ko boš armado delavcev odrešil spon,
družinam trde vzel verige kapitala,
takrat pa le potegni svoje slave zvon!

MLADI V AMERIKI PRAVIJO ...

Mladi v Ameriki pravijo: Oče nam je čudak:
Zjutraj vstane z žalostno tožbo v očeh,
pride zvečer, pa nam je zopet do solz mehák
in vedno blebetá;
da zdravja da,
če bi domov le še enkrat zastaviti mogel korak.

Pa mu ni sile: močne sinove ima,
nosijo mu zaslúžka, nosijo mu blagá,
hčerka mu na piano same poskočne igra,
mati mu kuha in streže po volji srcá.
Daj mu smeha tisoč košar in židane volje na klaftre,
v morju veselja se biser v njegovem očesu igra.

Mladi v Ameriki pravijo: oče nam je čudak,
ne ozdravi ga dobra beseda, kot pelin je vedno grenák.

Ni na policah desetih v lekarni zdravil za očeta.
Spomnim vas narodne pesmi; takó lepó govori:
Oj za bolezen imamo zdravilo, zdravilo stoterno,
le za ljubezen ni medicine, le za ljubezen je ni.

Kje si nam daleč za morjem slovenska domovina!
Majhna in borna ob vznožju prejasnih planin.
Naj bo velika in silna, bogata in dobra tujina, —
tvoje tihote ni v njej, v njej ni tvojih jasnin.

Trda si bila nam zemlja, težka gruda domača,
kajžica rodna kot lučka slabó je brlela sredi poljá.
Nima gorkote mrzla grofija v tujini, ta rdeča palača
kot jo je kočca slovenska poznala kraj božjih mejá.

Kaj ne bo oče čudak?
V kočci za morjem mu je duša ostala:
človek brez duše ne more biti vesel in gorák.

MATERI SOSEDOVI — VRSTICE TRI:

“**P**tička drobna priletela,
na kasarno mi je sela” —
Mamica se še spominjaš, ali še kaj veš:
sedem ur— je bilo tja v Ljubljano peš,
kjer je sinko bridko sabljo nosil,
vranca jahal in za vojsko prosil.
Mamica je o škrjančku pela,
k Jožku tja v kasarno sedem ur je spela.

Kam škrjanček neki danes ji leti —
Jožko tam za tretjo vodo zdaj živi?

Jožko zdaj je gospodar. V palači je doma,
pošlje za priboljšek tolar, dva.
K polni mizi s svojo ženko seda.
ust petero nasičuje polna skleda.

Vprašaš, kam škrjanček materin sedaj hiti?
Kam drugam kot k Jožku, tja za vode tri. —

Vrhu doma belega mi tam pristane,
predno tuje jutro si oči pomane
in pogleda, če že Joško spravlja se na pot,
zdaj bi spela mati stokrat sedem ur edinemu naprot.”

BLAŽÉTOVI MAMICI PISMO OD SINA.

“**M**ati preljubljena, iz dna srca pozdravljena
čez hrib in plan, čez atlantiški ocean.
Ne veš, kako je tod veliko sonce,
smeji z neba se dan na dan.
Zdrav sem ter vseh dobrot nam dajo polne lonce.
Čemu bi kisel bil obraz, čemu temán?
Mordá kaj kmalu bom s ceniki kronat tvoje čelo
prišel tršat, bogat, odrasel in močan.”

Pet mesecev je sinko pismo pisal,
pet mesecev iskal besede in jih brisal.

Ko je takó težkó lagati materi,
vse dni je dušo mu v dlaneh nosila.
"Pošast je laž. Noge so kratke ji,"
vse dni je pridigala in grozila.

Kaj naj ji to pove?

Da mesto vonja rož in belega jazmina
po sobici in v prsih se mu vlačí vzduh prezopernega gazolina?
Da zdaj, ko je že poldan, še ne ve,
kje sonce vzhaja, še te sile nima,
da mu raztaja goro saj, meglé in dima?
Ali napisati ji sme:
doma kanarček — majke mili glas
je delal sinku kratek čas,
tujina pa mu zmiraj gluhonema kima.

Premnogo solzo so otrle matere roké,
zato ji v pismu svojem laže moj Blaže.

ANŽETOVÍ MAMICI, SPOROČILO OD SINA.

Svoje zdravje znosil sem v to novo grudo,
v grudo znosil sem življenja dan.
Svojo dušo sem zagrebel v rudo,
v rudo sem zagrebel svojo dlan . . .

Rovi, rovi, sami črni rovi, —
kamenje brez križa, brez Bogá.
V taktu kvante poje kramp in kamen
v taktu kletve bije vtrip srcá.

V domovini tam za tretjo vódo,
martra božja nad vasjo stoji,
martra božja sredi njive božje.
Blizu nje mi mamica leži. —

Pojdeš, pojdeš tja za tretjo vódo:
Vedi, name čaka mamica.
Vem, da ji je roka oživela,
da bi čelce sinu spet prekrizala.

Mati, kam se mi je dlan zarila
v črne rove, v rudo mrtvo kam?
Sinko tvoj zagrebel je vso dušo
v petje krampa in preklinjajočih jam.

BABICI PIŠE OREHKARJEV TONČEK:

“**A**li ni čudno? Mamica moja ima tako bistro oko,
ve, kje so kraji zemlje in kako je visoko nebo.
Tiho poprosim: pomagaj mi v šolski nalogi!
Pa mi nikdár ne ustreže in ji je vedno hudó.

Ali ni čudno? Mamica moja dobro pozna
pot do cerkve, kjer nam je Jezus doma.
Kruha in kave in moke pa jaz ji prinesem,
ker ta čudaški trgovec njene besede ne zna.

Kakor hitro pa božja, nevidna moč
sklepa mi trudne ročice za lahko noč.
Mamica blagoslov čez sobico mojo napravi,
da bi mi angelček varuh dal svojo sveto pomoč.
Potem mi da poljubček presladák in vroč
in tiho molitvico k Bogu v nebesih opravi:

“Varujta Tončka mi Oče v nebesih, Marija Devica,
da bo ohranil vsaj mamimo vero,
ko bo ugásnila v srcu njegovem mamina govorica.” —

BABICI PIŠE TEREZIKA, MAMIN "BONBONČEK":

“**A** li ni čudno? Mamica vselej v solzé mi strepeče,
kadar jo Rezika njena povpraša in reče:
Druge Rezike bližnjih in daljnih mest,
še črne zamorke z umazanih in zakotnih cest,
pri hiši imajo gospoda, ki mu pravijo: oče,
da ga objamejo, kadar se jim poljubi in hoče.
Sveta Terezika je celó samega “kralja” imela.
Kako ga je ljubkovala, kako ga je bila vesela.
Babica, k Bogu pomoli, da mi prošnjo usliši
in mi za božič prinese očeta preljubega k hiši.” —

Žalostna povest
iz naših mest:

Kralja je njunega že pred leti tujina divja požrla,
sladka je nada v mamini duši že davno umrla.

Reziki osem je let, osem je let, kar je oče odšel,
križ in spomin na družino na cestni je kolec pripel.

ŠE ZADNJE PISMO.

(piše drobna Mici sveti Brezijski Kraljici)

“**A** ta mi pravijo, da si z Gorenjske doma.
Jezusu pela si pesem mogočnih triglavskih gorá,
kjer so moj ata njivico črno orali,
njivo orali in zlato pšenico sejali.
Bogec nebeški poglej na to mojo zemljó:
kruha za petek nam daj, za svetek potičko ljubó,
so moj ata dejali . . .

Ata mi pravijo: Kje je pšenička ostala, bogvé?
V svetek smo jedli ječmenovec, v petek točili solzé.
Ata so njivico črno sosedu prodali,
njivo prodali, v Ameriko se odpeljali.

Kaj tudi tebi, Marija, ni zemlja gorenjska rodila,
da si na griček lemontski se zdaj preselila?
Ata mi pravijo: to si neumna ti čenča gorenjska,
Matere z Brezij potrebna so duše in srca slovenska.

S hribčka v Lemontu Marija s predobro rokó
lestvico božjo izseljencem spenja v presveto nebo.

CERKVICA VRH GORE, CERKVICA BELA.

Božji pastirček vrh gore stoji,
pase ovčice domače vasi. —

Cerkvica vrh gore, cerkvica bela
duša te moja pozdravlja vesela.

Sto si podružnic v tujini rodila,
kjer so nam srca le k Bogu nosila:

misli, molitve, vse svete željé,
križe, tegobe in mnoge solzé.

V tebi svetleje sijál nam je sonček,
lepše življenja zvonil nam je zvonček.

Varuh pastirček nam tvoj je spomin
svet si golobček iz božjih dolin.

K Jezusu pismo ponesi mi v raj,
pisemce sveto mu v roke podaj.

Pisemce prosi: naj milosti da
hiši slovenski v vseh krajih svetá.

PRVI TEDEN.

Ta prvi teden
bil ves mi je slovenski Eden.
Nebesa — bi dejal po naše.

Resnično: domovina, ti si kakor zdravje
Resnično: domovina, ti si kot Tedeum
na koncu mogočne slovesne maše.

Prečudno misel v srcu nosil
sem sedem dni:
če mogel bi, bi tisočak potrosil
na vse strani.

Kovača tebi fanté,
kovača Terezinki
in še zgovorni Minki:
Tako lepo domači jezik gostolé.

In če bi moj bil Zeppelin,
bi moja bila Normandija,
tako gotovo kot je Bog vladar zemljé in visočin
z menoj gredo v tujino našo, kjer ubija
se tisoč Johnov, tisoč Majkov, tisoč Rezik
s pošastjo, ki mu pravimo: slovenski jezik.

Tam naj na glas jim povedó, da tudi naša govorica
je sladka in okusna kot jim "kranjska" je potica.

In na srcé naj položé vsem črmožljivim tisočerim:
je naroda slovenskega milijon in pol,
pa mesto mu lahko pripravim in prostor odmerim
kraj Nemca in Angleža, Laha in Francoza,
ki v hrbtu nosijo kulture in prvenstva kol.

NAŠA PESEM.

Nemec se rodi s peresom,
Lah s paleto, mandolino
in Francoz z modernim plesom,

Čeh rodi se z vijolino.
Lok prinese Indijanec,
Rusu dajo vodko žarko,
zemljevid ima Britanec,
Španec se pripelje z barko.
Samov sinček žogo, buško
si prinese in mošnjček,
Srbin prirožljá ti s puško,
brat Hrvat ima jeziček.
Rojenice, kaj Slovenec
je berač in izgubljenec?

“Rojenice dale smo mu svoj izbrani dar —
pesem, ki je ne dobiš drugje za drag denar.”

— — —
Naša mamica to lepo pesem poje,
ko uspava otročičke svoje.
Očka jo momljá, ko deteljo kosi,
dedek gode jo, ko pipico kadi.
Hčerka zala zlato žito žanje
ž njo opeva svoje mlade sanje.
Sin nabornik gre nam na vojskó,
ž njo korajži dušo žalostno.
V pesmi naši so škrjančka spevi,
zvezd in sonca in planin usmevi,
nagelj, roženkravt in gartrož vonj,
zvon miru in divje vihre bron.
V njej povest je naše domovine,
žalost njena, njeni boji, bolečine,
vse veselje, hrepenenje in željé,
vse molitve, vzdih in prošnjé.

Še tujina, ki odklanja nas, tej naši pesmi dvori.
Le zavriskaj duša moja, le zaorite nam zbori!

GLEJ, ČEZ JEZERO, GOR ČEZ GMAJNICO.

K je je tamburinka,
brenkaj Terezinka!

Tja v čikaško gmajnico
pošlji svojo pesmico.
O kako bi jo razsončil
tvoj hají — hajó.

V zarji dneva
mesto peva
spev tovaren.
Do poldneva
razodeva
Žid nemaren:
“Zelja koš
za en groš —
roba dipoka —
lačén ne boš.
Vse za denar,
za penny, dolar.”

To brezima
nam je himna
velemest.
Do večera
duša svira
v taktu cest.

Spev dolarja
vsem pótezam je užgan.

Spev grobarja
pišejo koraki naši dan na dan . . .

SEM POBIČ Z ZELENEGA ŠTAJERJA.

Vipavca en štefan, kdor ne verjame, ljudje.
S smehom in krivcem premerim
vsa naša polja, naše divne goré.

Lažejo: zemlja je solzna dolina,
ves neizmerni svet
je v tegobo in žalost zaklet.

Jaz pa si ukam v življenje,
z zrelo mladostjo v očeh,
s krivci za trakom zelenim,
s pojočo krvjo v pesteh.

Juhe. Na korajžo!

RASTI, RASTI ROŽMARIN!

Dva štefana kupim, če pravo uganeš:
Zakaj mi je svet rožmarin?
Oj v njem dehti vsa naša ravnica,
in smeh prešerni smeh gorá in dolin.

V veselem srcu je večna mladost in pomlad
in ko v očesu vidiš solzá lesketanje,
ti gre na jesen in človek nisi več mlad.

Najlepše v zgodnjem jutru sonce posveti,
če zdaj ne, kdaj bom pa vesel?
V solzah potonejo vsi vzori sveti.

Kaj ni lepo in prav slovenski pevec del:
"Solze in rože bolne so za vruga,
dokler sem fant, bom vriskal si in pel?"

KAJŽICA RES NI VELIKA.

Tam za morjem ste gospodje,
pravijo vam: blagorodje.
Njive so vam preobširne

in poljane neizmerne.
Vile zidate, palače,
žena peče vam kolače,
v višjo šolo gre otrok,
svet ugnal bo v kozji rog.
Jálovo je to kraljevstvo,
arov le imej čez dvesto,
travnike in staje svoje.
avto, traktorje in stroje.
Z okenj in z obrazov gleda
vam pa le nesreča bleđa;
skrb in smola, glasni molk:
“— vsemu gospodar je dolg —”

Njiva moja ni široka,
skrinja komaj ped globoka,
štálica je v stanju dvomnem,
bétvica v kozolcu skromnem.
Mnogokdaj ne vem še v svetek,
je-li praznik ali petek?
Kajžica mi ni velika
pa sem fantič kot se šika.
Vsemu svetu pravim: stoj,
domek ta — je domek moj.
Moja je pšenica rodna,
ki na polju valoví.
Moja trtica je plodna,
ki za kajžico dehtí.
Moja sočna je otava,
ki kosí jo sinek moj.

Naj bo še tako visoka stava,
ne zamenjam domek svoj.

IZ STOLPA SEM MI ZVON DONI.

Večerni zvon, poznam tvoj bron,
večerni zvon, ti skrit kujon.
Račun imam s teboj še star,
pozabil nisem ga nikdar.
Spominjaš se, ko mladec vnet
podajal sem se v tuji svet?
Na kriplje vse si me rotil,
odhodnico zvonil, zvonil:

“Le balaj, balaj čez vodó,
banane, palme tam rastó.
Samo potreseš, pa cekin
bo padel v mošnjo ti z višin,
za vsakim kamnom je dolar,
povrneš se kot milijonar.”

Povrnil sem se le ubog
berač kot nekdej, poln nadlog.

Večerni zvon, tvoj milijonar,
račun ima s teboj še star.
Presneto — bolj bi bil vesel,
če bil bi drugo pesem pel:

“Marija zdrava, polna nad,
čez vodo bala dečko mlad.
Marija, ti mu to povej,
cekin nikdar ne pade z vej!
Le v trudu srečo si dobiš
in več je vreden drug drobiž:

je milost svetega Boga —
cekinček sina Jezusa.”

SEM SLOVENSKA DEKLICA.

Bogve Slovenka,
kje si ukradla srčkani svoj smehljaj?
Ali grozdiču na trsu, ko sonce je pil?
Pestremu liščku, ko v mavrici krila je umil?
Ali s košarice svoje ga zgubil je maj?

Bogve, Slovenka,
komu, le komu boš dala srčkani svoj smehljaj.
Morda mornarju, ki meri valove in svet?
Trudnemu romarju? V radost utrga si cvet.
Ali Bogu ga boš dala v ljubezni nazaj?

SLIŠALA SEM PTIČKO PET.

Kuku — kuku.
Mošnjiček odpri.
Kdor prvič me sliši,

število zapiši.
Denarja naštejem kar dve ti kadi.

Kuku — kuku.
Le dobro naštej:
cekine rumene,
dolarje zelene,
uboge dinarje pa sama imej!

Kuku, kuku
denar je mišmaš.
Še bolj bom zapela
mladenka vesela,
če zdravja in dolgo življenje mi daš.

KJE SO TISTE STEZICE?

Trgala sta spominčice
za Marijino znamenje. —
Cvetke je nesla h kapelici,
dala jih božji materi:

Tiho, pobožno vzdigne rokó,
moli k Mariji tako lepó.
— Srček, oči in šopek le-tá
tebi darujem, moja Gospa. —

Fant na stezici je obstal,
dečvi-izvoljenki se smehljal:
— Kje očesca so, kje srcé,
Mamica božja dobro ve. —

PO KOROŠKEM, PO KRANJSKEM ŽE AJDA ZORI.

Naša Anka ajdo žanje,
v nadržih ji rožmarin dehti.
Naši Anki nad poljano belo
ptiček se poroga, govori:
Oj žanjica, naša Anka,
komu dala boš svoj rožmarin?
Snoči šel je fantič mimo okna,
njemu rožo dala boš v spomin.

Naša Anka tiho žanje.
Rožmarin pa nagajivčku de:
Veš ti ptiček, pa si se opekел.
Naši Anki govorilo je srce.
Mar so ji vse nočne sove,
polne so jih hoste po gorah.
Rožico dobil bo fant od fare
z Bogom v duši, z žulji na rokah.

KAJ TI JE MOJCA?

Vrba, vrba, sestrica mojá,
tam nad jamico stojiš, vsa si žalostna.
Kaj so tudi tebi vzeli beli dom
in ne gre ti iz spomina beli dom?

Tam med brajdami
drobna hišica stoji.
Sončni žarki z drobno hišico kramljajo,
sočni grozdki se krog hišice smehljajo.
Drobna hišica, najin rodni krov.

Nič ne maram
daleč, daleč sem od doma,
duša pa mi vendar lahko roma
tja domov ...

PASTIRIČCA OVČKE PASE.

Metka pase belorunke
sredi zornih trat.
Metki se poredno smeje
sonček, dečko zlat.

“Metkica, štimanka brhka,
Metkica, juhé.
Tam za morjem črne Metke
pasejo ovcé.”

Pravo reč ti zlato norče,
pravo reč si del.
Bele Metke, Metke črne,
srček vsem je bel.

OJ TA MLINAR.

Jožici-dečvi na ustnah koraldi rdé.
Izza koraldov beli sladkorčki bleste. —

Rdeče koralde mlinar bi bil že pokral,
da se sladkorčkov — belih spačkov ni bal ...

Kje je korajža, mlinar?
Bog te je dal!

PRELJUBO VESELJE, OJ KJE SI DOMA ...?

Postavil rad bi si kar tri šotore
kot Peter svetopisemski sred one gôre.
Veličje domovine tiho me prevzema

in duša je očarana in čudno nema ...
Čemu tujini zopet tja v pisarno,
čemu spet kapitalu tja v kasarno,
čez morje, kjer je skrita beda,
čeprav do vrha nam napolnjena je skleda?
Pa pravijo: v Ameriki se že živi,
dolar zelen za vse predobro preskrbi.

Postavil rad bi si kar tri šotore
vse tri le zase sred slovenske gôre.
Amerika, v vsej svoji zarji zlati,
ne more duši sreče in veselja dati,
ki ju uživa v bajtici slovenski kmet,
pa naj ima le prazne žepe, boren svet.
Še sanja se mu ne, kaj vse rodi denar.
Denar, pohotni oče razočaranj in prevar.

Postavil rad bi si kar tri šotore,
k slovenski čednosti bi hodil v dvore,
h Kraljici Zadovoljnosti. Tam v bajti je doma,
kjer kmetič na zapečku postelj si rahlja.

Slovenska Podporna Družba Sv. Mohorja

Sedež: Chicago, Illinois

Ustanovljena 31. decembra, 1921.

Inkorporirana 12. oktobra, 1923.

ODBOR ZA LETO 1936:

Predsednik: LEO MLADICH, 1931 W. Cermak Road.

Podpredsednik: ANTON BOGOLIN, ST., 1848 W. Cermak Rd.

Tajnik: JOS. J. KOBAL, 2113 W. 23rd Street, Chicago, Ill.

Blagajnik: JOS ZIHERL, 2001 W. 19th Street.

Zapisnikar: JOS. OBLAK, ML., 2313 So. Winchester Avenue.

Duhovni vodja: REV. ALEXANDER URANKAR, O.F.M.

Nadzorniki: FRANK KOZJEK, 2118 W. 21st Place; THERESA
CHERNICH, 2024 Coulter St.; JOHN DENSA, 2730 Arthington
Street.

Porotni odbor: JOHN JERICH, 1849 W. Cermak Rd.; JOHN FALLE,
1937 W. 22nd Pl.; JOHN MLAKAR, 1925 W. 22nd Place.

Družbeni zdravnik: DR. JOS. E. URSICH, 2000 W. Cermak Road.

Reditelj: ANTON ZIDARICH, 1842 W. 22nd Place.

Uradno Glasilo: "AMERIKANSKI SLOVENEČ".

Družba zboruje vsako prvo nedeljo ob 1:30 popoldne v cerkveni dvorani sv. Štefana, na 22nd Place in Lincoln ulici.

Družba sprejema v svojo sredo moške in ženske od 6 do 45 leta starosti. Pristop v družbo je samo en dolar. Družba plačuje \$7.00 na teden bolniške podpore, za kar se plačuje po 50c na mesec mesečnine. To je izvanredna ugodnost za vsakega Slovenca v Chicagi. — Rojaki, pristopajte v to domačo družbo!

Za vsa pojasnila glede družbe in njenega poslovanja se obrnite na družbenega tajnika ali pa predsednika.

**Prva, najstarejša, največja in najbogatejša slovenska
katoliška podporna organizacija v Združenih
Državah Ameriških je:**

Kranjsko-Slovenska

Katoliška Jednota

Ustanovljena 2. aprila 1894, inkorporirana 12. januarja 1898 v državi Illinois,
s sedežem v mestu Joliet, Illinois.

POSLUJE ŽE 41 LET.

Glavni urad v lastnem domu: 1004 No. Chicago Street, Joliet, Illinois.

SKUPNO PREMOŽENJE ZNAŠA NAD \$3,500,000.00.

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA NAD 100%.

K. S. K. Jednota ima do 35,000 članov in članic v odraslem in mladinskem oddelku.

SKUPNO ŠTEVILO KRAJEVNIH DRUŠTEV 186.

Skupnih podpor je K. S. K. Jednota izplačala tekom svojega 41-letnega obstanka
nad \$5,725,000.00.

GESLO K. S. K. JEDNOTE JE: "VSE ZA VERO, DOM IN NAROD!"

Če se hočer zavarovati pri dobri, poštenu in solventni podporni organizaciji,
zavaruj se pri Kranjsko-Slovenski Katoliški Jednoti, kjer se lahko zavaruješ za
smrtine, razne poškodbe, operacije, proti bolezni in onemoglosti.

K. S. K. Jednota sprejema v svojo sredo člane in članice od 16. do 55. leta;
otroke pa takoj porojstvu in do 16. leta. Zavaruješ se lahko za \$250.00; \$500.00;
\$1000.00; \$1500.00 in \$2000.00 posmrtnine.

V Mladinskem Oddelku K.S.K.J. se otroci lahko zavarujejo v razredu "A" ali
"B". Mesečni prispevek v mladinski oddelk je zelo nizek, samo 15c za razred "A"
in 30c za razred "B" in ostane stalen, dasi zavarovalnina z vsakim dnevom narašča.
V slučaju smrti otroka zavarovanega v razredu "A" se plača do \$450.00 in zavarova-
vanega v razredu "B" se plača do \$1000.00 posmrtnine.

BOLNIŠKA PODPORA:

Zavaruješ se lahko za \$2.00; \$1.00 in 50c na dan ali \$5.00 na teden. Asesment
primerno nizek.

K. S. K. Jednota nudi članstvu najmodernejše vrste zavarovanje.

Člani in članice nad 60 let stari lahko prejmejo pripadajočo jim rezervo izpla-
čano v gotovini.

Nad 70 let stari člani in članice so prosti vseh nadaljnjih asesmentov.

Jednota ima svoj lasten list "Glasilo K. S. K. Jednote", ki izhaja enkrat na
teden v slovenskem in angleškem jeziku in katerega dobiva vsak član in članica.

Vsak Slovenec in Slovenka bi moral (a) biti zavarovan (a) pri K. S. K. Jednoti,
kot pravi materi vdov in sirot. Če še nisi član ali članica te mogočne in bogate
podporne organizacije, potruđi se in pristopi takoj.

V vsaki slovenski naselbini v Združenih državah bi moralo biti društvo, spada-
joče h K. S. K. Jednoti. Kjerkoli še nimate društva, spadajočega k tej solventni
katoliški podporni organizaciji, ustanovite ga; treba je le osem oseb v starosti od
16. do 55. leta. — Za nadaljna pojasnila in navodila pišite na glavnega tajnika:
JOSIP ZALAR, 1004 No. Chicago Street, Joliet, Illinois.